

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा २०८१

**Local Disaster and Climate Resilience Framework
(LDCRF)**

तयार पार्ने :
साँफेवगर नगरपालिकाको कार्यालय, अछाम
२०८१
पारित मिति — २०८२/०४/०४ गते

सर्वाधिकार@ साँफेवगर नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, साँफेवगर, अछाम
योजनाको नाम: स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचा (LDCRF)

तयार गरिएको बर्ष: २०८१

योजनाको अवधि: २०८१-०८२ देखि २०८५-०८६ सम्म (५ बर्ष)

आर्थिक सहयोग:

अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन संगठन (IOM) काठमाडौं, नेपाल

सहजीकरण:

माउन्टेन रिसर्च एण्ड डेभलपमेण्ट फाउन्डेशन प्रा.लि. काठमाण्डौ, नेपाल

Mountaint Research and Development Foundation Pvt.Ltd. (MRDF), Kathmandu, Nepal

साँफेवगर नगरपालिकाको कार्यालय साँफेवगर, अछाम

मिति २०८२/०२/०१

पत्र संख्या नं. २०८१/०८२

चलानी नं.

परिवर्तित जलवायुले कारण विभिन्न खालका प्रकोपहरूले यस नगरपालिका अन्तर्गत रहेका समुदाय तथा स्थानीय बासिन्दाहरूलाई दिन प्रतिदिन असर पाउँदै आईरहेको छ। यहाँका सतप्रतिशत घरधुरीहरू विपद् जोखिम तथा जलवायु परिवर्तनको असरबाट दिन प्रतिदिन प्रभावित भईरहेको सन्दर्भलाई मध्येनजर गरि साँफेवगर नगरपालिका स्तरिय स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचा, २०८१ आईओएम (IOM) को आर्थिक सहयोग, साँफेवगर नगरपालिका, अछाम को समन्वय र माउण्टेन रिसर्च एण्ड डेभलपमेन्ट फाउन्डेसन (MRDF), काठमाण्डौको सहजिकरणमा साँफेवगर नगरपालिका ले तयार गरेको हो। साँफेवगर नगरपालिकाले जारी गरेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५ को प्रावधान र यो विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा, २०८१ मा लक्षित प्राथमिक क्षेत्र र कार्यहरूको कार्यान्वयनका लागि सूचीकृत रणनीतिक उपाय अवलम्बन गरी तोकिएको समय सीमा भित्र यसको अपेक्षित प्रतिफललाई हासिल गर्नका लागि नगरपालिकाले आफ्ना विषयगत क्षेत्र तथा शाखा, महाशाखा मार्फत यो कार्यढाँचाको कार्यान्वयनका लागि नेतृत्व र आवश्यक समन्वय गरि साँफेवगर नगरपालिका भित्र क्रियाशील सरकारी निकायहरूले आआफ्ना वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्दा गराउँदा यो कार्यढाँचाको प्रावधानलाई आधार मानेर कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने गराउने छ। नगरपालिकामा मानवीय क्षेत्रमा क्रियाशील विकास साझेदार तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू, सामुदायिक संघसंस्थाहरू, निजी क्षेत्र, व्यावसायिक प्रतिष्ठान, प्राज्ञिक निकाय, स्वयंसेवक, समुदाय र नागरिक समाज समेत को सहयोग र सहभागितामा यो कार्यढाँचाको कार्यान्वयन गरिनेछ। कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने आर्थिक, प्राविधिक तथा अन्य आवश्यक श्रोत साधनहरूको व्यवस्थापन गर्न नगरपालिकाको तर्फबाट सदैब सहयोग रहने छ। यो कार्ययोजना तयारी तथा कार्यान्वयनको लागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्नु हुने आईओएम, कार्ययोजना तयारीको प्रकृत्यामा सहजीकरण गर्ने माउण्टेन रिसर्च एण्ड डेभलपमेन्ट फाउन्डेसन, काठमाण्डौ प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहान्छु। त्यसैगरी कार्ययोजना तयारीको प्रकृत्यामा सहजीकरण गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन संगठन (IOM) का प्रतिनिधि प्रतिष्ठा प्याकुरेल र माउण्टेन रिसर्च एण्ड डेभलपमेन्ट फाउण्डेसन, काठमाण्डौका राम बहादुर मिजार, बिकाश विष्ट, सनराईज मिजार तथा यो कार्ययोजना तयारीमा अहोरात्र खटिने यस पालिकाका तथा वडाका जन प्रतिनिधिहरू, राजनैतिक दलहरू, शिक्षक, समाजसेवी, विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू, महिला, दलित लगायत सहभागी, सम्पूर्ण निकाय तथा व्यक्तिहरू प्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु। साथै साँफेवगर नगरपालिकाले सम्बद्ध संघीय निकाय, प्रदेश सरकार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अछाम र सरोकारवालाहरूलाई साँफेवगर नगरपालिकाद्वारा सहयोगको लागि आव्हान गर्दछ।

धन्यवाद।

राजेन्द्र बहादुर कुँवर
नगर प्रमुख
साँफेवगर नगरपालिका, अछाम

विषयसूची

परिच्छेद १ परिचय	१
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ विद्यमान नीति र कानुनी व्यवस्था	१
१.३ कार्यढाँचाको उद्देश्य	२
१.४ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा प्रक्रिया.....	३
परिच्छेद २ विपद् र जोखिमको बुझाई	५
२.१ साँफेवगर नगरपालिकाको सन्दर्भ	५
२.१.१ भौतिक अवस्था.....	६
२.१.२ सामाजिक अवस्था	११
२.२ प्रकोप, सम्मुखता, संकटासन्नता, क्षमता र जोखिमको विश्लेषण	१४
२.२.१ प्रकोप	१४
२.२.२ प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा (सम्मुखता तथा संकटासन्नता सहित).....	२०
२.२.३. बसाई सराईका कारणहरु	५५
२.२.४. फिल्डस्तरबाट आएका सम्भावित अनुकूलनका कृयाकलापहरु	५५
२.२.५ वडाको जोडागत जोखिम स्तरीकरण.....	५५
२.२.६ स्रोतको विश्लेषण.....	५७
२.२.७ सम्मुखता, संकटासन्नता र क्षमताको विश्लेषण	५८
२.२.८ जोखिमको विश्लेषण.....	५८
२.२.९ जोखिमको विश्लेषण तापक्रम र वर्षाका तथ्यांकहरुको विश्लेषण	६२
३.१ सोच, लक्ष, रणनीति	६४
३.१.१ सोच.....	६४
३.१.२ लक्ष्य.....	६४
३.१.३ रणनीति	६४
३.२ विपद् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु.....	६६
३.२.१ प्राथमिकताका क्षेत्र १- विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम बुझाई	६६
३.२.२ प्राथमिकताका क्षेत्र २ स्थानीय तहमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण.....	७०

३.२.३ प्राथमिकताका क्षेत्र ३ - उत्थानशीलता वृद्धिका लागि विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम न्यूनीकरणमा नीजि तथा सार्वजनिक लगानी	७३
३.२.४ प्राथमिकताका क्षेत्र ४- प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण.....	७५
३.२.५ प्राथमिकताका क्षेत्र ५- पुनर्लाभ, पुनस्थापना र पुननिर्माण कार्यमा बढवा.....	७९
३.२.६ प्राथमिकताका क्षेत्र ६- तालिम र क्षमता अभिवृद्धि	८२
३.२.७ प्राथमिकताका क्षेत्र ७- बहुप्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली.....	८४
३.२.८ प्राथमिकताका क्षेत्र ८- विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन.....	८५
परिच्छेद ४ कार्यढाँचाको कार्यान्वयन, बजेटको विनियोजन र विकास योजनामा मूल प्रवाहीकरण	९४
४ १ कार्यढाँचाको कार्यान्वयन	९४
४.२ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि लगानी न्यूनतम लक्ष्य.....	९४
४.२.१ सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय.....	९४
४ २ २ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन लगानी बजेट.....	९५
४.३ आवधिक र वार्षिक योजनामा मूलप्रवाहीकरण.....	९५
४.३.१ विपद् व्यवस्थापन कोष.....	९५
४.३.२ आवधिक तथा वार्षिक योजनामा मूलप्रवाहीकरण	९६
४.४ अनुगमन, मूल्याङ्कन र सिकाई.....	९६
४.४.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन.....	९६
४.४.२ सिकाइ र पुनरावलोकन.....	९६
परिच्छेद ५ अनुसूचीहरू.....	९७
अनुसूची: १ विपद् ब्यवस्थापन समिति, नामावली साफेवगर नगरपालिका	९७
अनुसूची २ पालिकास्तरीय तथा वडा स्तरीय गोष्ठी, लक्षित समुह छलफल तथा भिसिए सम्बन्धी फोटोहरू	९८
अनुसूची ३ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमाका चरणहरू	१०१
अनुसूची ४ नगरपालिकामा सरोकारवाला निकायहरू.....	१०१
अनुसूची ५ नगरपालिका तथा वडा स्तरीय भिसिए र लक्षित समुह छलफल सम्पन्न बैठकहरू	१०२
अनुसूची ६ पालिकाको बैठकमा उपस्थित सहभागिहरूको नामावली	१०४

तालिकाहरूको सूची

तालिका नं. १: सडक संजालका विद्यमान अवस्था.....	८
तालिका नं. २: साफेवगर नगरपालिकामा प्रकोपको स्तर अनुसार क्षेत्रफल.....	८
तालिका नं. ३: भू.बनोट अनुसार भू.उपयोगको अवस्था.....	९
तालिका नं. ४: साफेवगर नगरपालिका अन्तरगत रहेका खोलानाला नदीहरूको बिबरण.....	९
तालिका नं. ५: नगरपालिकामा निर्मित घरधुरीको अवस्था.....	१०
तालिका नं. ६: साफेवगर नगरपालिका भित्र संचालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण.....	११
तालिका नं. ७: नगरपालिकाको एक दशकको जनसंख्या, घरधुरी विवरण.....	१२
तालिका नं. ८: अपांगताको वडागत विवरण.....	१२
तालिका नं. ९: नगरपालिका भित्र रहेका टोल, वस्तीहरूको विवरण.....	१३
तालिका नं. १०: साँफेवगर नगरपालिका भित्र रहेका साना ठुला ७७ वटा पहिरो र अवस्थिति.....	१४
तालिका नं. ११: जोखिम नक्साहरूको व्याख्या.....	१९
तालिका नं. १२: समुदायको ऐतिहासिक समयरेखा.....	२१
तालिका नं. १३: ऐतिहासिक समय रेखाको आधारमा साँफेवगर न.पा.मा बसाई सराई गरेका घरधुरी..	५४
तालिका नं. १४: साँफेवगर नगरपालिका, अछामको बसाई सराई गरी जाने घरधुरी र जनसंख्या विवरण	५४
तालिका नं. १५: साँफेवगर नगरपालिकाको वडागत स्तरीकरण.....	५६
तालिका नं. १६: साफेवगर नगरपालिकाको मौसमी तथा वाली पात्रो.....	५८
तालिका नं. १७: नगरपालिका स्तरीय प्रकोप स्तरीकरण.....	५७
तालिका नं. १८: नगरपालिका प्रकोप पात्रो.....	५९
तालिका नं. १९: जोखिम बिश्लेषण.....	६०
तालिका नं. २०: प्राथमिकताका क्षेत्र १ को अन्तर्गतको योजना.....	६६

तालिका नं. २१: प्राथमिकताका क्षेत्र २ अन्तर्गतको योजना.....	७०
तालिका नं. २२: प्राथमिकताका क्षेत्र ३ अन्तर्गतको योजना.....	७४
तालिका नं. २३: प्राथमिकताका क्षेत्र ४ अन्तर्गतको योजना.....	७६
तालिका नं. २४: प्राथमिकताका क्षेत्र ५ अन्तर्गतको योजना.....	८०
तालिका नं. २५: प्राथमिकताका क्षेत्र ६ अन्तर्गतको योजना.....	८२
तालिका नं. २६: प्राथमिकताका क्षेत्र ७ अन्तर्गतको योजना.....	८४
तालिका नं. २७: प्राथमिकताका क्षेत्र ८ अन्तर्गतको योजना.....	८६

चित्रहरूको सूची

चित्र न. १, साँफेवगर नगरपालिका को वडागत नक्सा.....	६
चित्र न. २ साँफेवगर नगरपालिकाको भिरालोपनाको नक्सा.....	७
चित्र न. ३ साँफेवगर नगरपालिकामा पहिरोको अवस्था.....	१५
चित्र न. ४, साँफेवगर नगरपालिकामा बाढीको अवस्था.....	१६
चित्र न. ५, साँफेवगर नगरपालिकामा बहुप्रकोपको नक्सा.....	१७
चित्र न. ६, साँफेवगर नगरपालिमा आगलागीको नक्सा.....	१८
चित्र न. ७: वार्षिक औषत तापक्रम.....	६२
चित्र न. ८: सन् १९७६ देखि पछिल्लो अवस्थासम्म वर्षातमा देखिएका परिवर्तन.....	६३

परिच्छेद १ परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

साँफेवगर नगरपालिका सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गत अछाम जिल्लामा अवस्थित रहेको छ। यस नगरपालिका स्थानीय तह पुनसंरचनाका क्रममा साविकका ८ वटा गाविसहरू बैद्यनाथ, जल्पादेवी सिद्धेश्वर, मष्टामाण्डौ, नवाठाना, भागेश्वर, रिडीकोट र चण्डीका सहित बुढाकोट, घुघुरकोट, देवीस्थान, खसड, वाब र पातलकोट गा.विसलाई समेटेर १४ वटा वडाहरूको संरचनागत रूपमा स्थापित भएको हो। समून्त्री सतहबाट करिब ५५० मिटरदेखि ३३०० मिटर सम्म उचाईमा अवस्थित प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक मौलिकता रहेको यस नगरको भौगोलिक अवस्थिती २९ डिग्री ५ मिनेट ४० सेकेन्ड उत्तर देखि २९ डिग्री १६ मिनेट ४९ सेकेन्ड उत्तरी आंक्षाश र ८९ डिग्री ५३ मिनेट ४० सेकेन्ड पूर्व देखि ८२ डिग्री ३ मिनेट ५९ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ। यस नगरपालिको पूर्वमा वान्नीगढी जयगड गाँउपालिका र मेल्लेख गाँउपालिका, पश्चिममा चौरपाटी गाँउपालिका, दक्षिणमा मंगलसेन नगरपालिका र उत्तरमा बाजुरा जिल्लासँग सिमाना जोडिएको छ। नगरपालिको कुल क्षेत्रफल १६६.७३ वर्ग किमी रहेको छ, जुन जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको ९.८५ प्रतिशत भूभाग हुनआउँछ।

मध्य पहाडी क्षेत्रको उच्च पहाडी जिल्ला अन्तर्गत रहेको यस नगरपालिका धरातलिय स्वरूपका हिसाबले उच्च पहाडी उपत्यकाभित्रको समथर क्षेत्र रहेको छ। नगरपालिकाको माथिल्लो क्षेत्रमा चटनी भूभाग, पाटन र वनजंगल रहेको छ भने नदी तटीयक्षेत्र साँफेवगर लगायतको स्थानहरूमा समथर भूभाग रहेको छ। प्राकृतिक स्रोत उपलब्धताले सम्पन्न साँफेवगर नगरपालिकामा खसड राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र, एक दर्जनभन्दा बढी साना ठूला नदी तथा खोलाहरू, वालुवा लगायतका नदीजन्य खनिज चरण क्षेत्र रहेका छन्। खसड राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रले वडा नं. १४ पातलकोट, वडा नं. ९ बुढाकोट, वडा नं. ११ देविस्थान र वडा नं. १२ खसड क्षेत्रको भूभागलाई समेटेको छ। यस नगरपालिकामा बुढीगंगा नदी, आर्दलीगाड, जिजाडीगाड, प्रभालीगाड, छिपेखोला जस्ता नदी तथा खोलाहरू अवस्थित रहेको छ भने कैलाशखोला, लुङ्ग्रेली गाड, इकडी गाड र विम्कोटी खोला नगरपालिकाको सिमानाबाट बग्ने गरेको छ।

१.२ विद्यमान नीति र कानुनी व्यवस्था

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको मिति २०८१ वैशाख २१ गते बसेको २२ औं बैठकले विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा दिग्दर्शन स्वीकृत गरी लागू गरे पश्चात हरेक स्थानीय तहले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना र स्थानीय विपद् तथा जलवायु अनुकूल योजनाको सट्टा अब उप्रान्त स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा गरी अगाडि बढ्नका लागि मार्ग प्रशस्त गरेको छ। उक्त मार्गदर्शनको प्रावधान अनुसारको कार्यढाँचामा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम को बुझाई, स्थानीय तहमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढिकरण, उत्थानशीलता वृद्धिका लागि विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम न्यूनीकरणमा निजी तथा सार्वजनिक लगानी प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्व तयारीको सुदृढिकरण, पूनलाभ, पुनःस्थापना र पुननिर्माणमा अझ बलियो र राम्रो, तालिम र क्षमता अभिवृद्धि, बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन सहित आवश्यक समग्र चरण र कार्य पद्धतिको प्रावधान हुनुपर्ने कुरामा जोड दिईएको छ।

यस पालिकाको लागि पनि आकर्षित हुने अन्य प्रवधान अन्तर्गत सुदूरपश्चिम प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन २०७७ ले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृत गर्ने, वातावरण संरक्षण, प्रदुषणको रोकथाम तथा नियन्त्रण, जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन, सम्पदाको संरक्षणका लागि प्रदेश वातावरण संरक्षण कोष तथा परिषदको गठन तथा अनुकूलन योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको प्रावधान गरेको छ। प्रदेश वन नियमावली २०७८ अन्तर्गत रहेको काठदाउरा आपूर्ति सम्बन्धी विशेष व्यवस्थाले विपद्को बेला नियमपूर्वक प्रभावित घरधुरीलाई काठदाउरा उपलब्ध गराउने उल्लेख

गरेको छ । प्रदेश कृषि विकास रणनीति २०७९ र ०८० ले जलवायु परिवर्तनका असरहरु संग जुधने सिप तथा प्रविधिहरुको प्रयोग गर्दै आयआर्जन तथा खाद्य सुरक्षाको एकिन गर्ने र कृषि प्रणालीलाई महिला मैत्री बनाउने उल्लेख गरेको छ । वातावरण संरक्षण सम्बन्धीको विधेयक २०७६ ले वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनको लागि मार्गचित्र प्रस्तुत गरेको यस विधेयकले समावेशी सिद्धान्त अवलम्बन गरेको छ । साँफेवगर नगरपालिकाले पनि विगत देखि विपद् जोखिम तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलका क्षेत्रमा केही नीतिगत प्रावधानहरुको व्यवस्था गरी तिनको कार्यान्वयन गर्दै आएको छ । यस नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५ जारी भएको छ । उक्त ऐनको प्रावधान अनुसार स्थानीय र वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन गरी तिनलाई क्रियाशील तुल्याएको देखिन्छ । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषको गठनका सम्बन्धमा उक्त ऐनमा यथोचित प्रावधान राखी कार्यान्वयन हुँदै आएको छ । विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन कार्यविधि २०७६ ले राहत उपलब्ध गराउँदा महिला, बालबालिका, किशोर किशोरी, जेष्ठ नागरिक, अशक्त तथा अपांगता भएका व्यक्तीहरुलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने उल्लेख गरेको छ । साँफेवगर वातावरण संरक्षण ऐन २०७७ ले सहभागितामूलक तथा समावेशी प्रकृया मार्फत वातावरण संरक्षण, सम्बर्धन, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा न्यूनिकरणका प्रयासहरुलाई आत्मसाथ गर्दै जलवायु उत्थानशीलता अभिवृद्धि गर्ने ध्येय राखेको छ । भू उपयोग क्षेत्र वर्गिकरण सम्बन्धी मापदण्ड तथा आधारहरु २०७९ मा जोखिम लगायत अन्य सम्बेदनशिल क्षेत्रहरुको वर्गिकरण सम्बन्धी प्रावधान रहेको छ । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण नीति २०७७ ले समतामूलक विकास र गरिवी न्यूनीकरणको लक्ष्य लिएको छ । उक्त कानुनी प्रावधान र यहाँको धरातली यथार्थता अनुसार साँफेवगर नगरपालिकाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ जारी गरी यसको कार्यान्वयन हुँदै आएको देखिन्छ । यहाँको वस्तुस्थितिको अध्ययन, विश्लेषण र सम्भावित जोखिमको आँकलन सहित साँफेवगर नगरपालिकाले विषयगत निकाय, क्षेत्र र साझेदार सङ्घसंस्था तथा निकायहरु सँग समन्वय गरी अर्थपूर्ण सहभागितामा जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विभिन्न किसिमका उल्लेखनीय कार्यहरु गर्दै आइरहेको छ । नगरपालिका भित्र रहेको वन सम्पदा, जलसम्पदाको स्थिति र त्यसको उपयोग तथा सम्भावित जोखिमलाई मध्येनजर गरी स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा २०८१ तयारी गरिएको हो ।

१.३ कार्यढाँचाको उद्देश्य

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क) विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्व सूचना प्रणाली तथा पुननिर्माणका लागि सेन्डाई कार्यढाँचा (सन् २०१५-२०३०) दिगो विकास लक्ष्य (सन् २०१५-२०३०) र पेरिस सम्झौता (सन् २०१५) लाई साँफेवगर नगरपालिकामा स्थानीयकरण गर्नु ।

ख) स्थानीय विकास योजनामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तनको मुद्दालाई मूलप्रवाहीकरण गर्नका लागि साँफेवगर नगरपालिकाको एउटा एकीकृत र समन्वयात्मक दस्तावेज तयार गर्नु ।

ग) स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, स्थानीय विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना र स्थानीय जलवायु अनुकूलन कार्ययोजनालाई थप दायित्व सिर्जना नहुनेगरी साँफेवगर नगरपालिकाको यो स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचामा समाहित गर्दै नीतिगत एकीकरण र कार्यगत सामन्जस्यता कायम राख्नु हो ।

घ) स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा दिगदर्शन २०८१ को कार्यान्वयनको लागि समावेशिताको सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्दै विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि सञ्चालन गरिने योजना तथा कार्यक्रमहरुमा स्थानीय समुदाय र लक्षित वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्नु ।

ङ) विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता अभिवृद्धिका लागि नागरिक सहभागिता बढाउँदै उनीहरुको क्षमता विकास गरी उत्थानशील जनशक्ति हरित अर्थतन्त्र र दिगो विकासको आधार तयार गर्नु ।

च) विपद् तथा जलवायुका मामिलामा साँफेवगर नगरपालिकामा उत्पन्न परिस्थितिलाई आफ्नो अनुकूलन क्षमता (Adaptability) का साथ सिकाइको (Learning) अभिवृद्धि गर्दै समयानुसारको लचिलोपन (Flexibility) अपनाएर यहाँको धरातलिय यथार्थता अनुरूप स्थानीयकरण (Localization) गर्दै विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता अभिवृद्धि गर्नु छ। लैंगिक समानतामुखि बसाईसराई, वातावरण, जलवायु परिवर्तनको समायोजनलाई प्राथमिकतामा राखी जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचामा समाहित गर्नु।

१.४ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा प्रक्रिया

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा प्रक्रिया देहाए बमोजिम रहेको छ।

क) स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानका साथै विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन (प्रथम संशोधन) २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्य योजना (सन् २०१८-२०३०) र स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा दिग्दर्शन २०८१ को प्रावधानलाई यो कार्यढाँचाको तर्जुमा गर्दा आवश्यक पर्ने दायरा अनुरूप पुनरावलोकन गरिएको छ। राष्ट्रिय जलवायु नीति २०७६, वन ऐन २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६, वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ र वन नियमावली २०७९ का साथै स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, स्थानीय तहको योजना दिग्दर्शन २०७८ र १६ औँ आवधिक योजनाको प्रावधानलाई यो कार्यढाँचाको तर्जुमा गर्दा आवश्यक पर्ने दायरा अनुरूप पुनरावलोकन गरिएको छ।

ख) सुदूरपश्चिम प्रदेशले जारी गरेका प्रदेश विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन (पहिलो संशोधन) ऐन २०८०, प्रादेशिकविपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०८०, सुदूरपश्चिम प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन २०७७, सुदूरपश्चिम प्रदेश वन ऐन २०७७, सुदूरपश्चिम प्रदेश वन नियमावली २०७८, सुदूरपश्चिम प्रदेश सामुदायिक वनको काठ दाउरा संकलन तथा बिक्रि बितरण निर्देशिका २०७९, सुदूरपश्चिम प्रदेश कृषि विकास रणनीति २०७९-०८०, सुदूरपश्चिम प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाका प्रावधानलाई कार्यढाँचाको तर्जुमा गर्दा आवश्यक पर्ने दायरा अनुरूप पुनरावलोकन गरिएको छ।

ग) साँफेवगर नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५, विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन कार्यविधि २०७६, साँफेवगर वातावरण संरक्षण ऐन २०७७, भू उपयोग क्षेत्र वर्गिकरण सम्बन्धी मापदण्ड तथा आधारहरू २०७९ साथै लैंगिक समानता, साँफेवगर नगरपालिका नविकरणीय उर्जा नीति २०७७, सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७७ उक्त कानुनी प्रावधान र विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ साथै साँफेवगर नगरपालिकाले जारी गरेका विषयगत ऐन, नियम, निर्देशिका, मापदण्ड, योजना, कार्यक्रम र उपलब्ध बजेटको स्थिति समेतलाई यो कार्यढाँचा तर्जुमाको आधार मानिएको छ।

घ) स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्य ढाँचाको निर्माण प्रक्रियामा साँफेवगर नगरपालिकाको नेतृत्व र समन्वयमा यस नगरपालिका स्थित संघ, प्रदेश सरकारका विषयगत निकाय, सुरक्षा निकाय, सरकारी कार्यालयका साथै यस नगरपालिकाको मानवीय क्षेत्रमा क्रियाशील संघसंस्था र समुदायहरूको सहभागिता रहेको थियो।

ङ) स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाको विषयवस्तु र कार्यप्रक्रियाको निश्चितताकालागि नगरपालिकाका पदाधिकारीहरू, कर्मचारी, नगरपालिका स्थित संघ, प्रदेश र स्थानीय स्तरका सरकारी निकाय, सुरक्षा निकाय, मानवीय क्षेत्रमा क्रियाशील तथा सामुदायिक संघ संस्था, समुदाय र नागरिक समाजका अगुवाहरूसँग पटकपटकको बैठक, छलफल कार्यक्रमबाट विवरण संकलन र अन्तरसंवाद गरी पृष्ठपोषण लिएको थियो। यी सबै क्षेत्रबाट प्राप्त सूचना तथा सल्लाह सुझाव र साँफेवगर नगरपालिकाको प्राथमिकतालाई मध्येनजर गरी स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा २०८१ तयार गरिएको हो।

च) स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाको मस्यौदामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा छलफल गरी प्राप्त सल्लाह सुझाव अनुसार परिमार्जित गरिएको हो । उक्त मस्यौदामा नगरपालिकाको बैठकमा छलफल गरी थप आवश्यक परिमार्जन सहित स्वीकृत गरिएको छ। यो कार्यढाँचा साँफेवगर नगरपालिकाको नगरपरिषदाट अनुमोदन गरेपश्चात कार्यान्वयनमा आउनेछ ।

छ) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अहिलेको आवश्यकता रहेकोछ । १९९५औं अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस अनुसार "सबै महिला तथा बालिकाका लागि: अधिकार, समानता र सशक्तिकरण" भनेको छ । महिलाको आर्थिक, राजनीतिक र सामाजिक उपलब्धिहरूलाई आत्मसाथ गर्दै महिलाको प्रविधिमा पहुँचको विस्तार गर्ने, महिला सशक्तिकरण अभिवृद्धि गर्ने, लैङ्गिक असमानता र हिंसाजन्य क्रियाकलाप निर्मूल गर्ने, विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका समस्याहरूको बढी असर महिलाहरूमा पर्ने भएकोले जोखिमहरूको विश्लेषण गरी जलवायु अनुकूलन योजना बनाई सहयोग गर्ने, क्षमता अभिवृद्धिका साथै व्यावसायिक तालिमहरू प्रदान गरी आत्मनिर्भर बनाउने जस्ता कार्यहरू विपन्न महिलाहरूका लागि प्राथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ । समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यको राजनीतिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा अर्थपूर्ण रूपमा महिलाको सहभागिता बढ्दै गएको भएतापनि पालिकास्तरीय योजना निर्माण कार्यमा महिला, विपन्न समुदायहरूको प्रत्यक्ष रूपमा अर्थपूर्ण सहभागिता बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी रूपमा बसाईसराई, वातावरण, जलवायु परिवर्तनको सम्बन्धलाई सहयोग पुग्ने गरी स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाको निर्माण गरिनेछ। यो पालिका सहित नेपालमा अहिले मानिसहरू घरायसी जीविकोपार्जनका लागि, बालबच्चा पठनपाठनका लागि, व्यापार व्यवसायको खोजीका लागि, नकारात्मक वातावरणीय प्रभावबाट छुटकाराका लागि, विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका कारण उत्पन्न जोखिम बहन गर्न नसकी नयाँस्थानहरूको खोजीका लागि, अत्याधिक सुखभोगका लागि, थोरै जग्गा तर उत्पादन र आमदानी कम भएको कारण खाद्यान्न र जागिर पेशाका लागि स्थायी वा अस्थायी वा मौसमी रूपमा देश भित्र बाहिर वा गाउँ र जिल्ला बाहिर वा छिमेकी गाउँ र पालिकाहरूमा बसाई सराई तीव्र रूपमा भइरहेको देखिन्छ । उनीहरूको बसाई सराई विभिन्न कारणले भएतापनि स्वेच्छिक, व्यवस्थित र नियमित हुनुपर्ने हुन्छ। पालिकाहरूले उनीहरूका लागि नीति योजना तथा बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

जलवायु परिवर्तन, वातावरण तथा बसाईसराईको सफल समायोजनका लागि महिलाहरूको स्थानीय स्तरमा नेतृत्व, निर्णय र नीति निर्माणमा अर्थपूर्ण सहभागिता बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

परिच्छेद २ विपद् र जोखिमको बुझाई

२.१ साँफेवगर नगरपालिकाको सन्दर्भ

सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गत अछाम जिल्लामा रहेका विद्यमान ४ वटा नगरपालिका र ६ वटा गाउँपालिका गरी जम्मा १० वटा स्थानीय तहहरू मध्ये एक साँफेवगर नगरपालिका हो। यस नगरपालिकाको केन्द्र साँफेवगर नगरपालिका वडा नं. ४, मष्टमाण्डौमा रहेको छ। पूर्ववत नेपालको सुदूरपश्चिम विकास क्षेत्रमा पर्ने सेती अञ्चलमा रहेको यो नगरपालिका जिल्लाभित्रको प्रतिनिधिसभा निर्वाचन क्षेत्र नं. १ र प्रदेशसभा निर्वाचनका प्रयोजनका लागि तय गरिएको प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र क अन्तर्गत पर्दछ। मध्यपहाडी क्षेत्रको उच्च पहाडी जिल्ला अन्तर्गत रहेको यस क्षेत्रमा धरातलीय स्वरूपका हिसाबले उच्च पहाडी उपत्यका भित्रको समथर क्षेत्र रहेकोछ। होचा तथा अग्ला पहाडी श्रृंखलाका काखमा रहेको समथर भूबनोट रहेको यस नगरपालिकामा विविधतायुक्त धरातलीय अवस्थिति रहेको छ। यस क्षेत्रमा मुख्यतया नदी तटीय क्षेत्र साँफेवगर लगायतका स्थानहरूमा समथर भूभाग रहेको छ। नगरपालिकाको माथिल्लो क्षेत्रमा चट्टानी भूभाग, पाटन तथा वनजंगल रहेको देख्न सकिन्छ।

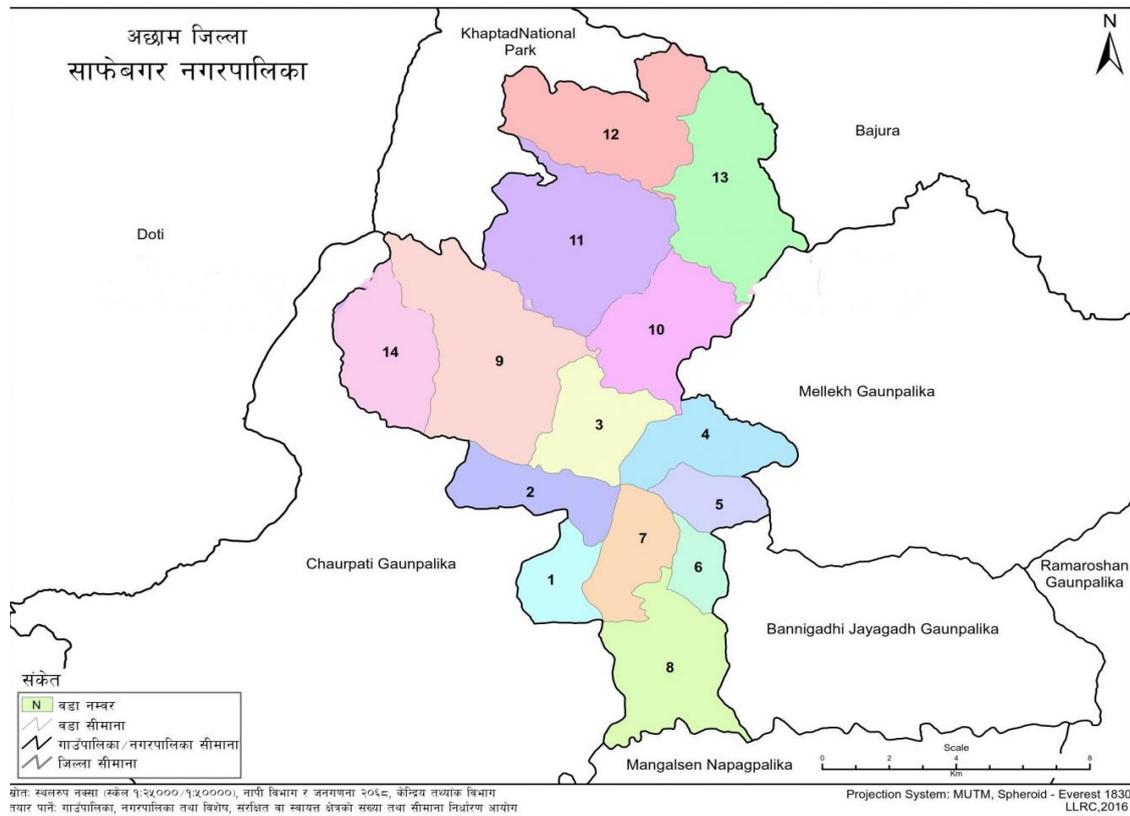
प्राकृतिक स्रोतका हिसाबले सम्पन्न साँफेवगर नगरपालिकामा खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र, एक दर्जन भन्दा बढी साना ठूला नदी तथा खोलाहरू, बालुवा लगायतका नदीजन्य खनिज, चरण क्षेत्र जस्ता रहेका छन्। खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रले वडा नं. १४ पातलकोट, वडा नं. ९ बुढाकोट, वडा नं. ११ देवीस्थान र वडा नं. १२ खप्तड क्षेत्रको महत्वपूर्ण भूभागलाई समेटेको छ। जलस्रोतका दृष्टिले बुढीगंगा नदी, अर्दलीगाड (तालरवा), जिजाडीगाड, प्रभाली (सैनी) गाड, छिपेखोला सीमानामा बहने कैलाश खोला, लुप्रेलीगाड, इकडी गाड र विम्कोटी खोला रहेका छन्। नगरको वडा नं. १३ बाब्लामा सुकदह ताल रहेको छ। नगरको खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा थुप्रै ताल तथा सिमसार क्षेत्र रहेका छन्। लोपोन्मुख प्रजातिको नौमुठे गाई र वनक्षेत्रमा डाँफे, मुनाल, घोरल, चितुवा, कस्तुरी, चितुवा, कस्तुरी, रुख प्रजातिमा देवदार, सल्लो, गुरास जस्ता वनजन्य वनस्पति पाइने गर्दछ। वनजंगल क्षेत्रमा पाइने प्रमुख जडीबुटीका रूपमा पाखनवेद, सतुवा, पाँच औंले आदि रहेका छन्। त्यसैगरी रानीसैन तथा बाहुल दुंगा (मालिका मन्दिर) क्षेत्र, हाडासैन माडी (सिद्धधुनी) प्रभा, ओखीकोट भगवती मन्दिर, पातलकोट, भृगु गुफा, भृगु झरना, कालिका मन्दिर देवीस्थान, धौल छडो भेरासैन खप्तड, जाल्पादेवी मन्दिर श्रीकोट, वैद्यनाथ धाम लगायत नैनी धार्मिक तथा पर्यटकीय खप्तड रहेका छन्।

मध्य पहाडी क्षेत्रको उच्च पहाडी जिल्ला अन्तर्गत रहेको यस नगरपालिका धरातलीय स्वरूपका हिसाबले उच्च पहाडी उपत्यकाभित्रको समथर क्षेत्र रहेको छ। नगरपालिकाको माथिल्लो क्षेत्रमा चट्टानी भूभाग, पाटन र वनजंगल रहेको छ भने नदी तटीयक्षेत्र साँफेवगर लगायतको स्थानहरूमा समथर भूभाग रहेको छ। यस नगरपालिकामा बुढीगंगा नदी, अर्दलीगाड, जिजाडीगाड, प्रभालीगाड, छिपेखोला जस्ता नदी तथा खोलाहरू अवस्थित रहेको छ भने कैलाशखोला, लुडप्रेलीगाड, इकडी गाड र विम्कोटी खोला नगरपालिकाको सिमानाबाट बग्ने गरेको छ।

साँफेवगर नगरपालिकाको कुल १६६.७३ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल मध्ये जम्मा हस्तान्तरित १२४ वटा वनले ३०५६ हेक्टर क्षेत्रमा वन रहेको छ। जसमध्ये सामुदायिक तथा मध्यवर्ति सामुदायिक वनले २७१३ र कबुलियती वन ३४३.२ हेक्टर क्षेत्रमा ओगटेको छ। यस क्षेत्रमा तल्लो पहाडी क्षेत्रका अतिरिक्त उच्च पहाडी क्षेत्रमा हुने कोणधारी वन विद्यमान रहेको देखिन्छ। प्रसिद्ध खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्र समेत यस क्षेत्रमा पर्दछ। लोपोन्मुख र जैविक तथा वानस्पतिक महत्वका जीव तथा वनस्पति मध्ये यो क्षेत्रमा रातो पण्डा, कस्तुरी, झारल, रतुवा, चितुवा, भालु, घोरल, बँदेल, बादर जस्ता जनावर र डाँफे, मुनाल, कालिज जस्ता चराहरूको बसोबास स्थलको रूपमा परिचित छ। त्यसैगरी लौंठे सल्लो, पाखनवेद, हातेजडी, सतुवा, पाँचऔंले, अत्तिस, टिमुर, चिराइतो, पदमचाल, काकरसिरा जस्ता जडिबुटी र बाज, गुराँस, सल्लो, उत्तीस, देवदार लगायतका वनस्पति पाइन्छ।

समून्त्री सतहबाट करिब ५५० मिटरदेखि ३३०० मिटर सम्म उचाईमा अवस्थित प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक मौलिकता रहेको यस नगरको भौगोलिक अवस्थिती २९ डिग्री ५ मिनेट ४० सेकेन्ड उत्तर देखि २९ डिग्री १६ मिनेट ४१ सेकेन्ड उत्तरी आंक्षाश र ८१ डिग्री ५३ मिनेट ४० सेकेन्ड पूर्व देखि ८२ डिग्री ३ मिनेट ५१ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ। यस नगरपालिकोको पूर्वमा वान्नीगढी जयगड गाउँपालिका र मेल्लेख गाउँपालिका, पश्चिममा चौरपाटी गाउँपालिका, दक्षिणमा मंगलसेन नगरपालिका र उत्तरमा बाजुरा जिल्लासँग सिमाना जोडिएको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०७८ का अनुसार साँफेबगर नगरपालिकाको कुल जनसंख्या जम्मा २५,८९१ मध्ये ११,७८९ (४५.५%) जना पुरुष र १४,१०२ (५४.५%) जना महिला रहेको छ । कुल घरपरिवार ६,३११ रहेको यस नगरपालिका मा कुल साक्षरता ७४.४% मा पुरुष साक्षरता ८७.३% र महिला साक्षरता ६४.०% रहेको पाईन्छ।

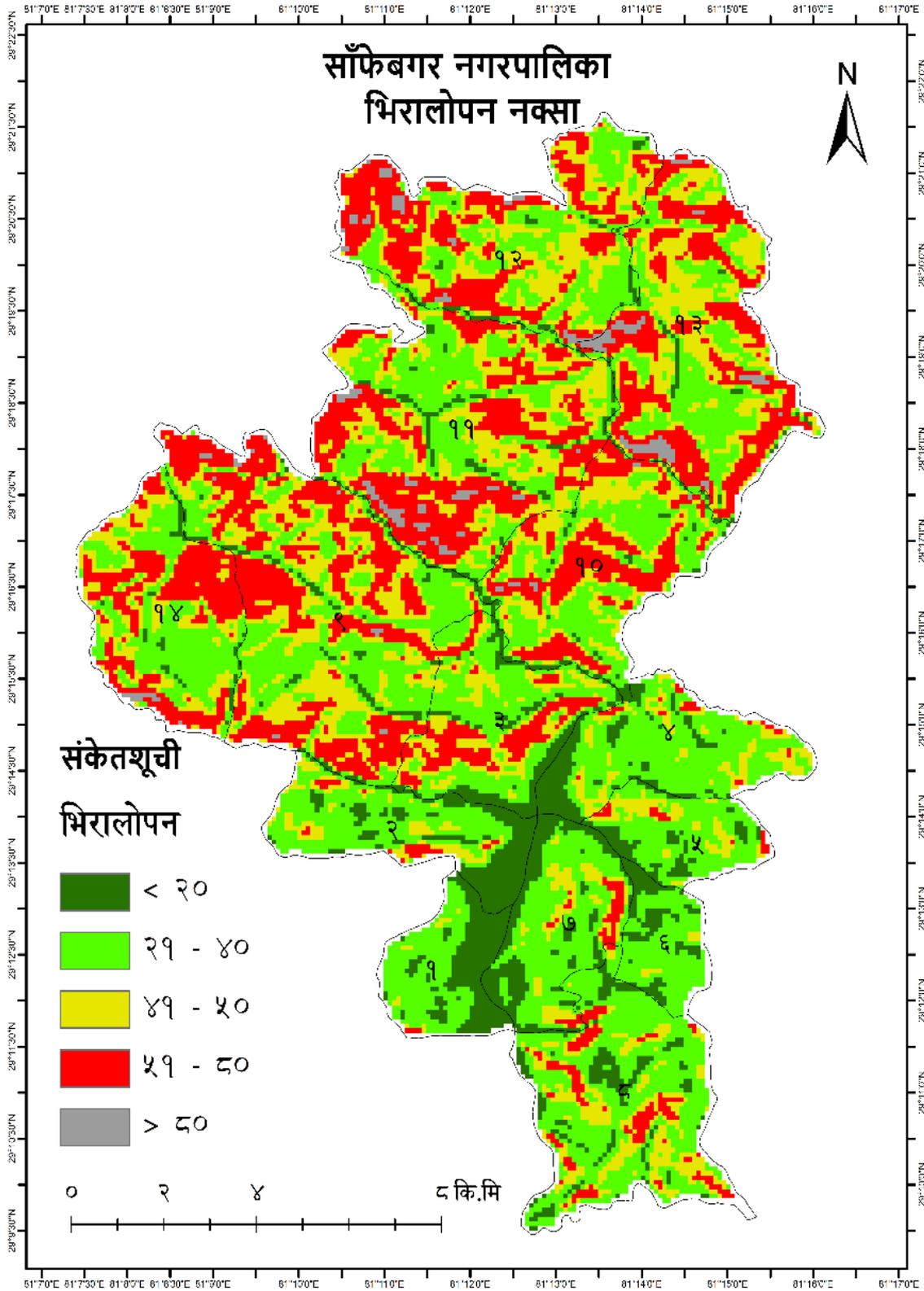
- पूर्वमा वान्नीगढी जयगड गाउँपालिका र मेल्लेख गाउँपालिका अछाम।
- उत्तरमा बाजुरा जिल्ला ।
- दक्षिणमा मंगलसेन नगरपालिका अछाम ।
- पश्चिममा चौरपाटी गाउँपालिका अछाम।

चित्र न. १, साँफेबगर नगरपालिका को वडागत नक्सा

२.१.१ भौतिक अवस्था

साँफेबगर नगरपालिका सामुन्द्रिक सतहबाट करिब ५५० मिटर देखि ३३०० मिटर उचाईमा अवस्थित प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता बोकेको क्षेत्र हो । भौगोलिक अवस्थितिका हिसाबले २९ डिग्री ५ मिनेट ४० सेकेन्ड देखि

चित्र न. २ साँफेबगर नगरपालिकाको भिरालोपनाको नक्सा

२९ डिग्री १६ मिनेट ४१ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश र ८१ डिग्री ५३ मिनेट ४० सेकेण्ड देखि ८२ डिग्री ३ मिनेट ५१ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ। यस नगरपालिका अछाम जिल्लाको जिल्ला सदरमुकाम मंगलसेन देखि

करिब ३७ किमीको दुरीमा उत्तर पश्चिम भागमा रहेको छ। जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको ९.८५ प्रतिशत भुभाग ओगट्ने यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल १६६.७३ वर्ग किमी रहेको छ।

सुदूरपश्चिम प्रदेशको अछाम जिल्लामामा रहेका १० वटा स्थानीय तहहरू मध्ये साँफेवगर नगरपालिका एक हो। यस नगरपालिका भित्र सबै वडा तथा समुदाय स्तरमा कच्ची मोटर बाटो पुगेको र थोरै सडकहरूमा कालोपत्रेको कार्य भैरहेको पाईन्छ।

तालिका नं. १: सडक संजालका विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सडकको वर्गीकरण	लम्बाई (कि.मि.)	सडकको औसत चौडाई	सडक सेवा पुगेका वडाहरू
१	पक्की तथा कालोपत्रे	२१	५	१, २, ३, ४, ६, ७, ८, १३
२	ग्राभेल	१०	५	१, २, ३, ४
३	कच्ची सडक तथा मौसमी सडक	१५३.३		सबै वडाहरू

यस साँफेवगर नगरपालिका भुवनोटको दृष्टिले कूल क्षेत्रफल १६९.४६ मा फैलिएको भूभागलाई देहाय बमोजिमको भू आकृति अनुसार विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताका कार्य संचालन गर्न सकिने सम्भावना देखिन्छ ।

तालिका नं. २: साँफेवगर नगरपालिकामा प्रकोपको स्तर अनुसार क्षेत्रफल

पहिरो			बहुप्रकोप		
क्र.स.	स्तर	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	क्र.स.	स्तर	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)
१	अति कम	९८.२९	१	कम	७७.०२
२	कम	२२.४७	२	मध्यम	६५.१०
३	मध्यम	२१.४३	३	उच्च	२४.८९
४	उच्च	१६.१२		जम्मा	१६७.००
५	अति उच्च	११.६९			
	जम्मा	१६७.००			
बाढि			वन डढेलो (आगलागि)		
क्र.स.	स्तर	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	क्र.स.	स्तर	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)
१	कम	६१.८९	१	कम	१.३३
२	मध्यम	७५.०५	२	मध्यम	१२०.८४
३	उच्च	३०.०६	३	उच्च	४४.८२
	जम्मा	१६७.००		जम्मा	१६७.००

स्रोत: जि.आई.एस. नक्शाबाट विश्लेषणको आधारमा

यस नगरपालिकाको अवस्थिति र भू.वनोट अनुसार देहाय बमोजिम भू.उपयोग रहेको पाईन्छ ।

तालिका नं. ३: भू.बनोट अनुसार भू.उपयोगको अवस्था

क्र.स.	भू.उपयोगको प्रकार	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
१	वन क्षेत्र	१५६०.२८	२५.१५
२	कृषि क्षेत्र	३१५४.९७	५०.७१
३	झाडी क्षेत्र	६७७.६६	१०.७०
४	घासे मैदान	२३०.३२	३.५०
५	बाँझो जमिन	१०.२७	१.१५
६	नदी, खोला तथा पोखरी, ताल	७३.२७	१.१३
७	वगर क्षेत्र	३५३.३३	५.५०
८	भिर पाखा र अन्य	१३९.९२	२.१६
जम्मा		६२००	१००

स्रोत: <https://giwmscdnone.gov.np/>

तालिका नं. ४: साफेवगर नगरपालिका अन्तरगत रहेका खोलानाला नदीहरुको बिबरण

वडा न.	बाह्रै महिना पानी हुने खोला तथा नदी हरु	खहरेखोलाहरु
१	बुढीगंगा नदी	पाईले घाट, गडीखोला, मुलपानी खोला, जारिमखोला, बड्डेखोला, लुग्रेली खोला स्यालवाडा खोला
२	बुढीगंगा नदी, प्रभाली खोला, लुग्रेली गाड	बुढीखोला, छडीखोला, बालुवाखोला, कलापानी खोला, साडटीखोला, काठेआम खोला
३	बुढीगंगा नदी, प्रभाली गाड, जिजाडी गाड	टोटासाल खोला, पापडेपानी खोला, देउजालखोला, नादेखोला, असादेखोला, शंखवेलखोला, सिमखेत खोला, पचरा खोला, खारखोला, अमलाखोला, धौलेपानीखोला, गुडिआमखोला, जारिमखोला, सिमेली खोला, वयाडाखोला, साउनेखेतखोला, त्रिनायकखोला
४	बुढीगंगा नदी, छिपे खोला, विउकोट खोला, चामाखोला, ढुडेखोला, मुडग्राखोला	साफेखोला, एयरपोर्ट खोला, साउखोला, मात्त्री जयाकोट खोला, सिमाडिरी खोला
५	छिपेखोला, अग्नेखोला, दुलपानीखोला, जारिमखोला, मिटिखानाखोला, गडीखोला ।	
६	छिपे खोला, चाउडेखोला	छडेखोला, भुतिनिखोला, पधेरिखोला, देऊढुंगा खोला, साचेखाल, गैराखेत खोला
७	बुढीगंगा नदी, छिपेखोला	टाँटेखोला, बक्तोला, ठुलोखोला
८	बुढीगंगा नदी,	जार्मेखोला
९	जिजाडी गाड, जुकानेखोला, कालेखोला, घट्टेखोला, घुनखोला, घुडिखोला, सिमखेतखोला, मौरेखोला, साडटेखोला ।	
१०	बुढीगंगा नदी, जिजाडी गाड, आर्दलीखोला, जिम्लेखोला, वरेखोला ।	घुघुरखोला, बुढिखोला ।
११	खरेखोला, अधेरिखोला, बिरेखोला, गुताखोला, सुईकेखोला,	

वडा न.	बाह्रै महिना पानी हुने खोला तथा नदी हरु	खहरेखोलाहरु
	तालरवा खोला, जिजाडी गाड ।	
१२	ठूलोखोला, कत्रेखोला, ठुटनेली खोला, मैनेरवा खोला, गरडीगाड, समैजीखोला, गुनेखोला, तालगाड खोला, गाउकोखोला ।	घट्टेखोला, कुसेडीखोला, ढारखेत खोला, गैराखोला ।
१३	बुढीगंगा नदी, इक्डीगाड, अर्दलीगाड ।	नाउलाखोला, डौंठेखोला, बड्डेखोला, बाबैखोला, झारखोला ।
१४	घट्टेखोला, मुडराखोला, भेरीखोला, खेतीखोला, पातलकोट खोला	अनारी खोला, सिम्लिखाल, माडुखोला, तोलागडा खोला, सात्तर खोला

साफेवगर नगरपालिकामा निर्माण भएगरेका घरधुरीहरुको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ५: नगरपालिकामा निर्मित घरधुरीको अवस्था

वडा न.	जम्मा	प्रकारहरु				
		माटोको बाँधिएको ईटा/ढुँगा (MBBS)	सिमेण्ट जोडाई भएको ईटा/ढुँगा (CBBS)	समेन्ट कंक्रीट सहित को पलर (RCCP)	काठका पलरहरु (WP)	अन्य
१	२८३	२५५	२५	२	०	१
२	४३३	३९०	३६	५	२	०
३	८४७	५३८	२१३	४४	४५	७
४	९४५	५०३	९७	३३४	८	३
५	३१७	३०५	७	३	२	०
६	१९३	१८९	२	२	०	०
७	३५३	२७३	३०	४२	७	१
८	३६७	३३९	१५	१२	०	१
९	४०३	३९८	१	४	०	०
१०	५२१	४९३	९	१९	०	०
११	३३०	३२७	३	०	०	०
१२	२९३	२९२	०	१	०	०
१३	५५१	५४०	४	०	७	०
१४	४७५	४७३	२	०	०	०
जम्मा	६३११	५३१५	४४४	४६८	७१	१३

श्रोत राष्ट्रिय जनगणना २०७८

संकेत: MBBS भनेको माटोको बाँधिएको ईटा/ढुँगा, CBBS भनेको सिमेण्ट जोडाई भएको ईटा/ढुँगा, RCCP भनेको पिलर सहितको RCC, WP भनेको काठको पिलर र Other भनेको नखुलेको सम्झनुपर्छ।

यहाँका घरधुरीहरु अत्याधिक मात्रामा ढुँगामाटो जोडाईबाट बनेका छन् र कच्ची घरहरुको संख्या धेरै छन। यहाँ भवन निर्माण आचार संहिताको पालना पूर्णरूपमा गर्न सकिएको छैन। सडक पूर्वाधारको विकास सँगै सिमेण्टको जोडाई र आरसीसी घर बनाउने प्रवृत्ति पनि बढ्दै छ। यहाँ छिटफुट मात्रामा काठको पिलर भएका घर पनि रहेको छन्। समग्रमा हेर्दा घरको अवस्था परम्परागत रूपमा निर्मित छन् र आधुनिक प्रविधि र भुकम्प प्रतिरोधी संरचनाको मात्रा अत्यन्त न्यून रहेको छ।

२.१.२ सामाजिक अवस्था

ऐतिहासिक महत्वको डोटेली साँस्कृतिक विशेषता बोकेको यस क्षेत्रमा खस सभ्यता तथा हिन्दू संस्कृतिको अनुपम संगम रहेको छ। क्षेत्री, ब्राह्मण, दलित जातिको मिश्रीत बसोवास रहेको यस नगरपालिकामा मुख्य बोलीचालीको भाषा अछामी रहेको छ। धार्मिक रूपमा हिन्दू धर्मालम्बीहरूको उच्च बाहुल्यता रहेको यो क्षेत्रमा मनाइने चाडपर्वहरूमा कृष्णाष्टमी, तीज, जनैपूर्णिमा, दशैं, तिहार, माघे सक्रान्ती, चैते दशैं आदि रहेका छन्। धार्मिक तथा भाषिक रूपमा करिव एकरूपता रहेको यो क्षेत्रमा चाडपर्वका समयमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरूले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता झल्काउने गर्दछ। भेषभूषाका रूपमा पुरुषहरूले मुख्य रूपमा दौरा, सुरुवाल, टोपी तथा कोट र महिलाले गुन्यु चोली र पटुकी लगाउने गर्दछन्। रानीसैन तथा बाहुल दुंगा (मालिका मन्दिर) क्षेत्र, हाडासैन माडी (सिद्धधुनी) प्रभा, ओखीकोट भगवती मन्दिर, पातलकोट, भृगु गुफा, भृगु झरना, कालिका मन्दिर देवीस्थान, धौलछडो, भेरासैन खसड, जलपादेवी मन्दिर श्रीकोट, वैद्यनाथ धाम आदि मन्दिरहरू महत्वपूर्ण धार्मिक स्थलहरू हुन्।

यस साफेवगर नगरपालिकामा ७६ वटा शैक्षिक संस्थाहरू मध्ये माध्यामिक तहका २ वटा र आधारभूत विद्यालय ४ वटा छन् भने १ वटा गुरुकुल र १ वटा मदरासा संचालनमा रहेका छन्। त्यस्तै गरी नगरपालिका क्षेत्रभित्र १ वटा ५० शैया अस्पताल, १३ वटा स्वास्थ्य चौकी र १ वटा शहरी स्वास्थ्य सेवा क्लिनिक रहेको र ग्रामिणस्तरमा १ सय ४१ जना ग्रामिण महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाले काम गरिरहेको पाईन्छ।

तालिका नं. ६: साफेवगर नगरपालिका भित्र संचालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण

वडा न.	अस्पताल	स्वास्थ्य चौकी	शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	जम्मा स्वास्थ्य संस्था	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका संख्या
वडा न. १, बैजनाथ	०	१	०	१	९
वडा न. २, श्रीकोट	०	१	०	१	९
वडा न. ३, सिद्धेश्वर	०	१	१	२	१४
वडा न. ४, मश्टमाण्डौ	०	१	०	१	१२
वडा न. ५, नवाठाना	०	१	०	१	९
वडा न. ६, भागेश्वर	०	१	०	१	९
वडा न. ७, वयलपाटा	१	०	०	१	९
वडा न. ८, चण्डिका	०	१	०	१	१०
वडा न. ९, बुढाकोट	०	१	०	१	९
वडा न. १०, घुघुरकोट	०	१	०	१	१३
वडा न. ११, देवस्थान	०	१	०	१	१०
वडा न. १२, खसड	०	१	०	१	९
वडा न. १३, बाब्ला	०	१	०	१	१०
वडा न. १४, पातलकोट	०	१	०	१	९
जम्मा	१	१३	१	१५	१४१

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ र २०७८ को अनुसार यस साँफेवगर नगरपालिका मा कुल ६,३११ घरधुरी मा २५,८९१ जनसंख्या रहेको छ। सो जनसंख्याको वडागत विस्तृत विवरण यसप्रकार रहेको छ।

तालिका नं. ७: नगरपालिकाको एक दशकको जनसंख्या, घरधुरी विवरण

साँफेवगर नगरपालिका, अछाम									
वडा नं.	क्षेत्रफल (व.कि.)	राष्ट्रिय जनगणना २०६८				राष्ट्रिय जनगणना २०७८			
		घर परिवार	पुरुष	महिला	जम्मा	घर परिवार	पुरुष	महिला	जम्मा
१	५.५	२८६	६३८	६९२	१३३०	२८३	५०२	५८६	१०८८
२	७.८६	५४२	१११९	१५२६	२६४५	४३३	७२६	९४०	१६६६
३	९.३५	९१७	१९८४	२१८४	४१६८	८४७	१५०८	१६०३	३१११
४	८.७७	७०२	१६५६	१८२७	३४८३	९४५	१७६६	१७८७	३५५३
५	४.८५	३७२	९५६	१०४९	२००५	३१७	५७९	७७८	१३५७
६	३.६६	२४३	४६१	६३०	१०९१	१९३	३१७	४३६	७५३
७	७.६५	३२८	८६३	८७२	१७३५	३५३	६२१	७४२	१३६३
८	१४.४१	४३९	९३२	११७९	२१११	३६७	६२०	७८९	१४०९
९	२३.६७	५१७	१३०९	१५८८	२८९७	४०३	७२८	९९७	१७२५
१०	१२.७२	६२१	१४२०	१७१५	३१३५	५२१	९९७	१२६६	२२६३
११	२१.८	३९३	१०२९	११८६	२२१५	३३०	७३७	९०२	१६३९
१२	१७	२८९	८३१	८६४	१६९५	२९३	६७९	७००	१३७९
१३	१७.९	५३९	१२४३	१५७०	२८१३	५५१	१०२६	१३४१	२३६७
१४	११.५९	५०५	१३७२	१४५३	२८२५	४७५	९८३	१२३५	२२१८
जम्मा	१६६.७३	६६९३	१५८१३	१८३३५	३४१४८	६३११	११७८९	१४१०२	२५८९१

यस साँफेवगर नगरपालिका, अछामको जनसंख्या तथा घरधुरीलाई राष्ट्रिय जनगणना २०६८ र २०७८ को तथ्याङ्क बाट जनसंख्या तथा घरधुरी घटेको देखिन्छ।

साँफेवगर नगरपालिकामा २०७८ को राष्ट्रिय जनगणनाको विवरण अनुसार यस पालिकामा जम्मा ६०० जना (२.३२ प्रतिशत) कुनै न कुनै रूपको अपांग रहेको पाईएको छ। ति अपांगताको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ८: अपांगताको वडागत विवरण

वडा नं.	जम्मा	असक्षम	रिपोर्ट नभएको	अपाङ्गताको दर
१	१०८८	३७	०	३.४
२	१६६६	३५	०	२.१
३	३१११	५०	०	१.६१
४	३५५३	१२३	०	३.४६
५	१३५७	४४	०	३.२४
६	७५३	५	०	०.६६
७	१३६३	२५	०	१.८३
८	१४०९	२१	०	१.४९
९	१७२५	३४	०	१.९७

१०	२२६३	३१	०	१.३७
११	१६३९	३१	०	१.८९
१२	१३७९	४३	०	३.१२
१३	२३६७	९०	०	३.८
१४	२२१८	३१	१	१.४
जम्मा	२५८९१	६००	१	२.३२

तालिका नं. ९: नगरपालिका भित्र रहेका टोल, वस्तीहरूको विवरण

वडा नं.	टोल, वस्ती तथा टोल विकास संस्थाहरू
१	बुरावाडा, बैजनाथ, सिमालरुख, गौरगाउ, पिपलरुख, दहखेत, भुरिगाउ, ठलगालगाउ, डाडासुगाडा, कुप्सैन ।
२	बागभिडी, पिपलतोला, झकालेध्वार टोल, कुँवर टोल, गोयलपानी, देवीरुख, क्रितिखाम, नुवागाउ, धामिगाउ, पचाडे, लोलिटाँके, गानेगाउ, टाँके
३	वरपिपल — पिडेसैग सुगरखाल, रसकाँडा दयगडा, खानीखोला, माझरौटा, पंधेरीखोला, हाडासैन, चतुरसाल, सिमलगाउँ, कडारीवाडा त्रिमुर्ति, गौरगाउँ, बाझागडा, सुनारवाडा, मष्टमाण्डौ, डिक्नेनी, विनायक, चाउडे, टोटासाल, जारिमखोला कालभैरव, गोठीपाटा, देउझाल, चाफातोला, साँफे त्रिपुरासुन्दरी, गोलीगाउँ, गंगापुर कालिका कोलगाडा, खारखोला गौरीगडा
४	पाईडी टोल, भण्डारी गाउ टोल, मुवासैन टोल, गौरा खालसैन टोल, डाडा खालसैन टोल, जनकल्यान, मात्त्री ।
५	अमरनगर- छिपेकी टोल, छपाते टोल जाल्पादेवी- ब्रमडाडा टोल, लेसाड टोल, छडा टोल कालिका- दहपाटा टोल, साजगडा टोल, वडवाडा टोल मुना टोल- मुना गाउ ब्रहमदेव- ठकुल्लावाडा टोल त्रिपुरासुन्दरी- कठेना, सिमली, हिरेसाल टोल
६	रानिसेरा, कालाआम, नदुकाना, रिट्टागाउ, बस्तोला, वडाकोट, डोटे, सालामाडु ।
७	सोडसा देवी विकास ककडसाँत टोल कालिकादेवी, डोडर टोल नवागाउ टोल विकास, जाल्पादेवी, टोल विकास: खालिकावड, नानासिम, मैझाली, छरेखेत, बक्तोला, मेलसैन, गोनडाडा रिडिकोट टोल विकास: ठकुरीवाडा, रिडीकोट टोल ।
८	काटे, कडायतवाडा, पटकानी, गौरागडा, गौरागाउ, नवागाउ, मियापुर, टमाटागाउ, मटेना, जमालगाउ तल, जमालगाउ माथि ।
९	बासकाटिया, ऐराडा, बाँस, दुधनौला, लुईआटा पाँच, गेरुखाना, चौरपिपल, रिट्टागाउ, लुईआटा सात ।
१०	कमईस्थान, ठाँटीवजार, महातागाउ, रावतवाडा, कोटवाडा, कोट, भाटवाडा, तासी, हितवाडा, संग्रामतोलि, पदाडा, चुल्हे, गलुकाडा
११	भिर्खु, धामिगाउ, गौरागाउ, देउलीखाँद, प्यारेगाउ, विजयपुर, किम्तोली, चुची, दासपडा, पाल्त ।
१२	माथितुका, तलतुका, पुत्रु, बल्लेत, भेरासैन ।
१३	उपरगाउ, खुलालवाडा, बटालीगाउ, मौडालीओला, सार्कि टोल, माथिसिउ, तलनासिउ, सील्काटोल, नेपालीटोल ।
१४	आमरुख, बाहुनगाउ, माझगाउ- परगडा टोल, जईगडी टोल, शाह टोल, डाडावाडा टोल, औलटोल, खडकावाडा- पिदेरीटोल खडकावाडा टोल, बैचडा पालेबन टोल भासुवन- भासुवन डाँगडीटोल, मझगाउँटोल

२.२ प्रकोप, सम्मुखता, संकटासन्नता, क्षमता र जोखिमको विश्लेषण

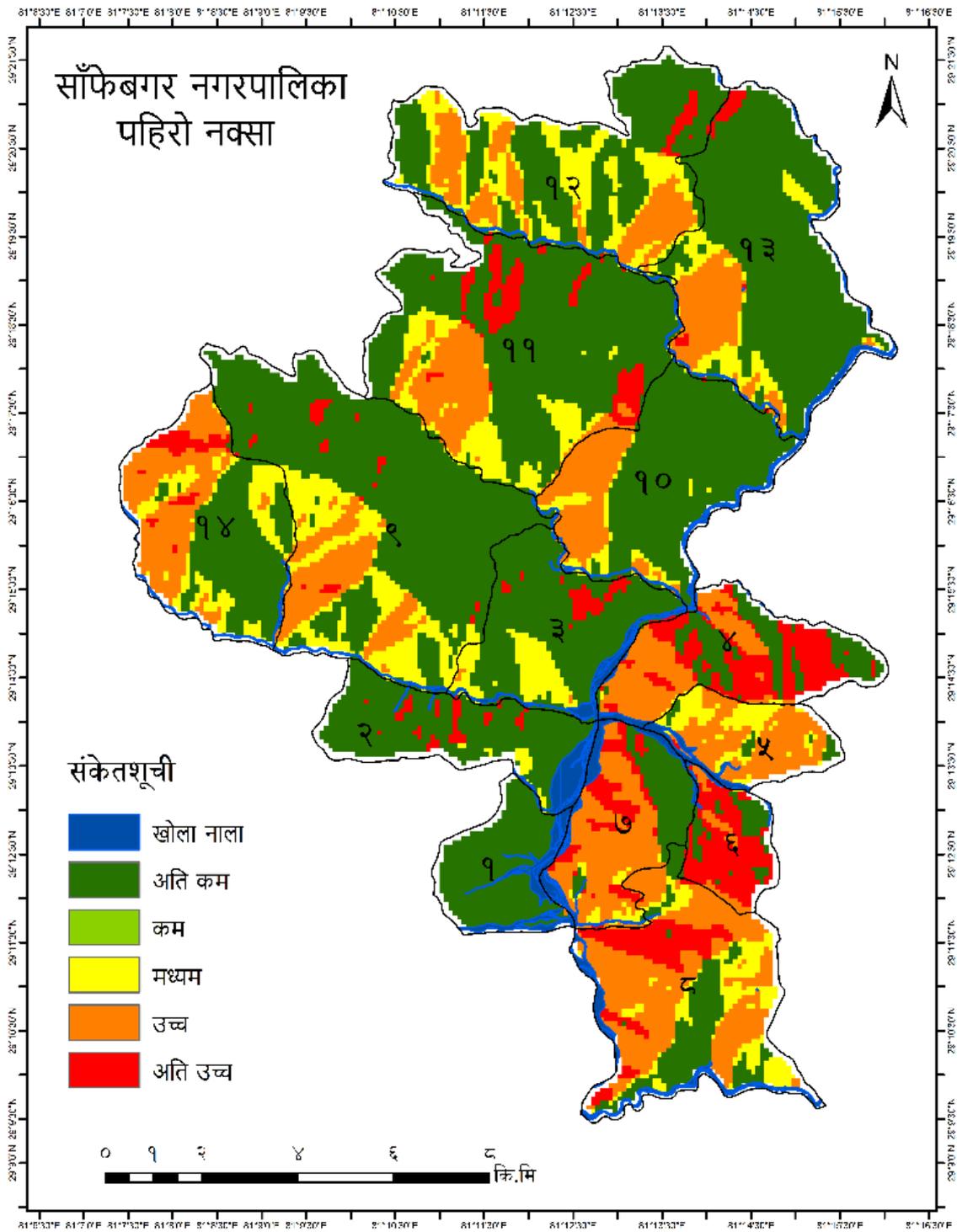
२.२.१ प्रकोप

यस पालिकाको बाढि र पहिरो प्रमुख प्रकोपको रूपमा देखापरेको छ। यस पालिकामा रहेको पहिरोहरूको विस्तृत विवरण तपसिल बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

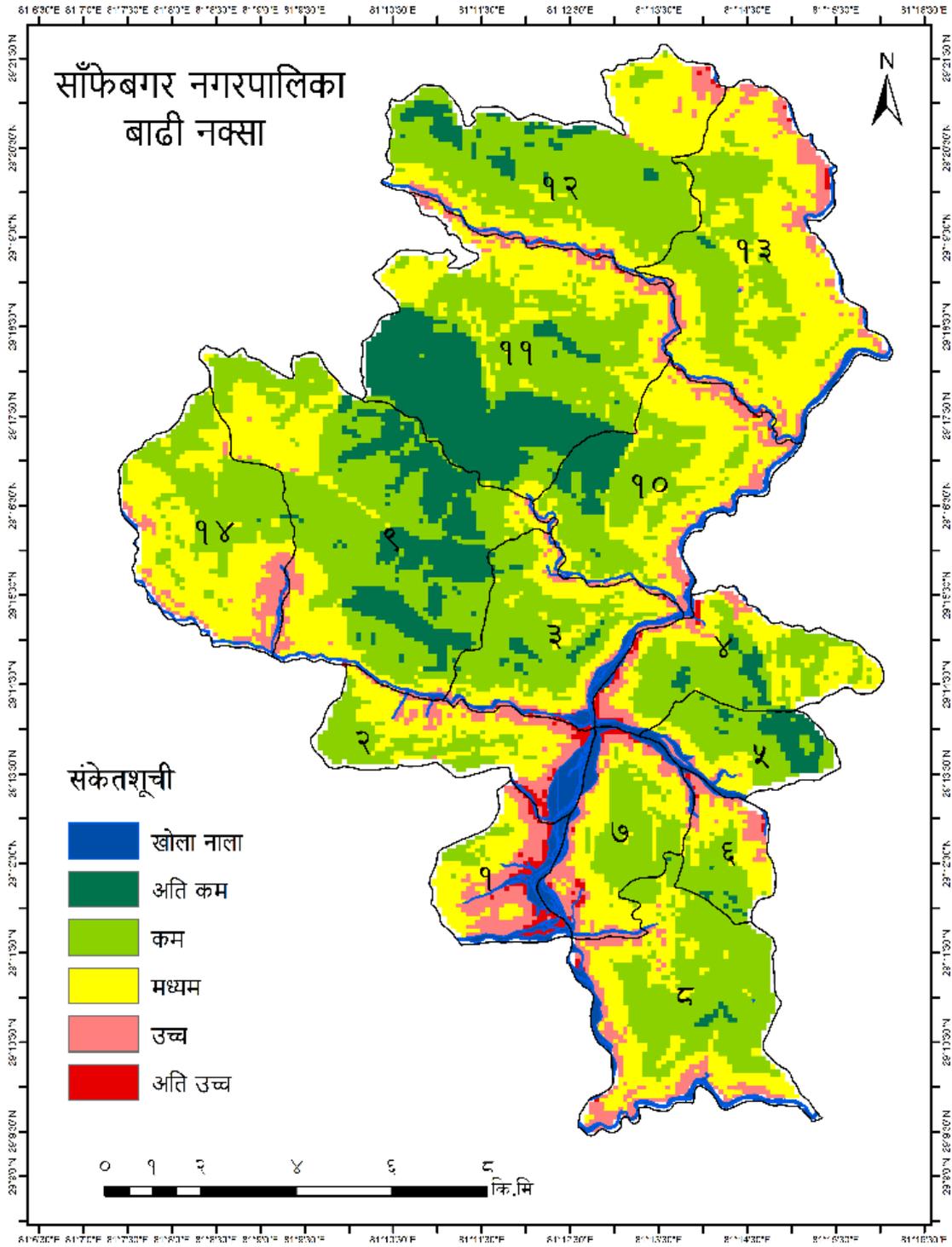
तालिका नं. १०: साँफेवगर नगरपालिका भित्र रहेका साना ठुला ७७ वटा पहिरो र अवस्थिति

वडा नं.	पहिरोहरू
१	हुर्केटागा पहिरो, गढी पहिरो ।
२	हुर्केटागा पहिरो, बडाखेत पहिरो ।
३	जिमासी पहिरो, रसकाडा पहिरो, गौथलीपडा पहिरो ।
४	धामितोला पहिरो, छरीखोला पहिरो, मेलेखेती पहिरो ।
५	काहाडा पहिरो, खार पहिरो, टोप्रे पहिरो, हलेदु पहिरो, तिलताना पहिरो ।
६	बास्तोला टोल पहिरो ।
७	मेलसैन पहिरो, छहरेखेत पहिरो, ठाडोसिम पहिरो, कालराजी पहिरो
८	बुढाखोला गोलकेझार पहिरो, मोटेना पहिरो, पटकानी पहिरो ।
९	रिठ्ठागाउ पहिरो, डाडाघर पहिरो, कालेखोला पहिरो, ओरालीमाडु पहिरो, काउलेगडा पहिरो, बिराहा पहिरो, बुढिखेत पहिरो, बालढुंगा पहिरो, खिरेखेत पहिरो, देउल पहिरो
१०	सिमाखाल पहिरो, दासबाडा पहिरो, ओदालखाल पहिरो, कोटेखेत पहिरो, कानाखेत पहिरो, पाडिखेत पहिरो, धायडपीनी पहिरो, खोलिखेत पहिरो, अमरखेत पहिरो ।
११	तवापड पहिरो, झालढुंगा पहिरो, लुयाटा पहिरो, मालुझोक्ल पहिरो, टुडिखोला पहिरो, घासेमेलो पहिरो ।
१२	बल्याल पहिरो, माथिटुका पहिरो, हिसैन पहिरो, माटेकाबिनी पहिरो, फाडिल्ला पहिरो, माटिचुम्ला पहिरो ।
१३	ओला पहिरो, धारका मेला पहिरो, धारेखेत पहिरो, जाजर पहिरो, कुमाली पहिरो ।
१४	जाजरखेत पहिरो, घरडे पहिरो, डाङगडा पहिरो, लिडेमेला पहिरो, रातचाउड पहिरो, माझगाउ पहिरो, आठिखेत पहिरो, पहिचाड पहिरो, औलटोल पहिरो, काटेतोला पहिरो, पालेसाल पहिरो, मुसेखोला पहिरो, सेलिविन्द्राकोल पहिरो, पिपलारुख पहिरो, कालढुंगा पहिरो, पानीधारा पहिरो, गडघान सिमखेत पहिरो, कुमाउडा पहिरो, भरारीखेत पहिरो

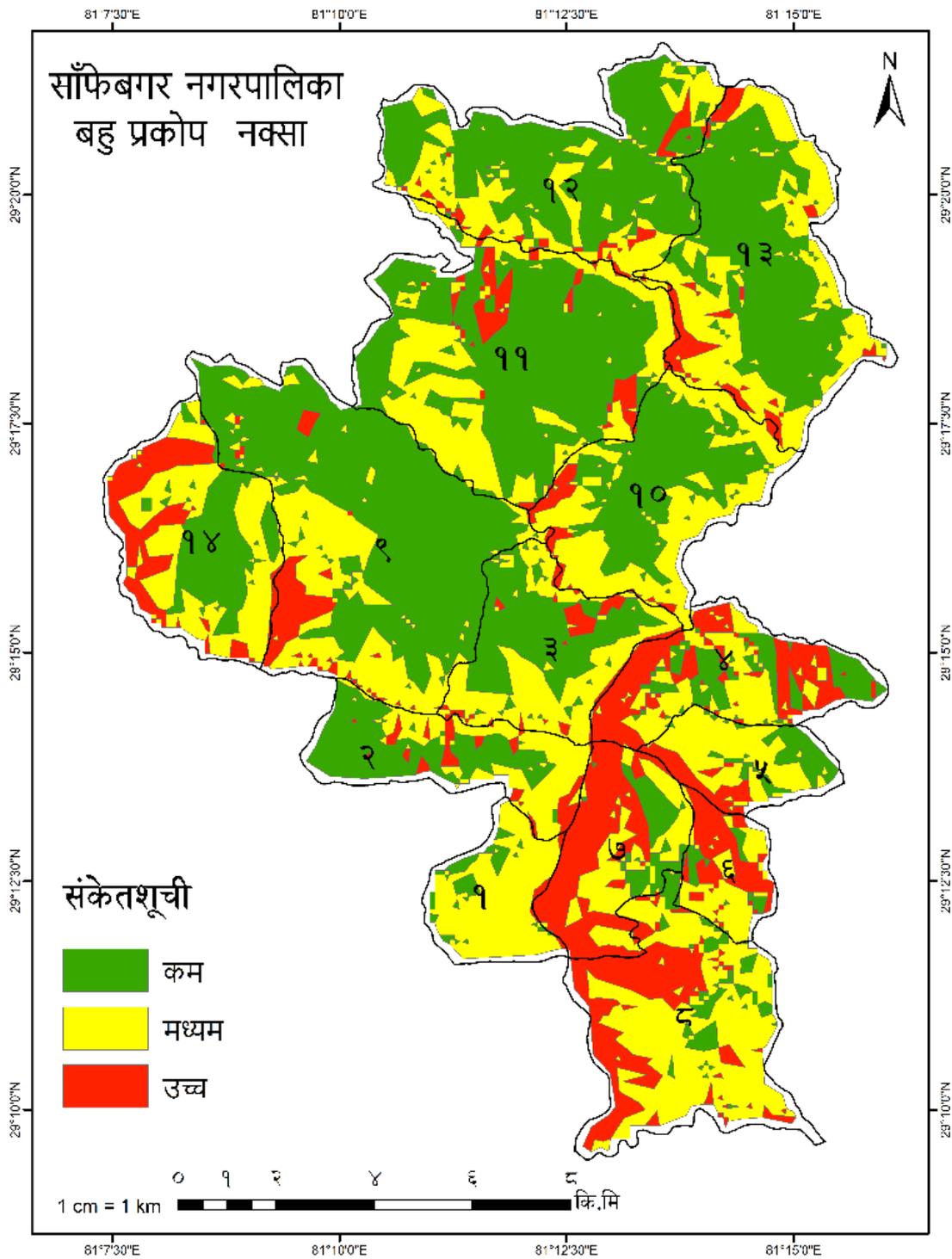
प्रकोप तथा बहुप्रकोप नक्शाहरु

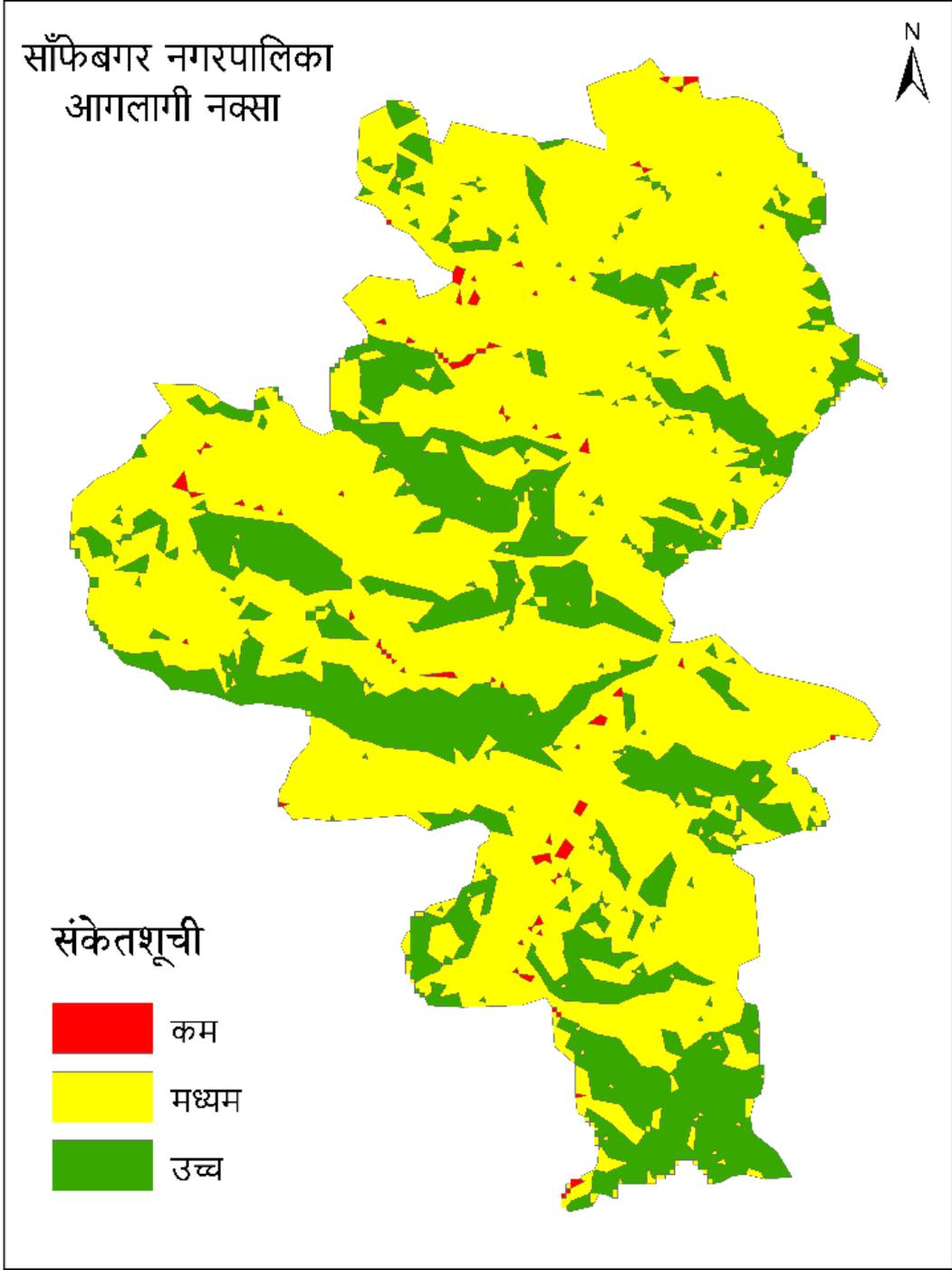
चित्र न. ३ साँफेबगर नगरपालिकामा पहिरोको अवस्था

चित्र न. ४, साँफेबगर नगरपालिकामा बाढीको अवस्था

चित्र न. ५, साँफेबगर नगरपालिकामा बहुप्रकोपको नक्सा

चित्र न. ६, साँफेबगर नगरपालिका आगलागीको नक्सा

स्रोत (Source) GIS आधारित जोखिम नक्सा निर्माणका लागि प्रयोग गरिएका स्रोतहरू

१. DEM तथा स्याटेलाइट तस्वीरहरू

GIS आधारित जोखिम नक्साहरू USGS Earth Explorer बाट प्राप्त ३० मि. रिजोल्युसनको SRTM DEM, Sentinel-2-Landsat स्याटेलाइट तस्वीरहरूको विश्लेषणबाट तयार पारिएको छ। यी भौगोलिक सूचना स्रोतहरूल] ढलान, उचाइ, नदीको प्रवाह र भू-आवरण विश्लेषणमा आधार प्रदान गरेका छन्।

२. सरकारी तथा राष्ट्रिय निकायहरूबाट प्राप्त डेटा

GIS विश्लेषणमा आवश्यक पूरक जानकारी प्राप्त गर्न विभिन्न सरकारी तथा राष्ट्रिय निकायहरूसँगको समन्वय गरिएको छ। नापी विभाग (Department of Survey) बाट प्राप्त टोपोग्राफिक नक्सा तथा प्रशासनिक सीमाना, खानी तथा भूगर्भ विभाग (Department of Mines and Geology) बाट प्राप्त भूगर्भिक नक्सा तथा माटोसम्बन्धी विवरणहरू, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (DHM) बाट प्राप्त वर्षा, नदी प्रवाह र मौसमसम्बन्धी तथ्याङ्कहरू तथा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDRRMA) बाट प्राप्त ऐतिहासिक जोखिम अभिलेखहरूको प्रयोग गरिएको छ।

३. फिल्ड सर्वेक्षण तथा GPS डेटा

जोखिम पहिचानको सटीकता सुनिश्चित गर्न फिल्ड सर्वेक्षण तथा GPS डेटा संकलन गरिएको छ। यस अन्तर्गत, भूक्षय, डढेलो तथा बाढी प्रभावित क्षेत्रहरूको सटीक स्थानाङ्क (Coordinates_ GPS प्रविधिको माध्यमबाट संकलन गरिएको छ। साथै, स्थल भ्रमण (Ground Truthing) गरी उपग्रह तस्वीर तथा अन्य माध्यमबाट प्राप्त जानकारीहरूको यथार्थता परीक्षण गरिएको छ, जसले नक्साको सटीकता मूल्याङ्कनमा सहयोग पुऱ्याएको छ।

४. विद्यमान जोखिम नक्सा तथा प्रतिवेदनहरू

नक्सा आधारित जोखिम नक्सा निर्माणमा विद्यमान नक्सा तथा प्रतिवेदनहरूलाई सन्दर्भ सामग्रीका रूपमा प्रयोग गरिएको छ। स्थानीय तहहरू (नगरपालिका तथा गाउँपालिका) का योजना, नीति तथा अभिलेखहरूबाट प्राथमिक जानकारी संकलन गरिएको छ। साथै, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू (NGO/INGO) द्वारा प्रकाशित प्रतिवेदनहरू तथा डाटा स्रोतहरू विश्लेषणमा समावेश गरिएका छन्। अन्ततः, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDRRMA) को वेब पोर्टलले विश्लेषणका लागि पूरक तथा अद्यावधिक जानकारी उपलब्ध गराएको छ।

तालिका नं. ११: जोखिम नक्साहरूको व्याख्या

प्रकोपको नक्शाको प्रकार	प्रभावित वडाहरू	जोखिमको प्रकार	कैफियत
पहिरो जोखिम नक्सा	४, ५, ६, ७, ८	उच्चदेखि अत्यन्त उच्च	भौगोलिक रूपमा खोच, खोला नजिकको ढल्के जमिन र पहाडी क्षेत्र रहेको र यी वडाहरूमा पहिरोको सम्भावना बढी हुन्छ
	११, १२ र १४	मध्यम जोखिम	जमिन स्थिर
बाढी जोखिम नक्सा	१, २, ३, ९, १० र १३	अपेक्षाकृत सुरक्षित	अत्यन्त कम जोखिम
	६, ७, ८ र ९	अत्यन्त उच्च जोखिम	मुख्य नदीहरू आसपास रहेकोले जलप्रवाहका कारण बाढीको प्रभाव बढी देखिन्छ।
	१, २, ३, १० र १३	मध्यमदेखि उच्च जोखिम	विशेषगरी खोला नजिकको भूभागमा खतरा बढी
आगलागी जोखिम नक्सा	११, १२ र १४	अपेक्षाकृत सुरक्षित	बाढीको जोखिम अत्यन्त कम देखिन्छ।
	६, ९, १४, साथै ११ र १३ का केही भागहरूमा	उच्च जोखिम	वन क्षेत्र र झाडीहरू घना रहेका कारण आगलागीको सम्भावना बढी
	२, ३, ४, १० र १२	मध्यम जोखिम	मानव बस्ती र वन क्षेत्रको मिश्रण

	केही उत्तरी भागहरूमा	न्यून जोखिम	आगलागी सम्भावना कम भएका क्षेत्र
बहुप्रकोप जोखिम नक्शा	वडा नं. ६	बहु-जोखिममा पर्ने क्षेत्र	अति संवेदनशील
	७, ८ र ९	बहु-जोखिममा पर्ने क्षेत्र	संवेदनशील देखि अति संवेदनशील
	११, १२, १३, र १४	अपेक्षाकृत सुरक्षित	आपतकालीन अवस्थाको लागि सुरक्षित स्थल वा स्थानान्तरण क्षेत्रका रूपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारी योजनाहरू तयार गर्दा बढागत प्राथमिकता अनुसार योजना बनाउनु अत्यावश्यक देखिन्छ ।

२.२.२ प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा (सम्मुखता तथा संकटासन्नता सहित)

यस साँफेवगर नगरपालिकामा विगतमा भएका प्रकोप, यसको क्षेत्र र असर तथा समय क्रमानुसार प्रकोपको प्रकृतिको बारेमा ऐतिहासिक घटनाक्रम समयरेखाले उपलब्ध गराउँछ जसको सहयोगले विपद् तथा जोखिमको प्रकृति पहिचान गरी योजना निर्माण र लगानी तय गर्न मद्दत पुर्याउने छ ।

तालिका नं. १२: समुदायको ऐतिहासिक समयरेखा

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
बाढी	१९९२, २००९, २०१९, २०२२, २०२८, २०४०, २०४२, २०५२, २०६३, २०६८, २०७२	वडा न. १, २, ३, ४, ७, ८, १०, १३ बुढीगंगा नदी (वडा न.१० को आर्दलिघाट देखि वडा न. १ को पाईलीघाट सम्म दुवै तर्फ)	वडा न.१, बुढीगंगा १९९२ श्रावण मा बैजनाथ मन्दिर पूर्ण क्षति, कानेचौर देखि कौडा सम्मको अन्दाजी ६० रोपनी खेतीयोग्य जमिन कटान गरेको, धानको कुनिया बगाएको, २०२२, २०२८, २०४० २०५२, २०६८, २०७२ मा हालसम्म अन्दाजी २ सय पाथी वीउ जाने धानखेत कटान गरेको, र हालसम्म अन्दाजी १६ जना स्थानीयहरुले ज्यान गुमाउनु परेको, वडा न. २, बुढीगंगा १९९१ साल देखि हाल सम्म १ हजार रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति गरेको वडा न.३, बुढीगंगा घुघुरकोट नालादेखि पोथे आम सम्म २०२२ देखि हालसम्म अन्दाजी ५ सय रोपनी खेतीयोग्य जमिन कटान गरेर बगरमा परिणत । स्थानीय का ६ वटा पानी घट्ट बगाएर क्षति २०३३ सालमा तिल विक्रम शाह, २०३४ सालमा रामनाथ लोहारको छोरा को शव उद्धार । २०३६सालमा रामनाथ आउजीको छोरी बेपत्ता २०४४ सालमा दीपक स्वारकी आमा बेपत्ता । २०६६ सालमा जोगराज श्रेष्ठ को सब उद्धार । २०६७ सालमा डिल्ली लोहार बेपत्ता । २०६८ सालमा दिलिप रावतको श्रीमती बेपत्ता । २०७३ सालमा विक्रम आउजीको छोरा बेपत्ता । २०७२ सालमा नवराज आउजी को छोरा बेपत्ता । २०७४ मा रङ्गे आउजी को साली बेपत्ता जिजाडीगाड २०६३ को बाढीमा काले भुल बेपत्ता, २०० रोपनी जग्गा कटान गरेर बगाएको ।		बुढीगंगा नदीले धार परिवर्तन गरेको अवस्थामा वडा न. १ मा अन्दाजी २० रोपनी धानखेत, पुनप्रयोगमा ल्याएको, स्थानीयहरुको प्रयासमा तारजाली थोरै स्थानमा तटबन्ध गरेको । मृतक र बेपत्ता भएकाहरु को परम्परागत दाहसँस्कार गरेको । वडा न.१० बुढीगंगा को बाढिले २०७३ भाद्र ११ गते सुरत बहादुर खड्का, कुलबहादुर खड्का, रुप बहादुर खड्का लगायत ८ जनाको घर बगाउदा जिल्ला प्रशासन कार्यालय अछामबाट खाद्यान्न लत्ता कपडा

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>१० वटा पानीघट्ट बगाएको । प्रभालीगाड २०४० ४०, ४५ रोपनी खेत बगाएको । वडा न.४, बुढीगंगा २०२२ सालमा चामसिङ कुवर, २०३६ सालमा टेक बहादुर कुवर, २०५९ सालमा केश बहादुर बुढथापा, २०७५ सालमा प्रकाश कुवर वेपत्ता । २०३३ सालमा गंगा बुढा, २०४० बैशाख मा टिका कुवर को दिदि, २०७३ फागुण मा विक्रम बुढथापा, २०७७ भाद्र मा मिन बहादुर कुवर को शव उद्धार । अन्दाजी १ सय रोपनी आवादि जग्गा क्षति भएको । २०१९ सालमा बुढी नदिले कटान गरेको, ७० रोपनी जग्गा क्षति, २ घर र अन्न बगाएको, २०४० भाद्रमा बुढी नदिले ८० रोपनी बगाएको । २०५६ मा कनि ६० रोपनी, २०८० कार्तिकमा ८० रोपनी जग्गा बगाएको । वडा न.७, बुढीगंगा २०५९ माघ मा मिना कुमाल को शव उद्धार । २०७९ पौष मा रिक्किता भुल को शव उद्धार, २०७९ जेठमा राजबहादुर भाँट को शव उद्धार २०७१ कार्तिक मा सिद्ध लोहारको शव उद्धार २०३९ सालदेखि हालसम्म छिपेखोला देखि टाँटेखोलासम्म अन्दाजी ३ हजार खेतियोग्य जमिन र ५० वटा पानीघट्ट क्षति गरेको र अन्दाजी २ सय रोपनी खेतवारी उच्चजोखिममा रहेको । वडा न. ८, बुढीगंगा टाटेखोला देखि मुरा दोभान चित्रेसम्म १९९१ देखि खेतियोग्य जग्गा क्षति गर्दै आएको २०४१ सालमा ठूलो बाढीले २ सय रोपनी भन्दा बढी जग्गा क्षति गरेर वगरमा परिणत भएको । वडा न.१०, बुढीगंगा (अर्दलीघाट देखि जीजाडि गाड सम्म)</p>		साथै प्रति घरधुरी रु ४ हजार को दरले राहत सहयोग ।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>२०४२, २०६३ अन्दाजी ४ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा कटान गरेर बगरमा परिणत भएको ।</p> <p>२०५२ सालमा बहादुर महता को छोरा बगाएको १ दिनपछि शव फेला परेको ।</p> <p>२०७३ भाद्र ११ गते सुरत बहादुर खड्का, कुलबहादुर खड्का, रुप बहादुर खड्का लगायत ८ जनाको घर बगाएको ।</p> <p>वडा न. १३, बुढीगंगा</p> <p>२०४९ श्रावण महिनामा हरि बिष्टको छोरा बेपत्ता । २०५२ सालमा बजिरे बटालाको छोरा दुई दिनपछि शवउद्धार । २०५७ असोज मा करेल लुहार को ५ दिन पछि शव उद्धार । २०५७ मङ्सिर मा डम्मर कुँवरको छोरा भोलिपल्ट शवउद्धार । २०६६ श्रावण मा कपुरे बिष्टको छोराको शवउद्धार २०६८ भाद्र मा रामे नेपालीको छोरी को १५ दिनपछि शवउद्धार । २०७४ असोज मा ललित नेपाली को बहिनीको शव १० दिनपछि उद्धार ।</p> <p>२०६३ सालमा इक्लीघाट देखि अर्दलीघाटसम्म अन्दाजी २ सय रोपनी खेतीयोग्य जमिन पूर्ण क्षति ।</p> <p>हरेकवर्ष संचालनमा रहेका पानीघट्ट बगाएर क्षति हुनेगरेको.</p>		
बाढि	२०१६, २०१८, २०२२, २०२७, २०३३, २०६३, २०७२	वडा न. १, पाईलेगाड, गडीखोला, मुलपानी खोला, बडुखोला, जारिमखोला, स्यालवाडा खोला	<p>वडा न. १, पाईलेगाड</p> <p>२०२२ मा स्थानीय को ५ सय रोपनी भन्दा बढी खेतीयोग्य जमिन बगरमा परिणत भएको.</p> <p>वडा न. १, गडिखोला</p> <p>२०१६, २०२७, २०६३ पिपलारुख को खेत अन्दाजी २५ रोपनी क्षति गरेको . ठिगालगाउ, दहखेत को ३० रोपनी खेतीयोग्य जमिन कटान गरेको . सिमसार क्षेत्र भासिएको, दहखेत का ३५ घरधुरी उच्चजोखिममा रहेको ।</p> <p>वडा न.१, मुलपानी खोला</p> <p>२०३३ सालको अविरल वर्षाको क्षतिको असरले गर्दा २५ घरधुरी उच्चजोखिममा ।</p>	<p>वडा न. १ गडिखोला</p> <p>स्थानीय १० घरधुरी नजिकै को समुदायमा बसाई सरेको.</p> <p>मुलपानीखोला स्थानीय २५ घरधुरी मध्ये १० घरधुरी कैलाली र कन्चनपुर, बाँकि १५ घरधुरी मष्टमान्डौ को</p>	

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>वडा न. १, बड्डेखोला २०१८ सालमा अन्दाजी २५ रोपनी खेतीयोग्य आवादी जग्गा क्षति, वडा न. १, जारिमखोला २०१८ स्थानीयको अन्दाजी ६ रोपनी क्षति भएको, वडा न. १, स्यालवाडा खोला २०६३, २०७२ मा अन्दाजी ५/६ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति भएको ।</p>	सुरक्षित स्थानमा सरेको बड्डेखोला स्थानीय २५ घरधुरी कैलाली र कन्चनपुर। गैरागाउका ७ घरधुरी नजिकै सुरक्षित स्थानमा सरेको	
बाढि	१९९२, २०४४, २०६१, २०७८ २०८१, हरेकवर्ष	वडा न. १ र २ लुग्रेली खोला	<p>१९९२ मा भुकेटागा शिवमन्दिर क्षति, २०७८ मा निर्माणाधिन पक्कि पुल क्षति, २०६१ मा वडा न. १ को अन्दाजी २० रोपनी आवादी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको स्थानीय लक्षे लुहार, महा दमाई र मिने लुहारको घरहरू साथै सामुदायिक भवन १, खानेपानी उ.स. को भवन १, पानीट्यांकी १ उच्च जोखिममा रहेको, २०८१ असारमा लक्षे लुहारको १ गोरु बगाएको, वडा न. २ को सिलाने देखि कुच्चेमोठल सम्मको अन्दाजी १०-१५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति गरेको,</p>	हालसम्म ६ घरधुरी वडा न. १ को बैजनाथ भिटा मा बसाई सरेको,	
बाढी	२०५५ साल देखि हालसम्म	वडा न. २, बुढीखोला	<p>वडा न. २, बुढीखोला बुढीखोलाले अन्दाजी २० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति गरेको, छडीखोलाले १० रोपनी क्षति गरेको, कालापानी खोला ले अन्दाजी २० रोपनी क्षति गरेको, साइटी खोलाले अन्दाजी १५ रोपनी क्षति गरेको । काठेआम खोलाले अन्दाजी ५-६ रोपनी आवादी जग्गामा माटो ढुंगा थुपारेको । पोथाआम खोलाले अन्दाजी ७-८ रोपनी आवादी जग्गामा माटो ढुंगा थुपारेको</p>		
बाढी	२०२२, २०५५ वैशाख १० हरेकवर्ष	वडा न. २, ३, प्रभाली गाड	<p>वडा न. २, प्रभाली गाड छडीखोला देखि बदाली सम्म अन्दाजी ४ सय रोपनी क्षति गरेको, २०५५ वैशाख १० गते बुधवार भक्ते भुल का ४ छोरा बगाएको जसमा २ शव</p>	वडा न. २, प्रभालीगाड भक्ते भुल कैलाली जिल्लामा बसाई	तत्कालिन जिल्ला प्रशासन कार्यालय अछाम बाट रु. २०

साँफेबगर नगरपालिका, अछामको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचा, २०८१

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>वेपत्ता २ जनाको शव उद्धार, निजको २ गोरु, १ भैसी, १ बाच्छा वेपत्ता, वडा न.३, प्रभाली गाड २०२२ सालदेखि हालसम्म ३ सय रोपनी भन्दा बढी वगरमा परिणत अन्दाजी २ सय रोपनी आवादी जग्गा पुन प्रयोगमा आएको । २०७२ सालमा बाहिरी जिल्लाको एकजनाको मृत्यु । २०८१ असोज महिनामा धानको कुन्नीयो बगाएको स्थानीय भरत कुँवर सहित दुई जनाको मृत्यु ।</p>	सरिगएको,	हजार राहत स्वरूप नगद सहयोग प्राप्त गरेको,
बाढि		<p>वडा न.३, बाब्लेखोला, टोटासाल खोला, पापडेपानी खोला,</p>	<p>वडा न. ३ बाबले खोला २०३९ साल कार्तिक महिनामा रणसिंह कुँवरको मृत्यु । २०८४ श्रावण महिनामा नाम कुँवरको १ गोरु बगाएको । २०७४ सालमा भन्टुसिड कुँवर बगाउदा निजको ४० हजार नगद बगाएको । वडा न.३ टोटासाल खोला २०२२ सालदेखि हरेक वर्ष क्षति गरिरहेको २०६३, २०८०, २०८१ सालमा अन्दाजी ८० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको । वडा न.३, पापडेपानी खोला साफे- मार्तडी सडक अवरुद्ध गरेको । गोठीपारा गाउँका १५ देखि २० घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको । वडा न.३ देउजाल खोला साँफे-मार्तडी सडक अवरुद्ध । वडा न.३ नादे खोला साँफेवगर हाटबजार क्षति डुबान स्थानीयको अन्दाजी ७ रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति । वडा न.३, असारे खोला</p>		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>२०६८ सालदेखि हालसम्म हाटबजार पक्की पुल देखि असारे खोलासम्म खेतमा बालुवा थुपारेको ।</p> <p>वडा न.३, शङ्ख बेलखोला साफे देखि बुढाकोट खसड सडक अवरुद्ध हाटबजार डुबान गरेको । खेतीयोग्य जग्गामा बालुवा माटो थुपारेको सार्वजनिक स्थल (पटाङ्गिनी) उच्च जोखिममा रहेको</p> <p>वडा न.३, सिमखेत खोला साँफेवगर हाटबजारदेखि बुढाकोट जाने सडक अवरुद्ध</p> <p>वडा न. ३, पचारा खोला २०६८ साल पचारा खोलाले बुढाकोट जाने सडक अवरुद्ध ।</p> <p>वडा न.३, खारखोला सैन टोलको अन्दाजी ५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन कटान गरेको ।</p> <p>वडा न.३, अमला खोला २०६८ सालदेखि हालसम्म स्थानीयको ५ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको</p> <p>वडा न.३ धौलेपानी खोला स्थानीयको अन्दाजी २१ रोपनी जग्गा क्षति ।</p> <p>वडा नं ३ कालेआम टोटासाल खोला २०६८ साल देखि साँफे हाटबजार - मार्तडी सडक अवरुद्ध साथै क्षति गरेको १ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको । टोटासाल पक्की पुल उच्च जोखिममा रहेको ।</p> <p>वडा न. ३, साउनेखेत खोला ५०-६० रोपनी खेत क्षति गरेको ।</p> <p>वडा न.३, विनायक नयाखेत खोला ४०-५० रोपनी खेत क्षति गरेको ।</p>		
बाढि	२०२२, २०६०, २०६३, २०७२	वडा न. ३, ९, १०, ११, जिजाडीगाड	वडा न.३, जिजाडीगाड २०६३ साल देखि हालसम्म ३ सय रोपनी भन्दा बढी खेतीयोग्य जमिन कटान गरेको काठेखेत खोलिखेत, सिलेधारा, बिरौटा, धौलेआम, नयाँखेत, थापादेउ, सुनिवगर, टाटक,	वडा न.९, जिजाडीगाड बाढीको क्षेतीको कारण १० देखि १५ घरधुरी	वडा न.११, जिजाडीगाड क्षति भएका २ वटा झोलुङ्गे पुल मध्ये १

साँफेवगर नगरपालिका, अछामको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचा, २०८१

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>भमक, घट्टेबगर, आग्रे, आमखेत बगरमा परिणत ।</p> <p>वडा न. ९ जिजाडीगाड (धौलझडा देखि झुलढुंगा सम्म) २०६० सालमा स्थानीय कुलो मर्मत गर्दा रङ्गनाथ सुवेदीको मृत्यु २०६३ भाद्र मा अन्दाजी ५ सय रोपनी खेतियोग्य जग्गा र लघु जलविद्युत आयोजना पूर्ण रूपमा क्षति भएको । २०६३ भाद्रमा शिवबहादुर थापाको छोरीको मृत्यु ।</p> <p>वडा न. १० जिजाडीगाड (जिमले खोलादेखि बुढीगंगासम्म) २०२२ र २०६३ सम्म अन्दाजी २ हजार रोपनी कटान गरेर बगरमा परिणत भएको २०७८ भाद्रमा लोकराज भट्टको छोरीको को मृत्यु । २०६३ मा स्थानीयहरूको पानीघट्ट बगाएर पूर्ण क्षति</p> <p>वडा न.११ जिजाडीगाड (धवलछडा देखि दियाखेत सम्म) २०७२, २०६३ सालको बाढीले अन्दाजी १ सय रोपनी आवादी जग्गा क्षति। २०६३ को बाढीले २ वटा झोलुङ्गे पुल क्षति। स्थानीयहरूको १२ वटा पानीघट्ट क्षति भएको ।</p>	बसाइ सरेका ।	वटा मर्मत भइसकेको र १ वटा पुननिर्माण भएको ।
बाढि		वडा न. ४, ५, ६, ७ छिपेखोला	<p>वडा न. ४ छिपेखोला १९९१ श्रावण महिनामा १ हजार रोपनी क्षति हालसम्म ७ देखि ८ जनासम्म बगाएर मृत्यु भएको हरेक वर्ष बगाउने गरेको अन्दाजी नजिकैको समुदायमा बसाई सरेको बसाईसरी स्थानान्तर भएको ।</p> <p>वडा न.५, छिपेखोला (राउतेरवा देखि राक्सेको मूल सम्म) २०४२, २०६३, २०६५, २०७२ पटक गरेर स्थानीयको १ हजार २ सय रोपनी खेतियोग्य जमिन क्षति गरेको । २० वटा पानीघट्ट क्षति गरेको । २०६२ असारमा नृप लोहार को श्रीमती को मृत्यु । साफेभगर बजार र छिपे खोला गाउँ उच्च जोखिममा रहेको ।</p> <p>वडा न.६, छिपेखोला (सुनवस्ता देखि दमाहाको ठेक सम्म) १९९१ साल श्रावण महिना देखि सुरु भएको हालसम्म ७ सय रोपनी खेतियोग्य जमिन क्षति गरेको ।</p>	वडा न.५, छिपेखोला, को असरले छिपेखोला गाउका अन्दाजी ५५ घरधुरी मध्ये ३० घरधुरी कैलाली, कन्चनपुर जिल्ला र २५ घरधुरी साफेवगर बजार बसाई सराई गरेको ।	वडा न. ५ छिपेखोला मा क्षति भएको खेतियोग्य जमिन मध्ये अन्दाजी जसमा ५ सय रोपनी पुन प्रयोगमा ल्याएको । ३ वटा पानीघट्ट पुनप्रयोगमा ल्याएको । सघ, प्रदेश र नगरपालिका बाट सामान्य ताजालि

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			२०४१ साल जेठ २ गते साँझपख आएको बाढीले स्थानीय १२ जना महिलाहरू लाई बगाएको । ८ जनाको शव फेला परेको र ४ जना बेपत्ता भएको । साथै सोही दिनमा ७ वटा पानीघट्ट बगाएर पूर्ण क्षति गरेको । वडा न.७ छिपेखोला (भालुकुन्टा देखि बुढीगंगा सम्म) २०४०, २०६३ मा अन्दाजी ७ सय रोपनी खेतियोग्य जमिन क्षति ।		तटवन्ध निर्माण गरेको । मृतक को परम्परागत दाहसंस्कार गरेको ।
बाढि	१९९१, २०१७, २०३६, २०६३, २०७२	वडा न. ४	वडा न. ४ बिउकोटे खोला १९९१ श्रावण देखि हालसम्म अन्दाजी ५सय रोपनी खेतियोग्य जग्गा कटान र ढुङ्गा बालुवा थुपारेर क्षति गरेको २०१७ सालदेखि हालसम्म नैने भूलको बुवा लगायत ७-८ जनाको बगाएर मृत्यु भएको । वडा न. ४, चामा खोला १९९१ देखि हालसम्म अन्दाजी १ सय रोपनी कटान र ढुङ्गा बालुवा थुपारेर क्षति गरेको । वडा न.४ साफेखोला १९९१ साल देखि हरेक वर्षको बाढीले अन्दाजी २ सय रोपनी आबादी खेती योग्य जग्गामा बालुवा ढुंगा थुपारेर क्षति गरेको । वडा न. ४ खैरेनी एयरपोर्ट खोला २०३६ सालदेखि हालसम्म अन्दाजी ५० रोपनी खेतियोग्य भूभाग कटान गरेको । वडा न.४ मात्त्री जयाकोट खोला २०३६, २०६३, २०७२ सालदेखि हालसम्म अन्दाजी ४० रोपनी खेतियोगी भूभाग कटान गरेको । सिमाडिरी खोलाले २ घरको अन्न ५० रोपानी जग्गा बगाएको		२०१४ देखि तिरो तिर्न सुरु गरेको
बाढि	२०४२, २०५८, २०६३	वडा न.५, अम्रेखोला, दुलपानी खोला, जारिमखोला,	वडा न.५ अम्रेखोला (पानीमूल देखि छिपेखोला सम्म) २०६३ मा अन्दाजी ५० रोपनी खेती योग्य जग्गा बगरमा परिणत भएको । स्थानीय गोरेटो बाटो क्षति भएको ।		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
		मोटीखाना खोला, गडिखोला	<p>वडा न. ५ दुलपानी खोला (नवाठाना देखि छिपेखोला) २०४२ २०६३ मा अन्दाजी ४० रोपनी जग्गा क्षति भएको।</p> <p>वडा न. ५ जारीम खोला (चिनेसल्ला देखि छिपेखोला) २०४२, २०६३ मा अन्दाजी २५ रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति गरेको। बाढिले गर्दा मारुखेत पहिरो आएको। पहिरोमा १५ रोपनी भासिएको तोल्यान गाउँका १२ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको।</p> <p>वडा न. ५ मोटीखानाखोला (नवाठाना देखि छडा सम्म) २०६३ मा अन्दाजी १० रोपनी जग्गा कटान गरी क्षति गरेको।</p> <p>वडा न. ५ गडिखोला (दिउमाडु देखि छिपेखोला) २०५८, २०६३ स्थानीयको अन्दाजी ५० रोपनी आवादी जग्गा क्षति। २०६३ मा जारीमखोला गाउँ का २ वटा गोठ क्षति भएको र खोपच्यान को १५ रोपनी जग्गा फाटेको। खातीगाउँ पहिरो आएको ८ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको।</p>		
बाढि	२००८, २०२८, २०४१, २०४३, २०६३	वडा न. ६, छेउखोला, पधेरिखोला, देउढुंगाखोला, बगर खोला, साउदी खोला, भुतिनी खोला, साँचेखोला, गैराखेत खोला, बाँझेखोला	<p>वडा न. ६, छेउखोला २००८ सालमा २ भैंसि, २ गोरु, १ हलि बगाएर मृत्यु। अन्दाजी ५ रोपनी आवादि जग्गा क्षति गरेको।</p> <p>वडा न. ६, पधेरिखोला २०४३ सालमा मिठु शर्मालाई बगाएर मृत्यु।</p> <p>वडा न. ६, देउढुंगा खोला २०२८ सालदेखि हालसम्म ३० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति।</p> <p>वडा न. ६, बगर खोला लङ्गमारा देखि तौसिखोला सम्म अन्दाजी ६० रोपनी जग्गा क्षति।</p> <p>वडा नम्बर ६ साउदी खोला २०२८ सालदेखि हालसम्म ५० रोपनी आवादी क्षेत्र क्षति गरेको।</p> <p>वडा न. ६, भुतिनी खोला २०२८ सालदेखि बाढीले क्षति गर्न सुरु गरेको खोला किनारा का ६० घरधुरीमध्ये</p>		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			३६ घरधुरीहरू उच्च जोखिममा रहेको हाल १ किलोमिटरको गोलाईमा जमिन भासिएको । बडा न.६, सांचेखोला, गौराखेत खोला २०४१ सालदेखि बाढी आउन सुरु गरेको नदुखाना गाउँका ३२ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको । बडा न.६, बांझेखोला २०६३ सालदेखि बांझेखोलादेखि सुन बस्दासम्म २० रोपनी क्षति गरेको ।		
बाढि	२०४२, २०७३	बडा न.७, टांटेखोला, बक्तोला खोला, छिपेखोला र बुढीगंगा नदी	बडा न.७, टांटेखोला २०४२ मा अन्दाजी ५ सय मिटर लम्बाईमा भङ्गाना को ५० रोपनी खेतियोग्य जमिन क्षति गरेर बगरमा परिणत । बडा न.७, बक्तोला खोला २०७३ सालदेखि हालसम्म ५० रोपनी खेतियोग्य जग्गा क्षति गरेको बक्तोला गाउँको ५ घरधुरीहरू उच्च जोखिममा रहेको छिपेखोलाले २०२२, २०२८, २०४०, २०६३, २०७२ मा बाढी आई ५०० रोपनी खेतियोग्य जमीन बगाएको, १० वटा पानीघट्ट बगाएको, १५ घर जोखिममा रहेको बुढीगंगा नदीमा २०२२, २०२८, २०४०, २०६३, २०७२, २०७६, २०७९ मा बाढी आई ४००० रोपनी धानवाली लगाएको खेतियोग्य जमीन नदीले कठान गरी बगाएको । १५ वटा पानीघट्ट बगाएको, ९ वटा माछापाखरी बगाएको, ४ रोपनी केराखेती लगाएको जमीन बगाएको, कालुसिंह कुमालको १ घर सहित २५ रोपनी धानवाली लगाएको खेत बगाएको । बक्तोला, मेलसैन लगायत टोलका २५ घरहरू जोखिममा रहेको । सिस्ने च्युरीनाव फाँटमा रहेका २० वटा गोठछाना बगाएर त्यहाको ५०० रोपनी खेतियोग्य जमीन जोखिममा रहेको । नानासिंह नवगाउँ टोलका २ जना मानिसलाई बगाएर मृत्यु भएको ।		
बाढि	१९९१, २००७,	बडा न. ८, कैलाश	बडा नम्बर ८ कैलाश खोला बागर देखि मुरा दोभानसम्म		मृतकहरूको परम्परागत

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
	२०२०, २०४०, २०४२, २०७६,	खोला, बुढाखोला, जामैखोला	२०२० जेठमा जङ्गे दमाईको ३ दिनपछि शव फेला परेको। २०४२ साल देखि १ सय ५० रोपनी भन्दा बढी क्षति गरेर बगरमा परिणत। छिमेकी रामारोशन गाउँपालिकामा मानवीय क्षति हुँदा वडा नम्बर ८ मा शव फेला परेको। २०७६ श्रावण २२ गते मुस्तान मियाको मृत्यु। ७ वटा पानी घट्ट बगाएको वडा नम्बर ८ बुढा खोला चिसापानी देखि बुढीगंगा सम्म १९९१ देखि बाढीले हालसम्म ३० रोपनी भन्दा बढी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको। दुईवटा पानीघट्ट क्षति गरेको। २०४० साल जेठमा जुदे दमाईको ४ वटा भैंसी बगाएको। वडा नं ८ जामै खोला २००७ सालमा काल्चे कुँवरको २ वटा भैंसी र सिडी कुँवरको २ वटा गोरु बगाएको २०४०, २०४२ सालदेखि हालसम्म १५ रोपनी जग्गा कटान गरेर बगरमा परिणत		दाहसंस्कार गरेको स्थानीयहरूको प्रयासले कैलाशखोलामा संघ, प्रदेश बाट थोरै मात्रामा तारजाली तटबन्ध गरेको बगाएर मृत अवस्थामा फेला परेका भैंसीलाई खाडल खनेर जमिनमुनि गाडेको
बाढि	२०२२, २०२७, २०२९, २०४२, २०४३, २०६०, २०६३,	वडा न.९, जुकानेखोला, कालेखोला, घट्टेखोला, घुनखोला, घुडीखोला, सिमखेतखोला, मौरैखोला, साडटेखोला	वडा नं ९ जुकाने खोला (हुडि देखि धौने सम्म) २०६३ मा ८ वटा सिँचाइकुलो र २ वटा खानेपानीको मुहान साथै इन्टेक क्षति भएको। वडा न. ९ कालेखोला (भौदारो देखि सुनपात सम्म) २०२२, २०२७, २०२९, २०६३ पटकपटक गरि अन्दाजी ३ सय रोपनी आवादि जग्गा र १९ वटा सानासाना सिचाई कूलोहरू क्षति गरेको। वडा न.९ घट्टेखोला (वासुधारा देखि दाडेखेत सम्म) २०६३ मा ६ वटा पानीघट्ट र १२ वटा सिँचाई कुलो क्षति भएको। वडा न. ९ घुनखोला (दखेत देखि घट्टेखोला सम्म) २०४२, २०४३, २०६३ सम्ममा अन्दाजी ४५ रोपनी खेती योग्य जग्गा र ९ वटा पानीघट्ट क्षति गरेको। वडा न. ९ घुडीखोला (भाभर देखि दारेखेत सम्म) २०६३ मा खानेपानी इन्टेक भाँसिएको ६ वटा सिचाई कुलो क्षति भएको। अन्दाजी		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>५० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति भएको।</p> <p>वडा न. ९ सिमखेत खोला (सिमखेत देखि दारेखेत सम्म) २०६३ मा स्थानीय २ वटा सिचाईकूलो क्षति। सरस्वती प्राथमिक विद्यालय भाँसिएको</p> <p>वडा न. ९ मौर खोला (मौर खोला देखि बडुखेत सम्म) २०६३ मा अन्दाजी २५ रोपनी खेती योग्य जमिन, ३ वटा सिचाईकूलो र २ वटा पानीघट्ट क्षति भएको।</p> <p>वडा न. ९, साडटेखोला २०६३ मा अन्दाजी ५ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा र ४ वटा सिँचाइकूलो क्षति भएको। ध्रुव बहादुर थापाको १ गोठ क्षति र १ वटा गाई मरेको।</p>		
बाढि	२०२२, २०५५, २०६३, २०७२, २०७८,	वडा न.१०, आर्दलीखोला, जिम्लेखोला, खर्रेखोला, घुघुरखोला, बुढीखोला	<p>वडा न.१० आर्दलीखोला (कोटेलाखौंद देखि बुढीगंगा सम्म) २०६३ मा स्थानीयहरूको अन्दाजी ५५ रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति गरेर बगरमा परिणत साथै स्थानीयका १२ वटा पानीघट्ट क्षति</p> <p>२०५५ मा कुलबहादुर कुँवरको १२ वर्षको छोरा बेपत्ता। बाढीको कारण फडा पहिरो, चोपाला पहिरो, गुरगुरेली पहिरो, बावियाचौर पहिरो, टूलासाल पहिरो गरी जम्मा ५ वटा पहिरो गएको जसले गर्दा आवादी ३० रोपनी र ७ हेक्टर वन क्षेत्र क्षति गरेको। सङ्ग्रामतोली गाउँका ६० घरधुरी र पदाडा गाउँका ३० घरधुरी उच्चजोखिममा रहेका छन्।</p> <p>वडा न.१० जिम्लेखोला (गाँजेमेला देखि जीजाडी गाड सम्म) २०६३ मा स्थानीयको अन्दाजी १० रोपनी आवादी क्षेत्र र ३ हेक्टर वन क्षेत्र साथै १ वटा पानीघट्ट क्षति भएको</p> <p>वडा न. १० खर्रे खोला (मेलकोट देखि आर्दलीखोला सम्म) २०६३ मा गुरगुरेली सामुदायिक वन क्षेत्रको १ हेक्टर वन क्षेत्र क्षति गरेको</p> <p>वडा न. १० घुघुरखोला (घुघुरखेत) २०६३ मा अन्दाजी १० रोपनी क्षति। अन्दाजी ५ सय मिटरको लम्बाईमा जमिन फाटेको।</p>		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			वडा न. १० बुढी खोला (चुले देखि बुढीगंगा सम्म) २०७२, २०६३ मा अन्दाजी २५ रोपनी आबादी जग्गा क्षति गरेको		
वाढि	२०४२, २०५५, २०६३, २०७२, २०८१	वडा न. ११, खरेखोला, अधेरीखोला, बिरेखोला, गुताखोला, सुइकेखोला, तालरवा खोला	वडा न. ११ खरेखोला (सीमाका थली देखि कालामुड सम्म) २०४२, २०६३, २०७२ अन्दाजी ९५ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको। सयौं वर्ष अगाडि सूचीगाउँका ६ वटा भैंसी बगाएर बेपत्ता। २०६३ सालमा ९ वटा पानीघट्ट क्षति गरेको। वडा न. ११ अधेरीखोला (सैनेरी देखि तालरवा सम्म) २०६३ मा अन्दाजी १७ रोपनी खेती क्षति गरेको। वडा न. ११ बिरेखोला (बाझ देखि तालरवा सम्म) २०५५ भाद्र मा कालि सिंह खाति को ४ बर्षिया छोरा बगाएको। २०७२ र २०६३ मा अन्दाजी ६० रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति गरेको वडा न. ११, गुता खोला (चाँदे ढुङ्गा देखि तालरवा सम्म) २०६३ मा अन्दाजी २६ रोपनी खेतियोग जमिन क्षति गरेको। वडा न. ११ सुइके खोला (तहपड देखि जिजाडिगाड सम्म) २०७०, २०७२, २०६३ सालको वाढीले अन्दाजी ६० रोपनी पाखो जग्गा क्षति गरेको। २०६३ मा कृति सिंह शाहको १ गाई, २ गोरु, १ रांगा र १ पानीघट्ट बगाएको। वडा न. ११ तालरवा खोला (दोगाडे देखि शिउरवा सम्म) २०६३ मा अन्दाजी ६५ रोपनी खेती योग्य जमिन क्षति गरेको। स्थानीयहरूको ६ वटा पानीघट्ट क्षति गरेको। २०६३ मा ३ वटा झोलुङ्गे पुल क्षति गरेको।		तालरवा खोला २०६३ मा क्षति भएका ३ वटा झोलुङ्गे पुल मध्ये २ वटा झोलुङ्गे पुल पुननिर्माण भएको र १ वटा मर्मत भएको।
वाढि	२०२२, २०२४, २०२६, २०२६, २०६१, २०६३, २०७२, २०८१	वडा न. १२, ठूलो खोला, कत्रेखोला, टुटनेली खोला,	वडा न. १२ ठूलो खोला (सिमेलि देखि तालगाड सम्म) २०२२ वैशाखमा सर्पे कडायतको छोरी बगाएर मृत्यु। २०२६ असोजमा गर्भे कडायत कि श्रीमतीको मृत्यु। २०७२ असार प्रकाश रानाको १ हल गोरु बगाएको। हालसम्म भैंसी, गोरु, बाखा १	टुटनेली खोला- बल्याल गाउँका ३० देखि ३५ घरधुरी हरू कैलाली, कञ्चनपुर	रंजित बिकको श्रीमतीको दुई दिनपछि सब उद्धार र परम्परागत दाहसंस्कार

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
		मैनेरवा खोला, गरडीगाड, समैजी खोला, गुनेखोला, गाउँको खोला, तालगाड खोला घट्टेखोला, कुसेडी खोला, धाराखेत खोला, गौरा खोला	सय ५० भन्दा बढी बगाएको। २०६३ सालमा १ सय रोपनी भन्दा बढी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको। बडा न. १२ कत्रे खोला (नैनी देखि ताल गाड सम्म) २०२४ सालमा रंजित बिकको श्रीमती बगाएर मृत्यु। २०६३ सालमा अन्दाजी १ सय ५० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति। २०८१ भाद्र महिनामा खगेन्द्र कडायतको ५ वर्षीय छोराको मृत्यु। हरेक वर्ष १० देखि १५ वटासम्म चौपायाहरू बगाउने गरेको। बडा न. १२ टुटेनेली खोला (हाँडी गुफादेखि तालगाढा सम्म) २०६३ सालमा रंगा कुमारी रावललाई बगाएर बेपत्ता। नवलसिंह रावलको २ भैंसी, १ वटा गोठ र गरगहना, खाद्यान्न नष्ट। २०६३ सालमा आएको बाढीले अन्दाजी २ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति। बडा न. १२ मैनेरवा खोला (खालिगडा देखि समैजीखोला सम्म) २०६३ सालको बाढीले अन्दाजी १ सय ५० रोपनी क्षति गरेको। हरेक वर्ष २-३ वटा चौपायहरू बगाउने गरेको। बडा न. १२ गरडीगाड (खसड देखि समैजी खोलासम्म) २०६३ सालको बाढीले अन्दाजी १ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति। हरेक वर्ष २- ४ वटा चौपाया बगाउने गरेको। बडा न. १२ समैजी खोला (धौलछडा देखि खारखेत सम्म) २०६३ सालको बाढीले अन्दाजी ५ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति। हरेक वर्ष ३- ४ वटा चौपाया बगाउने गरेको। बडा नं १२ गुनेखोला (जालावाडा देखि मौरीकिले सम्म) २०६१ सालमा स्थानीय २ जनाको मृत्यु। २०६३ सालको बाढीले ७ सय रोपनी जग्गा क्षति। २०६३ भाद्र १० गते स्थानीय एक बालक सहित ६ जना बेपत्ता। बल्यान्त गाउँका ८ वटा गोठ जसमा ११६ बाखा, १६ वटा भैंसी, ८६ वटा गाई र गोरू बगाएको।	बसाईसराई गरेको र केही घरधुरी भारतमा कामकाज गरिरहेको गुनेखोला बाढि बल्यालत गाउँका बांचेका सबै घरधुरीहरू कैलाली जिल्लामा बसाई सरेको।	गरेको। टुटेनेली खोला- नवलसिंह रावललाई विभिन्न संघसंस्था राहत प्रदान। बल्यालत गाउँका ९२ घरधुरी हरूलाई जिल्ला प्रशासन कार्यालय आछामको नेतृत्वमा प्रति घरधुरी रु १५ हजार का दरले नगद राहत सहयोग। बल्यालत गाउँका ३० देखि ३५ घरधुरी हरू कैलाली, कञ्चनपुर बसाईसराई गरेको र केही घरधुरी भारतमा कामकाज गरिरहेको। गुनेखोला बाढि बल्यालत गाउँकाबांचेका सबै घरधुरीहरू कैलाली जिल्लामा बसाई सरेको।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>वडा न. १२ गाउँको खोला (ओढारदुङ्गा देखि मौरीकिले सम्म) २०६३ सालमा बल्यालत गाउँका बिरे राहुलको घर पूर्ण क्षति।</p> <p>वडा न.१२ तालगाड खोला (उनीसैन देखि तालगाड सम्म) २०६३ सालमा अन्दाजी ५ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति परापूर्वकाल देखि हालसम्म स्थानीय ९ जना २ बर्षेनि ३-४ वटा पशु चौपायहरू क्षति हुने गरेको। २०६३ सालमा २० वटा पानीघट्ट २ वटा झोलुङ्गे पुल २ वटा लघु जलविद्युत पूर्ण क्षति गरेको।</p> <p>वडा न.१२ घट्टेखोला (बगडी पानी देखि माटेका बिनी सम्म) २०६३ सालमा अन्दाजी ३० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति।</p> <p>वडा न. १२ कुसेडी खोला (चाडबडेली देखि समैजि गाउँ सम्म) २०६३ सालमा अन्दाजी ७० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति। खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्र भन्दा तलको गोठालाबस्ने दुङ्गा वस्तीस्थल क्षति गरेको।</p> <p>वडा न.१२ धाराखेत खोला (थपराडी देखि तालगाड सम्म) परापूर्व कालदेखि हालसम्म २० वटा गाई २० वटा भैंसी र ३० देखि ४० रोपनी जति आवादि जग्गा क्षति गरेको।</p> <p>वडा न.१२ गौरा खोला २०६३ साल को बाढीले बल्यालत गाउँ का ६२ घरधुरी र स्थानीय शैलेश्वरी आ.वि. उच्च जोखिममा रहेको। दुईवटा पानी घट्ट क्षति गरेको।</p>		गाँऊको खोला बल्यालत गाउँका बिरे रावल लाई जिल्ला प्रशासन कार्यालय अछाम बाट राहत सहयोग प्रदान।
बाढि	१९९१, २०३६, २०३८, २०४३, २०५१, २०५४, २०६३, ३०७४,	वडा न.१३, ईक्डीगाड (त्रिशुलेवगर देखि बुढीगंगा सम्म), अर्दलीगाड, नाउलाखोला, डौंठेखोला,	<p>वडा न.१३, ईक्डीगाड (त्रिशुलेवगर देखि बुढीगंगा सम्म) २०३६ भाद्रमा खम्म लोहारको छोरी दुई दिनपछि सब फेला। २०५१ श्रावण मा माने दासको तीन महिनापछि अवशेष फेला। २०७९ मा उत्तर बटाला को शवउद्धार। २०६३ भाद्रमा खडके साउद को ७ दिनपछि शवउद्धार। २०६३ सालमा अन्दाजी ४ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा पूर्ण क्षति भएको।</p> <p>वडा न. १३ अर्दली गाड १९९१ मा सागर कुँवरको शवउद्धार। २०४३ सालमा भिउले राउत को २ दिनपछि</p>		अर्दलीगाड जलाधार संरक्षण कार्यालय बाट २०८१ सालदेखि तारजालि तटबन्धको कार्य सुरु गरेको।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
		बड्डेखोला, बाबैखोला, झारखोला	शव फेलापरेको। २०६३ वैशाख मा ददी बिष्टको नाती को भोलिपल्ट शव फेलापरेको। २०६३ मा अन्दाजी ६ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा पूर्ण क्षति गरेको। २०६३ सालमा अर्दली घाट तेस्रो लघु जलविद्युत योजना ५२ केभी पूर्ण क्षति गरेको। १३ वटा पानीघट्ट क्षति गरेको। लोके राउतको घर पूर्ण क्षति गरेको। स्थानीय को १३ वटा गोठहरू क्षति गरेको र १ वटा झोलुङ्गे पुल क्षति गरेको। वडा न. १३ नाउला खोला २०३८ मा ब्रिकेश कुँवरको श्रीमती को शव फेलापरेको। अन्दाजी ३ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको। बाङ्गे सिमलका २० गोठहरू, बयलढुङ्गा का ४ घरधुरी, तिरुख का ६ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न. १३ डौँठे खोला २०५४ सालदेखि हालसम्म अन्दाजी २ सय रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति गरेको। देउजाल गाउँ का ३ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न. १३ बड्डेखोला २०३६ सालदेखि हालसम्म अन्दाजी १ सय रोपनी क्षति गरेको। वडा न. १३ बाबैखोला २०७४ सालदेखि हालसम्म अन्दाजी २ सय रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति गरेको। बड्डेखेत गाउँ र चौसिल्ला गाउँका १५ देखि २० घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको वडा न. १३ झारखोला २०३६ साल मा अन्दाजी ३१२ रोपनी सार्वजनिक चरिचरण क्षेत्र क्षति गरेको		नाउलाखोला हाल अन्दाजी २ सय रोपनी पुन प्रयोगमा ल्याएको।
बाडि	२०२२, २०३२, २०४०, २०४२, २०४६, २०५५, २०६३, २०७२, २०७६,	वडा न.१४, सेरीखोला, घट्टेखोला, मुडराखोला, भेरीखोला,	वडा नम्बर १४ सेरीखोला २०६३ भाद्र १७ गते बासुधारा देखि ढाडेखेतसम्म अन्दाजी १ सय रोपनी खेत कटान गरेको। धानको कुन्यु बगाएको। ४ वटा पानीघट्ट पूर्ण क्षति गरेको। वडा न.१४, घट्टे खोला कन्जेरी देखि भोजनी सम्म २०४२ साल को बाडीले ४ वटा पानीघट्ट र ३० रोपनी	वडा न.१४ मुडराखोला आमरुखगाउँ, माझगाउ, खड्कावाडाका ६ घरधुरी २०७९ सालमा कैलाली बसाईसराई	बासुधारा देखि ढाडेखेत सम्म अन्दाजी ५० रोपनी खेतवारी पुन प्रयोगमा ल्याएको। मृतक को परम्परागत

साँफेबगर नगरपालिका, अछामको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचा, २०८१

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
		खेतीखोला, पातलकोट खोला, अनारी खोला, सिमली खोला, माडुखोला, तोलागडा खोला, सात्तरखोला,	जग्गा क्षति गरेको। वडा न. १४ मुडराखोला खालीगडा देखि भोजनीसम्म २०३२ सालदेखि बाढीको क्षति सुरु भएको। २०७६ वैशाख ८ गते खगेन्द्र भुल को ८ वर्षीय छोरीको मृत्यु। हालसम्म अन्दाजी ८० रोपनी जग्गा क्षति गरेको। आमरुख गाउँका १६ वटा घर र गोठ उच्च जोखिममा रहेको। आमरुख, माझगाउँ, खड्कावाडा समुदायहरूमा अन्दाजी १ किलोमिटर क्षेत्रभित्र जमिन भाँसिएको। वडा न. १४, भेरी खोला मुखधुनाछडा देखि टुनिखोला सम्म २०५५ वैशाख १० गते अन्दाजी ३० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति भएको। भेरिखोला संग जोडिएको गैराखेत पहिरो बढ्दै गएको। वडा न. १४ खेतीखोला कालापोखरा देखि टुनीखोला दोभान सम्म २०३२ सालदेखि हालसम्म २ सय रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति भएको हालसम्म स्थानीयका १५ देखि २० वटासम्म गाई, गोरु, बाखा बगाएको। वडा न. १४, पातलकोट खोला पैराखोला देखि दाडेखेत सम्म २०३२ सालदेखि हालसम्म अन्दाजी ३ सय रोपनी क्षति। २०४० भाद्र मा भगी शाहको २२ वर्षीया छोरी बगाएर मृत्यु भएको। २०४६ साल लालवीर साउदको १० वर्षीय छोरा बेपत्ता दुई दिनपछि शव उद्धार। २०७६ भाद्र २२ गते छिमेकी डोटी जिल्लाको १ जना पुरुषको मृत्यु। वडा नं १४ अनारी खोला २०३२ सालदेखि हरेक वर्ष बाढी आउने गरेको र स्थानीयको १ हल गोरु बगाएको। वडा नम्बर १४ सिमली खोला २०२२ सालदेखि लिलेमेला को १० रोपनी क्षति गरेको। बैचडागाउँ, पालेवनगाउँ को वस्तीका २५ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। खोलाको कारणले पहिरो आएको।	गरेको।	दाहसस्कार गरेको। मरेका चौपायाहरूलाई स्थानीयले खनेर गाडेको र केहि बेपत्ता भएको। पातलकोट खोला छिमेकी डोटी जिल्लाको १ जना पुरुषको मृत्यु पछि जिल्ला प्रहरी कार्यालय द्वारा खोजउद्धार पछि सम्बन्धीत ठेगानामा लिएको।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			जमलीगडा देखि कालिका मावि पहिरो जोखिम वडा नं १४ माडुखोला २०६६ सालदेखि बाढीको कारणले १० रोपनी क्षति भएको। बैचडागाउँका ७ घरधुरी र तेईडि देवताथान उच्च जोखिममा रहेको। वडा नम्बर १४ तोलागडा खोला २०७२ सालदेखि बैचडा गाउँका ७ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा नम्बर १४ सात्तरखोला २०७२ सालदेखि स्थानीय सरस्वती आधारभूत विद्यालय उच्च जोखिममा रहेको।		
पहिरो	१९९१, २०४०, २०६१, २०६३ हरेक वर्ष	वडा न. १ र २, हुर्केटाँगा पहिरो	वडा म. १ १९९१ साल देखि सुरुभएको यो हुर्केटाँगा पहिरोले २०६१ सम्म को अन्दाजी १ सय रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति भएको, हरेक वर्ष सुख्खा पहिरो जाने गरेको, बोहरावाडा टोलका १८ घरधुरी, बैजनाथ टोलका २५ घरधुरी, बैजनाथ मन्दिर परिसर, बैजनाथ प्रहरी चौकी उच्चजोखिममा रहेको। वडा न. २ २०६३ मा अन्दाजी ५ सय रोपनी आवादी खेतीयोग्य जमिन क्षति गरेको।	वडा न.१, हुर्केटाँगा गाउँका १७-१८ घरधुरीहरू वडा न. १ को बोहरावाडा, बैजनाथ टोल र वडा न. २ को पिपलतला गाउँमा २ घरधुरी बसाइसरेको	हुर्केटाँगा को बैजनाथ मन्दिरको शिवलिंग लगायत अन्य धार्मिक आस्था का वस्तुहरू पहिरोले बगाएपछी तेस्रो पटक २०४४ सालमा वडा न.१ को बैजनाथमा स्थापना गरेको
पहिरो	१९९१, २०४०, २०६१, हरेक वर्ष	वडा न. १, गढी पहिरो	वडा म. १ गढी पहिरो अन्दाजी १५-२० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति भएको, हरेक वर्ष सुख्खा पहिरो जाने गरेको		
पहिरो	२०६३, २०७३, २०८०	वडा न.२, वडाखेत पहिरो, लोलि बुढीखोला पहिरो	वडा न.२, वडाखेत पहिरो २०७३, २०८० स्थानिय ३ वटा सिचाईकूलो उच्चजोखिममा रहेको। वडा न.२, लोली बुढीखोला पहिरो २०६३ नुवागाऊको सरस्वती आवि, स्थानीय ३२ घरधुरी र स्थानिय सडकहरू उच्चजोखिममा रहेको।		
पहिरो	२०२२, २०६३,	वडा न.३,	वडा न. ३ जिमासी अमाला पहिरो		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
	२०६८,	जिमासी अमाला पहिरो, रसकाडाखेत पहिरो, गौथलीपडा पहिरो	२०२२ देखि २०६८ सम्म ३० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति। दयगडादेखि बसकाटे सडकखण्ड अवरुद्ध। वडा न.३ रसकाँडा खेत पहिरो २०६३ देखि हालसम्म ५ सय मिटरको दुरीमा चिरापरेको तथा भासिएको। स्थानीय सिचाई कुलो अवरुद्ध वडा न. ३ गौथलीपडा पहिरो २०६३ देखि माथिल्लो भाग फाटेको चिरापरेको टोटासाल गाउँ उच्च जोखिममा रहेको बाबलीगाड अमाला पहिरो करीब ५० रोपनी खेत बगाएको, चाफातोला देउझाल साँफे मार्तडी सडक खण्डको जमीन भासिएको। २ घर क्षति भएको। ८ घर परिवार जोखिममा रहेको। जनता आवि प्रभावित भई नजिकै सुरक्षित स्थानमा सारिएको। ३ नं. वडा कार्यालय र एक अस्थायी घर जोखिममा रहेको।		
पहिरो	२०२०, २०३६, २०६३,	वडा न. ४, धामोतोला पहिरो, छरीखोला पहिरो, खत्रिवाडा पहिरो, भाटवाडा पहिरो, मेलेखेत पहिरो	वडा न. ४, धामितोला पहिरो २०६३मा सावउसको अन्दाजी १ किमि लम्बाईमा १ देखि ५ मिटर सम्म भासिएको। वडा न.४, छरीखोला पहिरो २०३६ साल देखि शुरु भएको पहिरोको कारण २०६३ सालमा पाईरीटोलका १४ घरधुरी नजिकै को समुदायमा बिस्थापन भएको। वडा न. ४, खत्रिवाडा टोल पहिरो २०६३ साल देखि खत्रिवाडा टोलका २५ घरधुरी उच्चजोखिममा रहेको। खत्रिवाडा टोल भासिएको। वडा न. ४, भाटवाडा मुडग्राखोला २०६३ साल देखि हालसम्म अन्दाजी ४० रोपनी आवादि जग्गा क्षति गरेको वडा न.४, मेलेखेति पहिरो २०२० सालमा पानीको मुहान परिवर्तन भएको। १४ घरधुरी उच्चजोखिममा रहेको।		
पहिरो	१९९१, २०२८,	वडा न.५, काहाडा	वडा न. ५ काँडा पहिरो		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
	२०४२, २०६३,	पहिरो, खार पहिरो, टोप्रे पहिरो, हदेलु पहिरो, तिलताना पहिरो	१९९१, २०२८, २०४२, २०६३ पटकपटक गरी अन्दाजी ७० रोपनी आवादी जग्गा र वन क्षेत्र क्षति गरेको। २०४२ सालमा केशर बुढाको एउटा घर क्षति गरेको। सिमली गाउँका १६ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न. ५ खार पहिरो १९९१, २०४२, २०६३ मा अन्दाजी ३५ रोपनी आवादी र वन क्षेत्र क्षति भएको। खारगाउँका ३ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा नम्बर ५ टुप्री पहिरो २०४२ स्थानीयहरूको खानेपानीको पाइपलाइन क्षति भएको। वडा न. ५ हदेलु पहिरो २०४२, २०६३, २०७२ मा अन्दाजी २५ रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति भएको। साउनेखेत वस्तीका ८ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न. ५ तिलताना पहिरो २०४२, २०६३ मा अन्दाजी २५ रोपनी जग्गा क्षति गरेको। हाल अन्दाजी १० रोपनी आवादि क्षेत्रमा बोटबिरुवाहरू पुन उत्पादन भएको। स्याउले गाउँका ८ घरधुरीहरू उच्च जोखिममा रहेको।		
पहिरो	२०६३, २०६४	वडा न.७, मेलसैन पहिरो, छहरेखेत पहिरो, ठाडेसिम पहिरो, कालराजी पहिरो	वडा न.७, मेलसैन सिम पहिरो २०६३ सालदेखि सुरु भएको मिलसैन सिम अन्दाजी ३-४ किलोमिटरको गोलाईमा जमिन भासिएको र ८ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न.७, छहरे खेत पहिरो २०६३ मा अन्दाजी ३ किलोमिटर को गोलाईमा जमिन भासिएको ११ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न.७, ठाडेसिम पहिरो २०६३ सालदेखि पहिरो नजिक ८ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको पहिरो देखि माथि रहेका डोडर गाउँका ४२ घरधुरी र नुवागाउँका २७ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेका		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			कालराजी पहिरोले २०६१ मा पहलसिंह वयक र मिनबहादुर वयकको घरछाना पुरिन गई ५ बाखा, १ भैंसी मरेको र खाद्यन्न लताकपडा क्षति भएको		
पहिरो		वडा न.८, बुढाखोला पहिरो, मोटेना पहिरो, पटकानी पहिरो	वडा न.८, बुढाखोला पहिरो २०६३ मा बुढा खोला देखि गोलकेझार सम्म १ कि.मि.को गोलाईमा जमिन भाँसिएको गैरागाउँका २ सय घरधुरीहरू उच्च जोखिममा रहेको। वडा न.८, मोटेना पहिरो वनघर पहिरो २०६४ असोज मा सिद्धि भान वयक को १ घर पूर्ण क्षति भएको। वडा न.८, पटकानी पहिरो २०६४ असोज गैरागाउ का हिरेंद्र कुवर र भिम कुवर को २ घर क्षती।	वडा न. ८, मोटेना पहिरो सिद्धि भान वयक, भीम कुँवर कैलाली जिल्ला बसाई सरेको।	हिरेंद्र कुवर ५ वर्षपछि पुन पुरानै स्थानमा बस्न थालेको।
पहिरो		वडा न. ९, रिठ्ठागाउ पहिरो, डाडाघर पहिरो, कालेखोला पहिरो, ओरालोमाडु पहिरो, काउलेगडा पहिरो, बिराहा पहिरो, जिखेत पहिरो, बालढुङ्गा पहिरो, खिरेखेत पहिरो, देउल पहिरो	वडा न. ९ रिठ्ठा गाउँ पहिरो २०६३ मा पुर्ण साउदको घर भासिएको। स्थानीय ५ घरधुरी नजिकै सुरक्षित स्थानमा सरेको। रिठ्ठागाउँ का ३० घरधुरी र १ स्कुल उच्च जोखिममा रहेको। वडा न. ९ डाँडाघर पहिरो २०६३, २०७२ मा अन्दाजी ५ रोपनी आवादि जग्गा क्षति र बाँसकाटिया टोलका २ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न. ९ कालेखोला भुनीभिड पहिरो २०२२, २०६३ देखि हालसम्म निरन्तर पहिरो गएको। अन्दाजी ३० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा र स्थानीय गोरेटो बाटो क्षति भएको। वडा न. ९ ओराली माडु पहिरो २०६६ मा सारडे टोलमा १ सय मिटर लम्बाईमा २ पटक भासिएको। सारडे टोलका १६ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न. ९, काउलेगडा पहिरो २०६३, २०७२ मा गएको पहिरोले कर्ण आधारभूत विद्यालय उच्च जोखिममा रहेको वडा न.९ बिराहा पहिरो २०६६ मा २ वटा गोठ क्षति भएको। ढाडकाटको अन्दाजी ५० मिटर लम्बाई मा	वडा न. ९, ओराली पहिरो को कारण सारडे टोलका ६ घरधुरीहरू कैलाली जिल्ला बसाइसराइ गरेको। जिखेत पहिरो को कारण बाहुनगाउका ३ घरधुरी कैलाली जिल्ला बसाइसराई गरेको।	

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>खेतीयोग्य भूभाग भाँसिएको।</p> <p>वडा न.९ जिखेत पहिरो (३) बाँसखेत, कालेखोला, गैरा २०७६ मा अन्दाजी २० रोपनी खेतीयोग्य र ६ रोपनी खरकट्टि क्षति भएको। बाहुन गाउँका २ घरधुरी उच्चजोखिममा रहेको।</p> <p>वडा न. ९ बालढुङ्गा पहिरो २०६३ देखि सुख्खा पहिरोले गर्दा १५ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति। दन्डौला, बांसगाउँका ८० घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको।</p> <p>वडा न.९ खिरेखेत पहिरो २०२७ साल असोज १७ गते दिउसो ११ वजे सुख्खा पहिरो जादा अन्दाजी १७ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति भएको। हाल छिटफुट सुख्खा पहिरो आउने गरेको।</p> <p>वडा न.९ देउल पहिरो २०६५ मा अन्दाजी ७ रोपनी जग्गा क्षति गरेको।</p>		
पहिरो	२०२२, २०४२, २०६३, २०७२,	वडा न. १०, सिमाखाल पहिरो, दासवाडा पहिरो, ओदालखाल पहिरो, कोटेखेत पहिरो, कानाकोट पहिरो, धापडी पहिरो, अमरखेत पहिरो, पाडीखेत पहिरो, खोलिखेत पहिरो	<p>वडा न. १० सिमाखाल पहिरो २०७२, २०६३ स्थानीयको आवादी क्षेत्र १० रोपनी र अन्दाजी २ हेक्टर वन क्षेत्र क्षति भएको।</p> <p>वडा न.१० दासवाडा टोल पहिरो २०७२, २०६३, २०८१ मा अन्दाजी ५ रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति दासवाडा टोलका ६ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको।</p> <p>वडा न. १० ओदालखाल पहिरो २०२२, २०४२ अन्दाजी ३ रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति भएको।</p> <p>वडा न.१० कोटीखेत पहिरो २०२२, २०४२, २०६३, २०७२ अन्दाजी २० रोपनी क्षति भएको</p> <p>वडा न.१० कानाकोट पहिरो २०६३ मा अन्दाजी ५ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति।</p> <p>वडा न. १० धापटीपानी पहिरो</p>		ओदालखाल पहिरो हाल पूर्ण उत्पादन भएको

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			अन्दाजी १० रोपनी खेती योग्य जमिन क्षति भएको। बडा न. १० अमर खेत पहिरो २०६३ मा अन्दाजी २० रोपनी खेतियोग्य जग्गा क्षति भएको। बडा न. १० पाडीखेत पहिरो २०६३ मा अन्दाजी १० रोपनी खेतियोग्य जग्गा क्षति भएको। बडा न.१० खोलिखेत पहिरो स्थानीयको अन्दाजी २०६३ मा ६ रोपनी खेतियोग्य जग्गा क्षति भएको।		
पहिरो	१९९१, २०४२, २०६३, २०७२, २०८१	बडा न. ११, तवापडा पहिरो, झ्यालढुङगा सुख्खा पहिरो, पालेवन पहिरो, लुयाटा पहिरो, मालुझोक्ल पहिरो,	बडा न. ११ तवापड पहिरो २०६३ सालमा खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्जको ३ हेक्टर क्षति र स्थानीयको १० पार्थी वीड जाने जग्गा अन्दाजी एक किलोमिटर गोलाई भित्र भाँसिएको। बडा न. ११ झ्यालढुङगा सुख्खा पहिरो १९९१ देखि सुरु २०६३ मा अन्दाजी ४ हेक्टर वन क्षेत्र क्षति। २०८१ भाद्र देखि सुख्खा पहिरो बढ्दै गएको। बडा न. ११ पालेवन पहिरो २०४२ सालदेखि सामान्य रुपमा सुरु भएको पालेवन पहिरो २०६३ सालदेखि अन्दाजी १५ रोपनी पाखो जग्गा क्षति भएको। बडा न.११ लुयाटा पहिरो २०६३ र २०७२ मा अन्दाजी १५ रोपनी आवधिक क्षेत्र क्षति भएको बडा न. ११ मालु झोक्ल पहिरो २०६३ सालमा अन्दाजी २५ रोपनी खेती योग्य जमिन क्षति। बडा न. ११ घाँसेमेलो पहिरो २०६३ मा प्रेम रावल वेपत्ता निज प्रेम राउलको ७ वटा बाखा, २ वटा गोरु, ४ वटा गाई मरेका।		घाँसे मेलो पहिरोमा हाल पुन उत्पादन भएको।
पहिरो	१९९१, २०६३,	बडा न.१२,	बडा न. १२ बल्यान्त पहिरो २०६३ सालमा अन्दाजी २० रोपनी आवादी क्षेत्र क्षति गरेको।		हिरासैन पहिरो

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
		बल्यालत पहिरो, माथिटुक्का पहिरो, हिरासैन पहिरो, माटेका किनी पहिरो, फाडिल्ला पहिरो, माटीचुम्ला पहिरो	बडा न. १२ माथि टुक्का पहिरो १९९१ देखि हालसम्म ८० रोपनी जग्गा क्षति गरेको उक्त ठाउँमा बोटबिरुवाहरू पुन उत्पादन भइरहेको हरेक वर्ष जमिन भाँसिने गरेको। बडा न. १२ हिरासैन पहिरो २०६३ सालमा अन्दाजी ६ सय रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति गरेको बडा न.१२ माटेका किनी पहिरो २०६३ सालमा अन्दाजी ४५ रोपनी क्षति गरेको। बडा न. १२ फाडिल्ला पहिरो १९९१ देखि पहिलो जान थालेको। २०६३ सालमा गएको पहिरोले दलित टोलका २० घरधुरीहरू उच्च जोखिममा रहेको। बडा न. १२ माटीचुम्ला पहिरो २०६३ सालमा अन्दाजी ३० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको हाल उक्त स्थानमा सुक्खा पहिरो जाने गरेको।		अन्दाजी २० रोपनी पुन प्रयोगमा ल्याएको। माटेका किनी पहिरो अन्दाजी १५ रोपनी पुन प्रयोगमा ल्याएको।
पहिरो	२०५८, २०६३, २०८१	बडा न. १३	बडा नं १३ गौडाली ओला पहिरो (५ वटा) २०६३ मा भगवती प्रावि पूर्ण क्षति अन्दाजी १२०० रोपनी आवादी र सार्वजनिक क्षेत्र क्षति गरेको। अन्दाजी २ हेक्टर वन क्षेत्र क्षति गरेको। ओलागाउँका ३२ घरधुरी र ठाडागडा गाउँका १५ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको बडा न.१३ धारकामेला पहिरो २०८१ श्रावण मा १ पानीघट्ट क्षति गरेको। बडा न. १३ धारेखेत पहिरो २०६३ मा २ वटा खानेपानीको मुहान र अन्दाजी ६ सय रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति गरेको। बडा न. १३ जाजर पहिरो २०६३ मा सामुदायिक वन को अन्दाजी ५ हेक्टर क्षेत्र क्षति गरेको।		गौडाली पहिरो भगवती प्रावि स्थानान्तर को लागि शिक्षा मण्डलालय, शिक्षा विभाग को नेतृत्वमा PEACEWIN, रास्ट्रपति सुधार कार्यक्रम, RRN, को सहयोगमा स्थानान्तरण गरिएको।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			वडा न. १३ कुमाली पहिरो २०५८ मा अन्दाजी २ सय रोपनी आबादी र वन क्षेत्र क्षति गरेको। बटालीगाउँका १ सय ४० घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको।		
पहिरो	२०२२, २०४२, २०३२, २०६३, २०६६, २०६८, २०७६, २०८१	वडा न. १४, जाजरखेत पहिरो, घरडे पहिरो, डाङगडा पहिरो, लिडेमेला पहिरो, रातचाउड पहिरो, माझगाउँ, माडु, आमरुख पहिरो, आठी खेत पहिरो, पहिचाड पहिरो, औलटोल पहिरो, काटेतोला पहिरो, पालेसाल पडागाडे पहिरो, मुसेखोला पहिरो, सेलिबिन्द्रा कोल पहिरो, पिपलारुख पहिरो, कालदुङ्गा पहिरो, पानीधारा पहिरो, गड्यान सिमखेत पहिरो, कुमाउडा पहिरो, भरारीखेत	वडा न. १४ जाजरखेत पहिरो २०६६ असोज २० गते देखि हालसम्म स्थानीयको अन्दाजी २ सय रोपनी उत्पादनशील खेतीयोग्य जग्गा वगरमा परिणत भएको। वडा न.१४ घरडे पहिरो २०३२ सालदेखि खेती योग्य जग्गा क्षति गरेको हालसम्म अन्दाजी ९० रोपनी जति वगरमा परिणत भएको। भासुवन गाउँका ३ घरधुरी कैलाली जिल्लामा बसाई सराई गरेको। वडा न.१४, डाङगडा पहिरो २०७६ सालदेखि हरेक वर्ष आएको पहिरोले अन्दाजी २ सय ५० रोपनी क्षति वडा न १४ लिडेमेला पहिरो २०३२ साल मा स्थानीयको नीजि चरिचरण जग्गा अन्दाजी ४० रोपनी क्षति वडा न १४ रातचाउड पहिरो २०६६ सालदेखि हालसम्म अन्दाजी ३० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति भएको वडा न.१४ माझगाउँ, माडु, आमरुख पहिरो २०२२ सालदेखि हरेक वर्ष माझगाउँ मष्टादेव मन्दिरको १० रोपनी जग्गा क्षति गरेको साथै स्थानीयको अन्दाजी २० रोपनी जग्गा कटान गरेको र माझगाउँ, माडु, आमरुख, खड्कावाडा गाउँहरू उच्चजोखिममा रहेको। वडा न.१४, आठी खेत पहिरो २०६६ सालदेखि जग्गा भासिएको २ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको। वडा न.१४ पहिचाड पहिरो २०६३ सालदेखि जमिन भाँसिएको ११ वटा गोठहरू उच्च जोखिममा रहेको वडा न.१४, औलटोल पहिरो	वडा न.१४, डाङगडा पहिरो भासुवन गाउँका ३१ घरधुरी लगायत छिमेकी समुदायका ९ घरधुरी गरी जम्मा ४० घरधुरी कैलाली बसाईसराई गरेका। ८६ घरधुरी मध्ये अधिकांश घरधुरीहरू पहिरो र भुकम्प र वन्यजन्तुको आतंकको कारणले अस्थायी रूपमा लेक तिर खासगरी खसड राष्ट्रिय निकुञ्जका मध्यवर्ती सा.व. क्षेत्रमा बसाई जाने गरेको।	जाजरखेत पहिरो नियन्त्रण को लागि भूमि तथा जलाधार संरक्षण कार्यालय धनगढी बाट रु १० लाख बराबरको तारजाली तटबन्ध सहयोग भएको। कालदुङ्गा पहिरो ले क्षति भएका भासुवन गाउमा विभिन्न संघ संस्था र सरकारी निकायबाट राहत सहयोग प्रदान गरेको।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
		पहिरो, माझगाउ तलकोट मस्टामडु पहिरो	<p>२०८१ साल भाद्र १८ गते को पहिरोले ईश्वरा थापाको घर उच्च जोखिममा रहेको । वडा न. १४, काटेतोला पहिरो २०६६ सालको वर्षाको कारणले आएको पहिरोले अन्दाजी ३० रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति भएको । वडा न.१४ पालेसाल पडागाडे पहिरो पालेसाल सावउस को अन्दाजी १५ हेक्टर वन क्षेत्र क्षति भएको । वडा न.१४, मुसेखोला पहिरो २०४२ सालदेखि जमिन भासिन थालेको अन्दाजी १० रोपनी क्षेत्र भासिएको वडा न.१४ सेलिबिन्द्रा कोल पहिरो २०६३ मा बैचडा टोलका ९१ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेका स्थानीयको १५ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति भएको । वडा न.१४, पिपलारुख पहिरो २०६६ सालदेखि हालसम्म आमरुखको अन्दाजी ४४ रोपनी जग्गा क्षति भएको । वडा न. १४, कालढुङ्गा पहिरो २०६६ असोज २० गते दशैको दिन भासुवनका १ घरका १० जनाको मृत्यु भएको । गाई, भैँसि, खाद्यान्न, गरगहना, लत्ताकपडा सम्पूर्ण क्षति भएको। अन्दाजी १० रोपनी आवादि जग्गा क्षति गरेको । वडा न. १४ पानीधारा पहिरो २०६६ साल देखि पहिरो गएको हाल सम्म अन्दाजी ११ रोपनी खेती योग्य जग्गा क्षति । वडा न १४ गडघान सिमखेत पहिरो २०६६ सालदेखि पहिरो गएको । हालसम्म अन्दाजी १० रोपनी जग्गा क्षति भएको र १० रोपनी केरा खेती उच्च जोखिममा रहेको वडा न. १४ कुमाउडा पहिरो २०६३ सालदेखि हालसम्म ११ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति</p>		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			वडा न.१४ भरारीखेत पहिरो २०६३ सालदेखि हालसम्म अन्दाजी १२ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा क्षति माझगाउ तलकोट मस्टामडु पहिरो ले मस्टा देवताको थान जोखिममा		
वन्यजन्तु आतंक	२०३३, २०४१, २०४२, २०४७, २०५०, २०५४, २०६२, २०६३, २०६४, २०६६, २०७०, २०७१, २०७६, २०७७, २०७८, २०७९, २०८०	साफेवगर नगरपालिकाका सबै समुदायहरू	वडा न. १, २०६३ मा प्रकाश ठकुल्ला बनेलको आक्रमणले घाइते। वडा न.२, २०६२ फागुन मा बनेलको आक्रमणबाट जगत बहादुर कुँवर र भिष्मराज उपाध्याय, कमला बिक. घाइते। २०६५ सालमा भालुको आक्रमणले सिन्तुरी उपाध्याय बदेले ले कमला बिक. घाइते। २०७६ असार माझगले गाउ का सुरत बहादुर कुँवर, वसन्ती बिक, मथुरा बिक, मनसरा तिरुवालाई बनेल र सोही माहिनामा झकाले गाऊकि कला सुनारलाई स्यालको टोकेर घाइते। वडा न. ३ २०४१ सालमा बाघको आक्रमणले लक्ष बुढा, दानसिंह रावत घाइते। २०५० सालमा बदेलेको आक्रमणले शेरबहादुर कुँवरको श्रीमती घाइते। २०६४ साल बाँदरको आक्रमणले टोपराज कुवर घाइते। २०६६ साल बदेलेको आक्रमणले ईश्वर तिवारीको बजै घाइते। वडा न.५, २०७३ माघमा भालुको आक्रमणले धनबहादुर ठकुल्लाको श्रीमती घाइते। २०७६ जेठमा बाघको आक्रमणले जोगिरी चाडको छोरीको मृत्यु। वडा न.७ २०४७ सालमा चितुवाले जोगी सिंह कुमालको ९ वर्षीया छोरा घरबाट लिएर मृत्यु। २०७१ सालमा बन्देलेको आक्रमणले डोडरगाउँका राम बहादुर कडायत को मृत्यु। २०७६ सालमा चितुवाको आक्रमणले नानासिमका भुपेन्द्र कुमालको छोराको मृत्यु। २०७८ सालमा ककडसाँद कि ६० वर्षीया खडकेनी बजै घाइते।	वडा न.१, डाडासुगाडा गाउका १ घरधुरी पिपलरुख गाउमा बसाईसरेको	घाईतेहरूले आफ्नै खर्चले गाउघर र वयलडाडा अस्पतालमा स्वास्थ्य उपचार गरेको जगत कुवर स्थानिय स्वास्थ्य चौकी र भिष्मराज ले काठमाण्डौमा नीजि खर्चले उपचार गरेको। अन्यको उपचार स्थानीय स्वास्थ्य चौकीमा भएको। वडा न. ५ जोगिरी चाड को छोरीको कृयाखर्च वाफत वन कार्यालयबाट सहयोग। वडा न.१२ का सबै घाईतेहरूको वयलपाटा अस्पतालमा उपचार भएको साथै मनदेवी कडायत को उपचार भारतमा भैरहेको।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>वडा न.९, २०४६, २०५१, २०६८ मा बदेलको ३ पटक आक्रमणले सुरत बहादुरको कुँवर घाइते, २०६५ मा मोती कुँवर घाइते ।</p> <p>भालुको आक्रमणले २०६४ मा चन्द्रमान थापा, २०६९ मा सन्यासी कुवर, कोर २०७२ मा कालु सिंह थापा, २०७४ मा अमृता देवी कुँवर घाइते, २०७७ मा बिरुदेवी कुँवर घाइते अपाङ्ग भएको ।</p> <p>वडा न.१० भालुको आक्रमणले २०६३ मा गोलुकाँडाका वम बहादुर शाह घाइते । २०६३ मा बदेलको आक्रमणले गलुकाँडाका भक्त शाह, २०६६ मा चुल्लेका बिकेसे भुल घाइते । २०६४ मा भालुको आक्रमणले पदाडाका शतानन्द भण्डारीको आमा, २०७२ मा चेताराज जोशीको आमा, २०७८ मा संग्रामतोलिका गोपाल खड्का, २०६६ मा कोटवाडाकि जमुना भुल, २०६६ श्रावणमा चारुदेवी खड्का, २०५१ वैशाखमा कोटवाडाकि कोट्टि बिक घाइते भएको ।</p> <p>वडा न.११ २०८१ माघ ७ गते बदेलको आक्रमणले सुस्मिता धामी घाइते ।</p> <p>वडा न. १२ २०७० जेठ महिनामा प्रेम रावलको अनुहारमा आक्रमण । २०७० सालमा मनदेवी कडायत को टाउकोमा, २०७५ भाद्र महिनामा भिकारी रावल, २०७९ असोज महिनामा प्रेमे कडायत भालुको आक्रमणले घाइते । २०८१ पुष महिनामा महेश कडायत बदेलको आक्रमणले घाइते ।</p> <p>वडा न.१३ २०८१ साल पौष १५ गते अनन्त बटाला अनुहार र हातमा भालुले आक्रमण गरेको । हालसम्म भालुको आक्रमणले स्थानीय १ सय ५० जना भन्दा बढी घाइते जिवित रहेको । बदेलको आक्रमणले १७ जना र रातो पाटेबाघको आक्रमणले ५ जना घाइते</p>		वडा न.१३ का सम्पूर्ण घाइतेहरूको उपचार गाऊघर र वयलपाटा अस्पतालमा उपचार भएको ।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			<p>भएको।</p> <p>वडा नं. १४</p> <p>२०३३ भाद्र महिनामा भालुको आक्रमणले नटे जैसीको मृत्यु।</p> <p>२०६८ पौष १५ गते भालुको आक्रमणले सन्जु थापाको आमा घाइते हालको अवस्था असामान्य।</p> <p>२०६१ मा भालुको आक्रमणले नौले ढोलीको श्रीमती घाइते।</p> <p>२०४२ मा भालुले गानु खड्का घाइते।</p> <p>२०५४ मा भालुले बिर्खे आउजी घाइते।</p> <p>२०७६ मा बदेलले कलु बिक घाइते।</p> <p>२०७६ मा बदेलले धौर आउजी, किडे साउद, सांग्रे ढोलि घाइते।</p> <p>वडा नं.१४ मा हरेक वर्ष भालु र बदेलको आक्रमणले ३ देखि ४ जना घाइते हुने गरेको।</p> <p>स्थानीय स्तरमा</p> <p>दुम्सी ले आलु, पिडालु, मकै, तरुल, खुर्सानी, तरकारी, गहु।</p> <p>ब्वासोले गाई, भैसी, बाख्रा।</p> <p>मृगले गहु, मास, खेतिपाती।</p> <p>बदेलले धान, गहु, कोदो, तरकारी, भटमास क्षति।</p> <p>बादरले मकै, गहु, तरकारी, फलफूल, धान र घरभित्रको खाद्यान्न र अन्य सामाग्रीहरू क्षति।</p> <p>भालु र बाघले चौपाय र मानवीय क्षति गर्ने गरेको</p> <p>स्यालले कुखुरा, मकै। बादरले मकै र घरभित्रको खाद्यान्नहरू क्षति गर्ने गरेको।</p>		
आगलागी	२०४८ बैशाख	वडा नं.८ कागुनामुरी गाउ	<p>वडा नं.८ को सरानी सावउसमा लागेको आगोले कागुनामुरी गाउका शम्भु कुवरको १ घर भिम बहादुर कुवरको २ गोरु जलेर क्षति</p> <p>वडा नं. ७ को कुमालगाउँ सामुदायिक बन, खैरी गडा सा.व., रातीमाटा सालडाडा सा.व. ठकुरी सा.व., पालेवन सा.व. आगलागीको कारण जलेर नष्ट भएको । २०८०</p>		

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			सालमा २ घर जलेको । २०८० फागुनमा वडा नं. १४ मा बासुधारा बैटुंडा, कन्जेनी सा.व. ७ दिन सम्म जलेको, माझगाउँमा पारु थापाको घर जलेको त्यसमा २ गाई, ६ बाखाको मृत्यु साथै खाने अन्न र लताकपडाहरू नष्ट भएको । २०८१ चैत्र २२, २३ गते जैसु थापा र साईले थापाको घर जलेको वडा नं. ३ मा वडा नं. ३ का सबै ७ वटै सा.व. मा आगलागी भएको तर वर्षेनी आगलागी हुँदै गएको छ । हाटबजारमा पटक पटक आगलागी भएर करोडौंको क्षति भएको ।		
असिना	हरेक वर्ष	सबै समुदाय	स्थानीय स्तरमा कोदो, गहुँ, मकै आलु, क्षति हुने गरेको ।		
खडेरी	२०१८, २०२७, २०२८, २०३६, २०४२	सबै समुदाय	वडा नं. ७ रिडीकोटमा खडेरीले स्थानीय समुदाय र वन क्षेत्रका डाले घाँस, आवादी क्षेत्रका फलफूल र तरकारी सुकेको, पानीका मुहान सुकेको। गहुँ वाली नष्ट भएको। भोकमरी परेको। वडा नं. ३ मा प्रभाले रुडा (खडेरी) जेष्ठ महिना हुने गरेको जस्ले धन खेतीमा असर परेको तर भाद्र असोजमा झरी परेर धान वाली चिन्थ्याउन गारो भएको । वडा नं. १४ मा पनि फलफूल र तरकारी सुकेको, पानीका मुहान सुकेको। गहुँ जौ वाली नष्ट भएको। भोकमरी परेको।	वडा न.१, विष्ट वाडाका १० घरधुरी २००२ सालमा कैलाली बसाई सराई गरेको । बाँझगडाका ९ घरधुरी कैलाली र कन्चनपुर बसाई सराई गरेको । वडा नं. १४ का १५ घरजति खानेपानीको अभावको कारण, उत्पादन नभएको कारण कैलाली कंचनपुर बर्दियामा बसाई गएको ।	भोकमरीको कारण कन्दमुल, सिस्नुको जरा, हलहलेको जरा, साग, निउरो, बाँको, तितेसाग, खाएको। घरमा भएका गरगहना, भाडाकुडा र चौपायहरू बेचेको। सुर्खेत, दिपायल देखि उसिनिएको चामल र रातो मकै ल्याएको।
चट्याङ	२०२५, २०३६,	वडा न.१, भुरिगाउ	वडा न.१,		चौपायहरू जमिनमा

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
	२०४२, २०४५, २०५०, २०६६, २०६७, २०७५, २०७६, २०८०	(पाल्लेवन साबउस) वडा न.२, गोयलापानी, कालाआम वडा न.४, भण्डारी गाऊ, वडा न.१०, बलेमाण्डौ, ठाडागडो वडा न.१२, वर्माली, वडा न.१३, तोली,	२०७५ भुरिगाउ (पाल्लेवन साबउस) बिरे भुलको १ हल गोरु, १ गाई, १ बाखा मरेको। वडा न. २, २०३६ साल गोयलापानीमा मन्दरी दमाई घाईते। २०४५ साल कालाआम गाऊका बदेउ लुहारको मृत्यु र मादन कुँवर, लक्ष्मन कुँवर, नर कुँवर लगायत ४ जना घाईते। वडा न. ४, २०८० साल भण्डारी गाऊमा १ गोरु र लाखेतोला गाऊमा ३ गोरु मरेका वडा न. ९, २०५८ चौरपिपलमा विक्रम साउद को आमा घाइते, निजको दिदी मृत्यु भएको। २०६६ मा गेरुखानाका चेत कुँवरको आमाको मृत्यु, २०५१ मा दुनदौलाका पापे दमाईको श्रीमती घाइते निजको घर क्षति र १ गाई, १ गोरु र १ भैंस मरेका। वडा न.१० २०२५ ठाडागडोमा लक्ष्मण खड्काको आमा र बहादुर सिंह वडको आमा घाइते २०५० बलेमाण्डौमा झङ्कर महत्ता, प्रेम सिंह महत्ता घाइते वडा न. ११, २०७७ भाद्रमा धामीगाउँका विदर बोहराको मृत्यु। २०६६ मा दासवाडाका महेन्द्र दासको १ भैंसी र २ गाई मरेको। २०७१ मा पाल्तका भीम खाती घाइते र ७ वटा बाखा मरेको वडा नम्बर १२ वर्माली २०७६ सालमा वडा कार्यालय नजिक वर्माली मेलको रूखमा चट्याङ पर्दा वडा कार्यालयको बत्ती, कम्प्युटर, २ वटा ल्यापटप र दिवाल क्षति भएको वडा न.१३ २०४२ साल तोलिमा चट्याङ पर्दा धौलीदेवी रावत घाइते । २०६७ साल भम्क मा खन्टे विष्टको छोराको मृत्यु। २०७८ साल वाहुनगाऊमा		खाडल खनेर माटोमुनी गाडेको, वडा न.११ का विदर बोहरालाई वडा कार्यालयबाट रु १० हजार नगरपालिकाबाट रु २५ हजार र जिल्ला प्रशासन कार्यालय अछामबाट १ लाख क्रियाखर्च बाफत नगद राहत सहयोग।

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरिका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			स्थानीय ६ जना घाइते।		
मानव रोग	२०७२, २०७५		स्थानीय स्तरमा आँउ, झाडापखाला, निमोनिया, टाईफाईड, रुघाखोकीले बालबालिका, वृद्धावृद्ध तथा विपन्न घरधुरीका परिवार सदस्यहरू अधिकतम प्रभावित हुने गरेको। २०७२ सालमा वडा नं. १ को दहखेत गाउमा झाडापखाला महामारीको रूपमा देखा परेको भएतापनि कुनै मानवीय क्षति नभएको। २०७५ साल देखि कोरोनाको प्रभाव परेको महामारीले २०४१ सालमा वडा नं. ७ मा झाडापखालाको महामारीले ६ जनाको मृत्यु भएको।		स्थानीय स्वास्थ्य चौकी र स्थानीय जटिवुटिको प्रयोग गरी उपचार गर्ने गरेका। २०७५ सालको कोरोना स्थानीयको आफ्नै खर्चले उपचार पछि सामान्य अवस्थामा फर्केको
पशु रोग	हरेक वर्ष	सबै वडा तथा समुदायहरू	बाखा, गाई, गोरु र भैँसी मा - भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, एन्थेरक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्सिसिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइडिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिवर, खोरेत, रेविज, नाम्ले, माटे, जुका, छेरौटे, साउने ज्वरो, जुम्मा, उपियाँ, किर्ना, लुतो, थुनेलो खोरेत, मुखपाक्ने, पोकालाग्ने, ज्वरो, लुतो चर्चरे, ख्यारख्यारे रोग। कुखुरामा - क्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बरो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेत, फबल पक्स, हवाइडाइरिया, मेरेक्स, जुका, गम्बोरो, रानी खेत। बर्षेनी १० देखि १५ वटा चौपायहरू मर्ने गरेको। २०७९ फागुण महिना देखि गाई, गोरुमा लम्फी स्किन रोग देखा परेको र स्थानीय स्तरमा गाई, गोरु प्रभावित।		प्राविधिकको सहयोग र स्थानीय जडिवुटीको प्रयोग गर्ने गरेको। मरेका भेडा, बाखा, भैँसीहरू स्थानीयहरूले जमिनमुनी गाडेका।
कृषि रोग	हरेक वर्ष	हरेक वर्ष	सलह किरा ले अन्नवाली, बोटविरुवा नष्ट गरेको। गहुँमा ढुसी, लिसो, कुकाहा, सिन्दुरे, डरुवा मकैमा गुवे, कालिपोके, खुम्ले, रातो कमिला, ढुसी कोदोमा खुम्ले र गभारो, वालामरुवा धानमा माद, कुकाहा, पोथिया, डढुवा, बेरुवा, गुवे		केही घरधुरीले कृषि प्राविधिकको सल्लाह लिने गरेको, साफेवजार बजार क्षेत्र नजिकका कृषक हरू आधुनिक

प्रकोप	साल, महिना	समुदाय, वस्ती	असर तथा प्रभावहरू (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, मानवीय, प्राकृतिक क्षति)	विस्थापित, बसाई सराई गरेका परिवार वा वस्ती, समुदाय	समुदायको प्रयास
			आलुमा रातो कमिला, सेतो कमिला, डरुवा, खुम्ले सिमिमा पोका र रातोकमिला तोरीमा लाही किरा लाग्ने गरेको केरा खेतीमा गवारो, खोइरो लाग्ने गरेको २०११, २०२५, २०२६, २०७७ सालमा सलह किराले बाली र फलफूल नष्ट गरेको		तथा व्यवसायिक तरकारी खेती तर्फ उन्मुख भएको। अधिकतम बिषादीको प्रयोग हुने गरेको।
हावाहुरी	हरेक वर्ष	सबै वडा तथा समुदायहरू	स्थानीय स्तरका गरिव तथा दलित घरधुरीका घरका छानाहरू क्षति हुने गरेको।		स्थानीयहरूले स्वतस्फुर्त आआफ्नो घर, गोठहरू मर्मत सम्भार गर्ने गरेको
हिमपात		वडा न. ११, १२ र १४	बेमौसमी हिमपातले मानवीय जनजीवनमा असहजता भएको। स्थानीय गोरेटोबाटो साथै कच्ची सडक अवरुद्ध हुने गरेको। वडा न.११, १२ र १४ नम्बर वडाहरू बढी प्रभावित हुने गरेको।		सामाजिक सहयोग आदानप्रदान
तुषारो	हरेक वर्ष	वडा न. १, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, १० र १३	वडा न. १, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, १० र १३ को खोला किनारको वस्तीका अन्नवाली, तरकारी नोक्सान हुने गरेको।		
मिचाहा प्रजाती		सबै वडा तथा समुदायहरू	वन क्षेत्रमा वनमारा, टिमुरे, कुरी, गन्धआउने		स्थानीय स्तरमा रैथाने झार तितेपाती लाई मिचाहा प्रजातीको रुपमा लिन थालेको

तालिका नं. १३: ऐतिहासिक समय रेखाको आधारमा साँफेबगर न.पा.मा बसाई सराई गरेका घरधुरी

प्रकोप	समुदाय, वस्ती	बसाई सराई गरेका घरधुरी
बाढी	वडा न. १,	७३
बाढी	वडा न.२	७
बाढी	वडा न. ९	१५
बाढी	वडा न. ५	५५
बाढी	वडा न. १२	३५
बाढी	वडा न.१४	४६
पहिरो	वडा न. १	१८
पहिरो	वडा न. २	१
पहिरो	वडा न. ८	२
पहिरो	वडा न. ९	९
पहिरो	वडा न. १४	४०
बाढी, पहिरो, व.ज.आ.,	वडा न. १४	८६
वन्यजन्तु आतंक	वडा न. १	१
खडेरी	वडा न. १ को १९ घर १४ को १५ घर	३४
	जम्मा	४२२

यस साँफेबगर नगरपालिकाको विभिन्न वडाहरूमा भएको छलफलबाट प्राप्त सूचना अनुसार विभिन्न प्रकोपको कारण छिमेकी समुदाय तथा गाउँ, वडा, पालिका, जिल्ला तथा अन्यत्र बसाईसराई जानेहरूको संख्या ४२२ घरधुरी रहेको पाइन्छ। बाढीबाट मात्र सबैभन्दा बढी अर्थात् २४१ घरधुरी विस्थापित भएको देखिन्छ। पहिरोको कारण १५६ घरधुरी, खडेरीबाट ३४ जना र वन्यजन्तुको आतंकले १ घर विस्थापित भएको देखिन्छ।

तालिका नं. १४: साँफेबगर नगरपालिका, अछामको बसाई सराई गरी जाने घरधुरी र जनसंख्या विवरण

वडा नं.	२०७८		२०७९		२०८०		२०८१	
	घरधुरी	परिवार संख्या						
१	१०	२९	५	९	६	१६	४	७
२	२	७	७	१२	४	१४	३	७
३	९	२६	८	२०	९	२६	१४	२२
४	६	१२	१३	४१	८	२२	१४	३७
५	५	१८	७	२१	१९	५०	४	८
६	१४	३५	१२	३८	११	२०	८	२२
७	१६	५१	१३	३४	१२	२९	९	२५
८	१८	६३	१६	४३	१३	३३	११	२४
९	१२	३२	११	२७	१५	३७	८	१५
१०	२३	६१	२०	३९	२४	५२	१८	३८
११	४	११	२०	५३	८	३१	८	२१
१२	१३	३५	४	११	३	१६	४	६
१३	१३	५५	२०	७२	१२	४८	१०	२७
१४	१८	४३	१४	३६	७	२४	६	२१
	१६३	४८०	१७०	४५६	१५१	४१८	१२१	२८०

यस पालिकाको विभिन्न वडाहरूबाट अन् कारणले २०७८, २०७९, २०८० र २०८१ मा गरी ६०५ घरधुरीका १६३४ जना जिल्ला बाहिर, देश बाहिर बसाईसराई गएको देखिन्छ ।

२.२.३. बसाई सराईका कारणहरू

- गरिबी, थोरै जग्गा कम उत्पादन र कम आयआर्जन भएकोले
- विपद् जोखिम जस्तै: बाढी, पहिरो, जँगली जनावरको आतंकको कारण
- जीविकोपार्जनको लागि कामको खोजीमा
- सुख, भोकविलास, सुविधा प्राप्तीको लागि,
- शहरको सेवा सुविधा लिएर बालबच्चा पढाउने, राम्रो व्यवसायको खोजिको लागि,
- पालिकामा कृषि, बन लगायत पेशागत व्यवसायमा आधारित तालिम र सहयोगमा कमि,
- खानेपानी, स्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधारको कमि भएकोले,
- बनविनास र बनपैदावारको कमि, वातावरणीय हासका कारण,
- पालिकाले दिने सेवासुविधाहरूको अभाव, कमजोर नीति र योजनाहरू,
- पालिकामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील सम्बन्धी योजना र कृयाकलापहरूको कमि
- स्थानीय सरकार र विभिन्न संघसंस्थाहरूले जलवायु विपद्, जोखिमबाट प्रभावित विपन्न समुदाय भन्दा अन्य विकास निर्माण कार्यमा बजेट तथा योजनालाई प्राथमिकता दिने गरेको

२.२.४. फिल्डस्तरबाट आएका सम्भावित अनुकूलनका कृयाकलापहरू

- जलवायु विपद्, जोखिम प्रभावित गरिब, विपन्न समुदायहरूकालागि लागि सहयोग र सहूलियत बढाउने
- जलवायु मैत्री कृषि, व्यवसाय र प्रविधिहरूको प्रवर्धन गर्ने र गरीब, विपन्न तथा सामाजिक रूपले पछाडी पारिएकाको संलग्नताको सुनिश्चित गर्ने
- थोरै जग्गा र कम आयआर्जन भएकालाई सहूलियत र सहयोग सम्बन्धी प्रावधान
- मानव बन्धनको द्वन्द समाधान गर्न कानुनी प्रावधान र उपायहरू निकाल्ने
- बन तथा वातावरणीय संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने
- बसाईसराई गर्नेको रेकर्ड पालिकामा राख्ने र बसाईसराईलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र नियमित बनाउन योजनाहरू बनाई कार्यान्वयन गर्ने
- सीप विकास तालिम, वातावरण संरक्षण, जलवायु अनुकूलन सम्बन्धी सचेतिकरण गर्ने
- वातावरणमैत्री भौतिक पूर्वाधार विकास गर्ने
- जलवायु अनुकूलन, लैंगिकता, वातावरण संरक्षण तथा बसाईसराईको सम्बन्धन सम्बन्धी नीति योजना निर्माण र कार्यान्वयन गर्ने

२.२.५ वडाको जोडागत जोखिम स्तरीकरण

यस साँफेवगर नगरपालिकाका हरेक वडाहरूमा प्राकृतिक तथा गैह्रप्राकृतिक रूपले सिर्जित प्रकोपहरूले सङ्कटासन्न वर्ग तथा समुदायहरूलाई पारेको असर पहिचान गरी विश्लेषण गर्दा मुख्यतया आर्थिक रूपले विपन्न, सामाजिक रूपमा पिछडिएका समुदायहरू र बालबालिकाहरू बढी सङ्कटासन्न रहेको पाईएको छ । यसै क्रममा सङ्कटासन्नतायुक्त र सुरक्षित स्थान, भौगोलिक, सामाजिक संरचना, प्रकोपका घटनाबाट विगतमा भएको क्षतिको आँकलन, विपद् जोखिम व्यवस्थापनका अवसर र चुनौती जस्ता विषयको अध्ययन गरिएको छ । उक्त विधिको नतिजालाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १५: साँफेबगर नगरपालिकाको वडागत स्तरीकरण

वडा नं.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१		१	१	१	१	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
२			२	२	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
३				३	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
४					५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
५						६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
६							६	६	९	१०	११	१२	१३	१४
७								७	९	१०	११	१२	१३	१४
८									९	१०	११	१२	१३	१४
९										९	११	१२	१३	१४
१०											११	१२	१३	१४
११												१२	१३	१४
१२													१२	१४
१३														१४
१४														
अंकभार	४	२	१	०	३	७	६	५	९	८	१०	१२	११	१३
स्तर	१०	१२	१३	१४	११	७	८	९	५	६	४	२	३	१

माथि उल्लेखित तालिका अनुसार उच्च जोखिमका वडाहरू क्रमस पहिलो वडा नं.१४, दोश्रो वडा नं. १२, तेश्रोमा वडा नं. १३, चौथोमा वडा नं.११, पाँचौमा वडा नं.९, छैठौं मा वडा न.१०, सातौं मा वडा न.६, आठौंमा वडा नं. ७, नवौंमा वडा न.८, दशौंमा वडा न. १, एघारौंमा वडा न.५, बाह्रौं मा वडा न.२ तेह्रौं मा वडा न.३ र चौधौं मा वडा नं. ४ पर्दछन् ।

२.२.६ स्रोतको विश्लेषण

विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलताका लागि विद्यमान तथा सम्भावित स्रोत साधन देहाय बमोजिम हुने प्रक्षेपण गरिएको छ ।

क) साँफेवगर नगरपालिकाले तर्जुमा गरी लागू गर्दै आएका दीर्घकालीन र आवधिक योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि छुट्याएको साधन स्रोतबाट यो कार्यढाँचाको प्रावधानलाई पनि मूलप्रवाहीकरण गरी कार्यान्वयन गर्ने गराइनेछ ।

ख) साँफेवगर नगरपालिकाले तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्दै आएका र आगामी दिनहरूमा हुनसक्ने स्वास्थ्य, स्थानीय अनुकूलन र विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना र जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य योजनाहरूका विषयवस्तुहरू अब उपरान्त यस कार्यढाँचाको अभिन्न अङ्गका रूपमा आवद्ध रही त्यसमा लक्षित योजना कार्यक्रम अनुरूप प्रक्षेपित स्रोतबाट यो कार्यढाँचाको प्रावधानलाई पनि मूल प्रवाहीकरण गरी कार्यान्वयन गर्ने गराइने छ ।

ग) साँफेवगर नगरपालिकाले वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा यो कार्यढाँचाका प्राथमिकताका कार्यलाई आत्मसात गर्दै कार्यान्वयनका लागि यसमा तोकिएका क्रियाकलापहरू लागू गर्न गराउन नियमित परिचालन गर्नुका अतिरिक्त आवश्यकता अनुसार संघीय सरकार, प्रदेश सरकारको सहयोग लिनेछ ।

घ) कार्यढाँचाका प्राथमिकताका कार्यको कार्यान्वयनका लागि यसमा तोकिएका क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयन गर्न गराउन विकास साझेदार, गैरसरकारी संघसंस्था, सामुदायिक संघसंस्था, समुदाय र नागरिक समाजको समेत सहयोग परिचालन गरी स्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।

ङ) कार्यढाँचाका प्राथमिक कार्यको कार्यान्वयनका लागि यसमा तोकिएका क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयन गर्न गराउन व्यावसायिक, सार्वजनिक तथा नीजि क्षेत्र आदि समेतको साझेदारी सहयोगमा स्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।

च) कार्यढाँचाका प्राथमिकता कार्यको कानूनका लागि यहाँका स्थानीय बासिन्दा तथा जनमानसको क्षमता र स्रोतसाधनको उपयोग गर्ने गराउने प्रयत्न गरिने छ ।

२.२.७ सम्मुखता, संकटासन्नता र क्षमताको बिश्लेषण

२.२.७.१ मौसमी तथा बाली पात्रो

स्थानीय मौसम र मौसमी अवस्था, बाली तथा प्रकोपमा आएको परिवर्तन बारे जानकारी हासिल गर्न परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी र बाली पात्रो विधिको प्रयोग गरिएको थियो । समुदायको ज्येष्ठ नागरीक, बुद्धिजीवि संगको छलफलबाट भएको जानकारी विवरणका आधारमा तापक्रम, वर्षाको स्वरूप, बिरुवाको व्यवहार, प्रकोपको स्वरूप आदिमा आधारित यो पात्रो तयार गरिएको थियो । मौसमी पात्रो सम्बन्धी जानकारी हासिल गर्न विगतको करिब ३० वर्ष पहिले र हालको बारे तुलनात्मक अध्ययन गरी प्रकोप, तापक्रम, बाली आदि हुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्टता समुदायमा देखिएको थियो । साफेवगर नगरपालिकामा तयार पारिएको परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमि र बाली पात्रो तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १६: साफेवगर नगरपालिकाको मौसमी तथा बाली पात्रो

सम्मुखताका क्षेत्र	सूचकहर	समय	वैशाख	ज्येष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	समयमा देखिएको परिवर्तन	
तापक्रम	गर्मीका दिन	पहिले	१	२	४	४	३								गर्मीको समय उस्तै रहता पनि अत्याधिक गर्मी १ महिना बढेका	
		अहिले	२	४	४	४	३							१		
	जाडोका दिन	पहिले							१	२	३	४	४	३	१	जाडोका दिन २ माहनाल घटका साथ अत्याधिक जाडा हुने समय पनि १ माहनाले घटेको
		अहिले								१	२	४	४	१		
वर्षा तथा यसको स्वरूप	मौसमि वर्षा	पहिले		१	४	४	१								वर्षा १ माहनाल घटका र १ माहनाल पछाडी सरका	
		अहिले			१	२	२	१								
	हिउदे वर्षा	पहिले														पहिले हिउदमा वर्षा नहुने तर हिउ पर्न कमि भै वर्षा हुने गरेको
		अहिले										१	१	१		
प्रकोप को स्वरूप	हिमपात	पहिले							१	१	४	४	४	१	आहेल हिउ कम पर्ने थालेको र हिउ पर्ने समय २ माहनाल कोमि आयको	
		अहिले										३	३	१	१	
	तुलारो	पहिले							१	२	२					पहिले भन्दा अहिलेको समय १ माहनाल घटेको
		अहिले	३							१	१					

सम्मुखताका क्षेत्र	सूचकहर	समय	वैशाख	ज्येष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	समयमा देखिएको परिवर्तन
	खडेरी को घटना	पहिले													पहिले खडेरी को प्रभाव भन्दा अहिले बढ्दा
		अहिले	२५	४									१	२	
	बाढी र पहिरोको घटना	पहिले			१	१									वर्षा हुने समयको परिवर्तन सँगै बाढी पहिरोको घटनाक्रम पनि पछि सरेको
		अहिले					३	४							
जीविकोपार्जनका क्रियाकलापहरू	गहु छर्ने र भित्र्याने समय	पहिले		४					४						पहिले जेष्ठमा फाफर छर्ने र कार्तिकमा भित्र्याउने गरेकोमा हाल असारमा छर्ने र असोजमा भित्र्याउने गरेको
		अहिले			४			४							
	जौ छर्ने र भित्र्याने समय	पहिले		४						४					जौ पहिले मंसिरमा छर्ने जेष्ठमा भित्र्याइन्थ्यो भने हाल कार्तिक मंसिर तिर छर्ने जेष्ठमा भित्र्याउने गरेको
		अहिले		४					४	३					
भौतिक जानकारी	पानीको मूलफुटने	पहिले		१	२	३									पहिले हिउँ प्रशस्त मात्रामा पर्ने भएकोले हिउँदे मुलहरू चैत्र र वैशाखमा फुटने र वरखे मुलहरू असार र श्रावणमा फुटने गरेकोमा हाल हिउ कमपर्ने कारण हिउँदे मुल नफुटने र वरखे मुल मात्र फुटने गरेको
		अहिले				३									
पहिले भन्नाले ३० वर्ष भन्दा माथि र अहिले भन्नाले २, ३ वर्ष देखि यताको समय सम्झनु पर्छ															

जलवायु परिवर्तनका कारण हाल गर्मीका दिनहरू बढेका छन् भने जाडोका दिनहरू घट्ने क्रममा छन् । हिउ कम पर्ने थालेको छ जसले गर्दा हिउँदे वर्षा हुने गरेको छ । यस्ता मौसमी परिवर्तनले गर्दा बाढी, पहिरोको घटना झन बढ्ने क्रममा छ र यसले पार्ने जोखिम पनि उच्च रहेको छ । वरखे वर्षा पर्ने समयमा पनि कमी सँगसँगै यसको मात्रामा पनि कमी आएको छ जसले गर्दा पहिले भन्दा अहिले खडेरीको प्रभाव उच्च पाइएको छ । यी फेरबदलले गर्दा बाली लगाउने तथा भित्र्याउने समयमा पनि फरक अनिश्चितता देखिएको छ ।

२.२.७.२ प्रकोपको स्तरीकरण

ऐतिहासिक घटनाक्रम तथा प्रकोप नक्शाकनबाट पहिचान गरिएका साफेवगर नगरपालिका अन्तर्गतका १४ वटै वडाहरूमा रहेका विभिन्न जलवायुजन्य प्रकोपहरू मध्ये सबैभन्दा बढी असर तथा प्रभाव पारेको प्रकोप कुन हो भनी स्तरीकरण गर्दै विश्लेषण गरिएको थियो । ऐतिहासिक समयरेखा र छलफलको आधारमा देखिएको विभिन्न प्रकारका जलवायुजन्य तथा गैह्रजलवायुजन्य प्रकोपहरूले सबै भन्दा बढी जिविकोपार्जनमा पारेको असर र प्रकोपको वारम्भारता साथै त्यसको असरको लेखाजोखा गरी जोखिम तथा प्रकोपको विश्लेषण गर्न जोडा विधीको प्रयोग गरि प्रकोप स्तरीकरण गरिएको छ ।

तालिका नं. १७: नगरपालिका स्तरीय प्रकोप स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	पहिरो	वन्यजन्तु आतंक	भूकम्प	आगलागी	असिना	खडेरी	चट्याङ	मानव रोग	पशु रोग	कृषि रोग	हावाहुरी	हिमपात	तुषारो	मिचाहा प्रजाती
बाढी		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
पहिरो			पहिरो												
वन्यजन्तु आतंक				वन्यजन्तु आतंक											
भूकम्प					भुकम्प	भुकम्प	खडेरी	चट्याङ	मानव रोग	पशु रोग	कृषि रोग	भुकम्प	भुकम्प	भुकम्प	भुकम्प
आगलागी						असिना	खडेरी	चट्याङ	मानव रोग	पशु रोग	कृषि रोग	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
असिना							खडेरी	चट्याङ	मानव रोग	पशु रोग	कृषि रोग	असिना	असिना	असिना	असिना
खडेरी								खडेरी							
चट्याङ									मानव रोग	पशु रोग	कृषि रोग	चट्याङ	चट्याङ	चट्याङ	चट्याङ
मानव रोग										पशु रोग	कृषि रोग	मानव रोग	मानव रोग	मानव रोग	मानव रोग
पशु रोग											कृषि रोग	पशु रोग	पशु रोग	पशु रोग	पशु रोग
कृषि रोग												कृषि रोग	कृषि रोग	कृषि रोग	कृषि रोग

हावाहुरी														हावाहुरी	हावाहुरी	मिचाहा प्रजाती
हिमपात															तुषारो	मिचाहा प्रजाती
तुषारो																मिचाहा प्रजाती
मिचाहा प्रजाती																
अंकभर	१४	१३	१२	६	४	५	११	७	८	९	१०	२	०	१	३	
स्तर	१	२	३	९	११	१०	४	८	७	६	५	१३	१५	१४	१२	

समुदाय र साफेवगर नगरपालिका स्तरीय विभिन्न कार्यक्रममा भएको व्यापक सहभागितामूलक छलफलबाट माथि उल्लेखित तालिका अनुसार यस नगरपालिकामा मुख्य गरी क्रमसः बाढी, पहिरो, वन्यजन्तु आतंक, खडेरी, कृषि रोग, पशुरोग, मानव रोग, चट्याङ, भूकम्प, असिना, आगलागी, मिचाहा प्रजाति, हावाहुरी, तुषारो र हिमपातको प्रभाव देखिन्छ । यस साफेवगर नगरपालिकाको कमजोर भुवनावट र भौगोलिक विकटता रहेको र अनियमित वर्षा, सुख्खा खडेरी असिनापानीका कारण बाढि, पहिरोले बर्षेनी वस्तीस्तर र खोला किनाराका खेतीयोग्य जग्गाजमिन, मानवीय वस्ती र मानवीय क्षति हुने गरेको पाईन्छ । बदलिदो मौसम तथा जलवायु परिवर्तनले कृषि र पशुपालनमा विभिन्न किसिमका नयानया रोगले पशुचौपायहरू क्षति हुनेगरेको साथै वन र खेतीयोग्य जमिनमा विभिन्न प्रकारका मिचाहाप्रजाती देखापरेको पाईन्छ । सुख्खा खडेरीको कारण कृषि उत्पादनमा कमी, मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेती र अन्नवालीलाई रोगकिराले अधिकतम असर गर्ने गरेको साथै वनक्षेत्रसंग जोडिएका आवादी खेतीयोग्य क्षेत्रमा वन्यजन्तुले अन्नवाली, फलफूल र तरकारी खेती क्षति गर्ने गरेको छ ।

२.२.८ जोखिमको बिश्लेषण

समग्र यस साँफेवगर नगरपालिका मा रहेको प्रकोपको प्रभाव, प्रकोपको प्रभावित क्षेत्रहरू विश्लेषण गर्नुका साथै भविष्यमा प्रकोप हुन सक्ने जोखिम र प्रकोपले पार्न सक्ने जोखिमको विश्लेषण गरिएको थियो । यो विधि प्रयोग गर्दा प्रभावको आवृत्ति, गाम्भीर्यता, प्रभाव र जोखिम को अवस्थाको स्तर चित्रण गरिएको छ ।

तालिका नं. १८: नगरपालिका प्रकोप पात्रो

प्रकोप	समय	बैशाख	जेठ	आषाढ	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले												
	अहिले												
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
वन्यजन्तु आतंक	पहिले												
	अहिले												
खडेरी	पहिले												
	अहिले												
कृषि रोग	पहिले												
	अहिले												
पशुरोग	पहिले												
	अहिले												
मानव रोग	पहिले												
	अहिले												
चट्याड	पहिले												
	अहिले												
भूकम्प	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
मिचाहा प्रजाती	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												

प्रकोप	समय	बैशाख	जेठ	आषाढ	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
	अहिले												
तुषारो	पहिले												
	अहिले												
हिमपात	पहिले												
	अहिले												

माथि उल्लेखित प्रकोप पात्रो अनुसार साँफेवगर नगरपालिका भित्र वर्षातको समय घटेको हुनाले बाढि र पहिरोको समय पनि घटेको देखिन्छ । वन्यजन्तुको बढ्दो अवस्था को कारण स्थानीय समुदाय खालि हुदै गएको छ । माथिल्लो भागमा हिमपात र खोला नदी किनारमा तुषारोको प्रभाव र समयावधि घट्दो रहेको छ । जलवायु परिवर्तनका कारण हाल गर्मीका दिनहरू बढेका छन् भने जाडोका दिनहरू घट्ने क्रममा रहेको छलफलबाट पुष्टि हुन्छ । यस्ता मौसमी परिवर्तनले गर्दा बाढी, पहिरोको समय घट्दो छ भने घटनाक्रम झन बढ्दो छ र यसले पार्ने जोखिम पनि उच्च रहेको छ ।

तालिका नं. १९: जोखिम विश्लेषण

प्रकोप, विपद्	संकटासन्नता	आवृत्ति	गाम्भीर्यता	प्रभाव	जोखिम
बाढी, पहिरो	चौपायाको क्षति हुनु । खेती योग्य जमिन कटान, डुवान तथा ढुङ्गा बालुवा थुपार्नु । झोलुङ्गे, काठेपुल, पक्कीपुल क्षति हुनु, मानवीय क्षति, यातायात तथा आवातजावातमा अवरुद्ध हुनु ।	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च
वन्यजन्तु आतंक	स्वतन्त्रपूर्वक हिडडुल गर्न कठिन हुनु र मानवीय क्षति हुनु । त्राहिट्राहि बस्नु । घरपालुवा चौपाय र कुखुरा साथै तथा अन्नवाली, फलफूल, कन्दमुल उत्पादन ह्रास र नोक्सान हुनु ।	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च
सुख्खा खडेरी	अन्न उत्पादनमा कमी हुनु । पानीका मुहान सुक्नु । पुर्नउत्पादनमा कमी । खाद्यान्न अभाव तथा भोकमरी हुनु । मानव रोग, पशुरोग र कृषिमा रोग तथा वन्यजन्तुहरूको बासस्थान नास हुनु ।	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
कृषिमा रोग	जीविकोपार्जनमा समस्या हुनु, अन्नको अभाव हुनु, स्थानीय तथा रैथाने वीउविजन लोप हुनु, भोकमरी सृजना हुनु	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च
पशु रोग	ख्याउटे तथा रोगी पशुहरूको जन्मिनु, स्थानीय तथा रैथाने जातका पशुहरू लोप हुनु, चौपायाहरूको क्षति हुनु	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
मानव रोग	मानिस अस्वस्थ हुनु, खर्च बढ्नु, जीविकोपार्जमा समस्या हुनु	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम
चट्टयाड	मनोवैज्ञानिक असर हुनु, भौतिक संरचनाको क्षति हुनु	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च

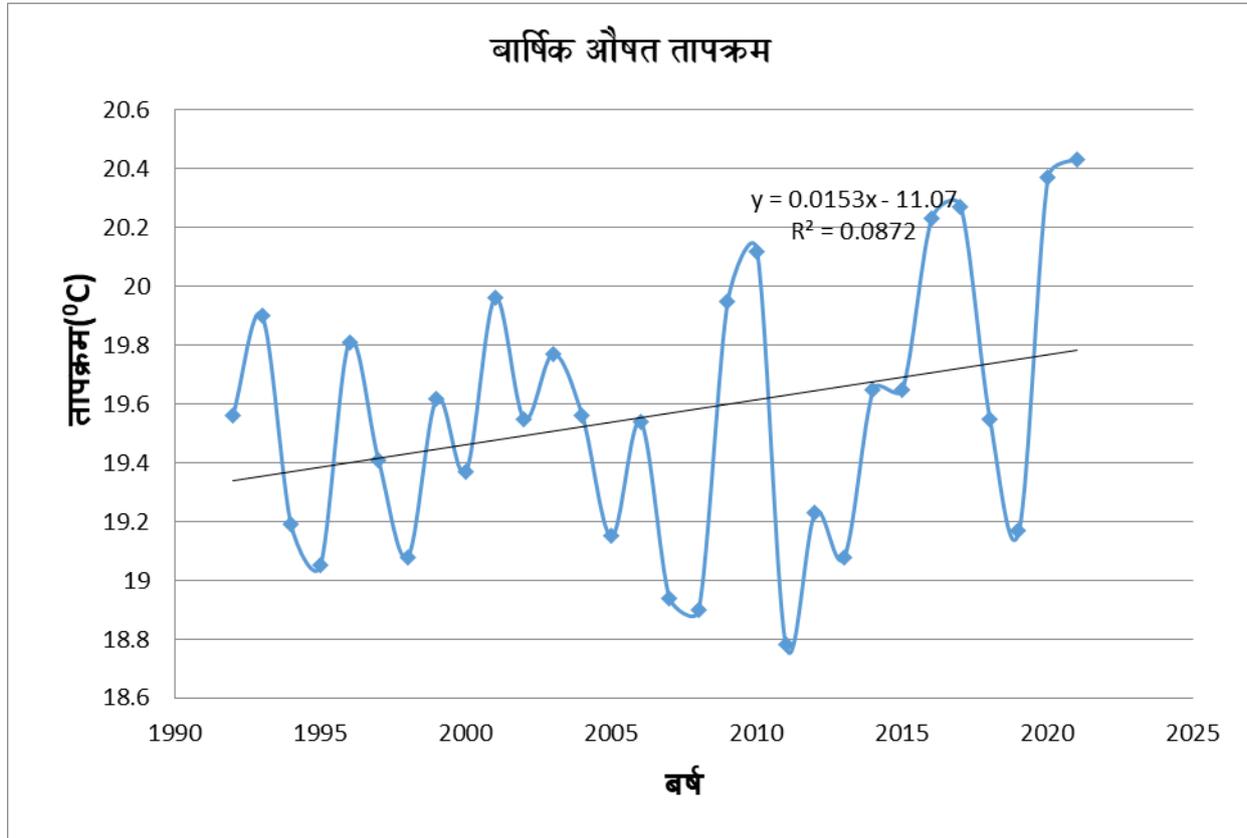
प्रकोप, विपद्	संकटासन्नता	आवृत्ति	गाम्भीर्यता	प्रभाव	जोखिम
भुकम्प	कमजोर संरचना । कमजोर भुवनावट । अग्ला पहाडहरू बाट ढुंगा खस्नु ।	न्युन	उच्च	उच्च	उच्च
असिना	अन्नवाली, तरकारीखेती र फलफूल नष्ट हुनु, अन्नपातको अभाव हुनु, स्थानीय वीजविजन लोप हुनु,	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च
आगलागी	बोटविरुवा नष्ट हुनु, महत्वपूर्ण जटिवुडि नष्ट हुनु तथा लोप हुनु, वन विनास हुनु, भु.क्षय हुनु, पहिरो आउनु, वन्यजन्तुहरूको बासस्थान नास हुनु, उत्पादनमा कमि हुनु ।	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
मिचाहा प्रजाती	पुन उत्पादनमा ह्रास हुनु । बहुमुल्य जडिवुटी नष्ट हुनु ।	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम
हावाहुरी	अन्नवाली, तरकारी खेती र फलफूल खेती नष्ट हुनु, स्थानीय समुदायका घरका छानाहरू क्षति हुनु, बिद्यालयका छाना क्षति हुनु, रुखहरू ढलेर बाटो अवरुद्ध हुनु	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च
हिउ तुषारो	अन्नवाली र तरकारी खेती क्षति हुनु, आवत जावत तथा हिडडुल अवरुद्ध हुनु	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन

माथि उल्लेखित प्रकोपको अवस्था र अनुकूलनका प्रयासको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा कमजोर भूवनोट, भौगोलिक विकटता र अनियमित वर्षाको कारण नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका खोला, नदी तथा खहरेखोलाहरूले गर्दा जनधन र सामाजिक, भौतिक संरचनाहरूलाई क्षति गर्ने गरेकोले अन्य प्रकोपहरूको तुलनामा बाढि, पहिरो, वन्यजन्तु आतंक लगायतका प्रकोपहरूले विपद् निम्त्याएकोले मानवीय जिवनयापनमा अधिकतम असर पारेको देखिन्छ तसर्थ स्थानीय तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सहयोग र समन्वयमा व्यवस्थापनका कृयाकलापहरू तत्काल कार्यान्वयन गर्न नगरपालिका र वडा तथा स्थानीय समुदायले प्रयास गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

२.२.९ जोखिमको विश्लेषण तापक्रम र वर्षाका तथ्यांकहरूको विश्लेषण

क) औसत तापक्रमको विश्लेषण

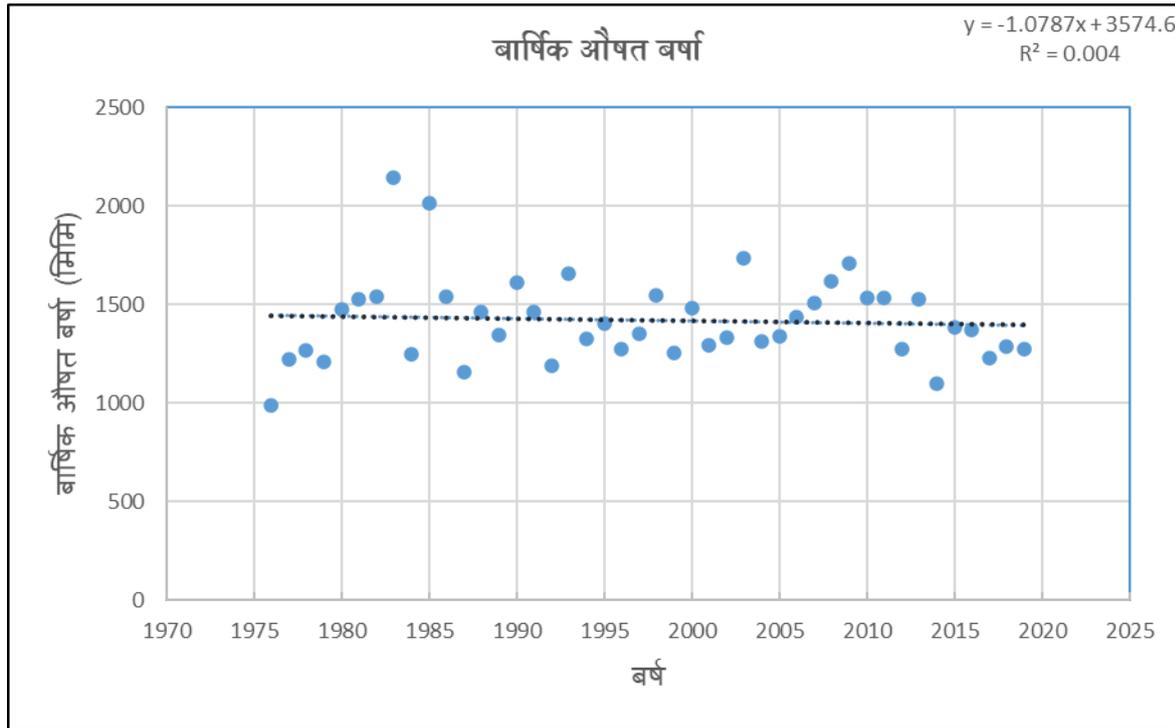
सन् १९९२ देखि २०२१ सम्मको नगरपालिकाको वार्षिक औसत तापक्रमलाई विश्लेषण गर्दा सो अवधिमा यहाँको वार्षिक औषत तापक्रम १९.५६ डिग्री सेल्सियस रहेको देखिन्छ भने तापक्रम बढ्दो क्रममा रहेको छ । जुन तलको चित्रमा देखाईएको छ । यस नगरपालिकामा वार्षिक औषत तापक्रम ०.०१५३ डिग्री सेन्टिग्रेडले बढ्दो क्रममा रहेको छ ।

चित्र न. ५ वार्षिक औषत तापक्रम

ख) वर्षाका तथ्यांकहरूको विश्लेषण

सबैभन्दा नजिकैको तापक्रम तथा वर्षा मापन केन्द्रको सन् १९७६ देखिको २०१९ सम्मको वार्षिक वर्षाका तथ्यांकहरूको विश्लेषण गर्दा हालका दिनहरूको औसत वार्षिक वर्षा घट्दो क्रममा रहेको छ । औसत वार्षिक वर्षा १४२० मिमि रहेको छ । यो तथ्याङ्कले ४३ वर्षको अवधिमा औषतमा सम्पूर्ण वर्षमा जम्मा भएको वर्षाको कुल मात्रालाई प्रतिनिधित्व गर्दछ । हाल सम्मको उपलब्ध तथ्यांक अनुसार सन् १९८३ मा अधिकतम २१४२ मिमि वर्षा र सबभन्दा कम वर्षा सन् १९७६ मा ९८८.८८ मिमि रेकर्ड गरिएको छ । तथ्यांकहरूको विश्लेषण गर्दा वार्षिक औषत वर्षा १.०७८ मिमिले घट्दो क्रममा रहेको छ ।

चित्र न. ८: सन् १९७६ देखि पछिल्लो अवस्थासम्म वर्षातमा देखिएका परिवर्तन

निष्कर्ष:

तापक्रम तथा वर्षाको तथ्याङ्क विश्लेषणले तापक्रम बढ्ने क्रममा रहेको र औषत वार्षिक वर्षामा कमि आएको देखिन्छ। जलस्रोत व्यवस्थापन, कृषि योजना, र जलवायु परिवर्तनको सम्भावित प्रभावहरूको तयारीको लागि यी ढाँचाहरू बुझ्नु महत्त्वपूर्ण रहेको छ। यी प्रवृत्तिहरूको आधारमा अनुकूलनका योजनाहरू निर्माण गर्नु पर्ने देखिन्छ।

परिच्छेद ३ विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचा

३.१ सोच, लक्ष, रणनीति

३.१.१ सोच

विस्थापित र विपन्न वर्गकामुखी वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा लैंगिक मैत्री जलवायु उत्थानशील समाजको निर्माण गर्नु ।

३.१.२ लक्ष्य

- क) विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरूलाई विकास निर्माणका कार्यसँग मूलप्रवाहीकरण गर्ने ।
- ख) विपद् तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमलाई एकाकार गर्दै उत्थानशील समाज र संरचनाको निर्माण गर्ने ।
- ग) नेपाल सरकारले जारी गरेको १६ औं आवधिक योजना र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले जारी गरेको दोस्रो आवधिक योजनासँग यो कार्यढाँचालाई एकाकार गरी दिगो विकास, हरित अर्थतन्त्र र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यक्रमलाई मूलप्रवाहीकरणका साथ कार्यान्वयन गर्न गराउने ।
- घ) विपद् जोखिम प्रभावित महिला, विस्थापित व्यक्तिहरूका घरपरिवारका लागि वातावरण संरक्षण तथा जलवायु अनुकूलनबाट सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित जीवनको सुनिश्चित गर्ने
- ङ) जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरूलाई स्थानीय जीवनशैलीसँग आवद्ध गर्दै प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने ।

३.१.३ रणनीति

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाका निर्दिष्ट लक्ष्य हासिल गर्ने रणनीतिहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- क) विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलताका लागि स्थानीय स्तरमा गर्नुपर्ने मूलभूत कार्यको पहिचान र प्राथमिकीकरण गर्ने ।
- ख) कार्यढाँचामा प्राथमिकीकरण गरिएका कार्यहरूको कार्यान्वयनका लागि धरातलीय यथार्थता र स्थानीय आवश्यकता अनुरूपका क्रियाकलापहरू सुनिश्चित गरी कार्यान्वयनबाट हासिल हुन सक्ने अपेक्षित वस्तुपरक प्रतिफलको प्रक्षेपण गर्ने ।
- ग) कार्यढाँचाको कार्यान्वयन गर्दा, गराउँदा दिगो विकास, हरित अर्थतन्त्र र विपद् जोखिम न्यूनीकरणका तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यक्रमहरूलाई मूलप्रवाहीकरणका साथ लागू गर्ने गराउने ।
- घ) कार्यढाँचाको कार्यान्वयनका लागि चाहिने आवश्यक समयसिमा र स्रोत, साधनको पहिचान गरी तिनको उपलब्धताको आधार र प्रक्रियामा सुनिश्चित गर्ने ।
- ङ) अछाम जिल्ला स्थित विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कानून कार्यान्वयन प्रक्रियासँग यो कार्यढाँचालाई आवद्ध गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सहयोग लिने र आवश्यक समन्वय सहकार्यका साथ यो कार्यढाँचाको कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- च) विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाको कार्यान्वयनका लागि संघीय सरकारका सम्बन्धीत निकाय र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको सहयोग लिँदै कार्यढाँचाको कार्यान्वयनका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गर्ने गराउने ।
- छ) कार्य ढाँचा कार्यान्वयनको लागि विकास साझेदार निकाय, प्रतिष्ठान समेतलाई परिचालन गर्ने गराउने ।

ज) साँफेवगर नगरपालिकामा उपलब्ध निजी क्षेत्र व्यावसायिक प्रतिष्ठान र नागरिक समाजको सहयोग परिचालन गर्ने गराउने ।

झ) कार्यढाँचाको कार्यान्वयनका लागि साँफेवगर नगरपालिकाका स्थानीय बासिन्दाहरू को क्षमता विकास र स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गर्ने गराउने ।

ञ) लैंगिक समानतामुखी बसाईसराई, वातावरण, जलवायु परिवर्तनको सम्बन्धनलाई प्राथमिकतामा राखी यस उत्थानशील कार्यढाँचालाई विभिन्न सरोकारवालहरूको सहयोगमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने । लैंगिक समानतामुखी बसाईसराई, वातावरण, जलवायु परिवर्तनको सम्बन्धनलाई प्राथमिकीकरण गर्दा निम्नानुसार बुँदाहरूलाई अवलम्बन गरिनेछ

- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अहिलेको आवश्यकता रहेकोछ । १९५औँ अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस अनुसार 'सबै महिला तथा बालिकाका लागि: अधिकार, समानता र सशक्तिकरण' भनेकोछ । महिलाको आर्थिक, राजनीतिक र सामाजिक उपलब्धिहरूलाई आत्मसाथ गर्दै महिलाको प्रविधिमा पहुँचको विस्तार गर्ने, महिला सशक्तिकरण अभिवृद्धि गर्ने, लैङ्गिक असमानता र हिंसाजन्य क्रियाकलाप निर्मूल गर्ने, विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका समस्याहरूको बढी असर महिलाहरूमा पर्ने भएकोले जोखिमहरूको विश्लेषण गरी जलवायु अनुकूलन योजना बनाई सहयोग गर्ने, क्षमता अभिवृद्धिका साथै व्यवसायिक तालिमहरू प्रदान गरी आत्मनिर्भर बनाउने जस्ता कार्यहरू विपन्न महिलाहरूका लागि प्रथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ । समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यको राजनीतिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा अर्थपूर्ण रूपमा महिलाको सहभागिता बढ्दै गएको भएपनि पालिकास्तरीय योजना निर्माण कार्यमा महिला, विपन्न समुदायहरूको प्रत्यक्ष रूपमा अर्थपूर्ण सहभागिता बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी रूपमा बसाईसराई, वातावरण, जलवायु परिवर्तनको सम्बन्धनलाई सहयोग पुग्ने गरी स्थानीय अनुकूलन योजना निर्माण गरिनेछ । यो पालिका सहित नेपालमा अहिले मानिसहरू घरायसी जीविकोपार्जनका लागि, बालवच्चा पठनपाठनका लागि, व्यापार व्यवसायको खोजीका लागि, नकारात्मक वातावरणीय प्रभावबाट छुटकाराका लागि, विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका कारण उत्पन्न जोखिम वहन गर्न नसकी नयाँस्थानहरूको खोजीका लागि, अत्यधिक सुखभोगका लागि, थोरै जग्गा तर उत्पादन र आमदानी कम भएको कारण खाद्यान्न र जागीरपेशाका लागि स्थायी वा अस्थायी वा पटके रूपमा देश भित्र बाहिर, वा गाँउ र जिल्ला बाहिर वा छिमेकी गाउ र पालिकाहरूमा बसाई सराई तिब्र रूपमा भईरहेको देखिन्छ । उनीहरूको बसाईसराई विभिन्न कारणले भएपनि सुरक्षित, व्यवस्थित र नियमित हुनुपर्नेहुन्छ । पालिकाहरूले उनीहरूका लागि नीति, योजना तथा बजेट विनियोजन गर्नुपर्नेहुन्छ
- लैंगिकमुखी वातावरण, बसाईसराई तथा जलवायु अनुकूलनको समायोजनका लागि फिल्डस्तरबाट आएका सिफारिस गर्न सकिने सम्भावित अनुकूलनका कृयाकलापहरू कार्यान्वयन गर्ने

३.२ विपद् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू

३.२.१ प्राथमिकताका क्षेत्र १- विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम बुझाई

प्राथमिकताका कार्य	
१.१	समुदाय र नगरपालिकाको बहुप्रकोप विपद् र जलवायु परिवर्तन जोखिमको पहिचान
१.२	सबै सार्वजनिक र निजी बिद्यालयहरू, स्वास्थ्य सुविधाहरू, सार्वजनिक भवनहरू र सार्वजनिक महत्त्वका सम्पदाहरूको संरचनागत एकिकृत लेखाजोखा गरी प्रमुख प्रकोपहरू, जोखिम लगानी र कार्यहरूको दायरा सूचित गर्ने।
१.३	क्षेत्रगत विकास आयोजनाहरूको लागि विपद् र जलवायु जोखिम परीक्षण स्थापना गर्ने।
१.४	सीमाका जोखिमहरू लेखाजोखा गर्ने (उदाहरणका लागि छिमेकी पालिकाहरूसँग मिलेर समाधान गर्नुपर्ने। बाढी, पहिरो, वन्यजन्तु आतंक वनजंगलमा आगोलागी जस्ता विपद् आदि।)

तालिका नं. २०: प्राथमिकताका क्षेत्र १ को अन्तर्गतको योजना

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
१.१ समुदाय र नगरपालिकाको बहुप्रकोप विपद् र जलवायु परिवर्तन जोखिमको पहिचान ।	बुढीगंगा नदी तथा सहायक गाड र खोला नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन योजना बनाउने	तथ्याङ्क संकलन तथा अभिलेखिकरण र जोखिम तथा क्षमताको विश्लेषण भएको हुनेछ ।	२ वर्ष	५० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	पूर्वाधार शाखा, विषयगत निकायहरू	उच्च	आन्तरिक र विकास साझेदार	तथ्याङ्क संकलन र बजेट व्यवस्थापन	बहुप्रकोप तथा जोखिमको नक्सा डिजाईन सहितको योजना तयार हुनेछ
	लैससास मुखी बसाईसराईको जोखिम सहित बहुप्रकोपहरूको	विपद् तथा फरक प्रभावको आंकलन हुने तथा प्रभाव न्यूनीकरणको लागि	२ वर्ष	२० लाख	सामाजिक सुरक्षा शाखा, महिला बालबालिका	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	उच्च	आन्तरिक र विकास साझेदार	वास्तविकतथ्याङ्क संकलन	विपद् तथा प्रकोपहरूको फरक प्रभावको जानकारी तथा

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	बिश्लेषण गर्ने	रणनीतिक उपायहरूको पहिचान हुनेछ ।								रणनीतिक उपाय पहिचान भएको
	वातावरण विनास, जलवायु परिवर्तनको प्रभाव तथा विपद् जोखिम को कारण विस्थापित हुनेको रेकर्ड तयार गरी अनुकूलन क्षमता आंकलन गर्ने	विस्थापितहरूको रेकर्ड तयार हुने समस्या पहिचान हुने कार्ययोजना तयार हुने	२ वर्ष	१५ लाख	सामाजिक सुरक्षा शाखा, महिला बालबालिका	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा र सहयोगी निकायहरू	उच्च	आन्तरिक र विकास साझेदार	समन्वय र तत्पर्ता	विस्थापित हुनेको लागि लागि सुरक्षित, व्यवस्थित तथा नियमितताको लागि जोखिम क्षमता आंकलन भई योजना निर्माण भएको
१.२ सबै विद्यालयहरू स्वास्थ्य सुविधाहरू सार्वजनिक भवनहरू र सार्वजनिक महत्वका सम्पदाहरूको संरचनात्मक एकीकृत लेखाजोखा गरी प्रमुख प्रकोपहरूको जोखिम, लगानी र कार्यको दायरा सुचित गर्ने ।	सार्वजनिक संरचनाहरूको जोखिम लेखाजोखा गर्ने ।	बिद्यमान सार्वजनिक संरचनाको स्थिति यकिन हुने ।	१ वर्ष	५ लाख	पूर्वाधार शाखा,	प्रदेश, संघिय सरकार, विकास साझेदार निकायहरू	उच्च	आन्तरिक श्रोत र विकास साझेदार निकायहरू	प्राविधिक जनशक्ति र श्रोत साधन	सार्वजनिक संरचनाको स्थिति यकिन हुने ।
	पुननिर्माण र प्रवर्धन गरी सार्वजनिक संरचनाको विवरण तयार गर्ने	सार्वजनिक संरचनाको स्थिति र अवस्था स्पष्ट हुने ।	१ वर्ष	१० लाख	पूर्वाधार शाखा, विषयगत निकायहरू	प्रदेश, संघिय सरकार, विकास साझेदार निकाय	उच्च	आन्तरिक श्रोत र विकास साझेदार निकायहरू	प्राविधिक जनशक्ति र श्रोत साधन	सार्वजनिक संरचनाको स्थिति स्पष्ट भएको
	आवश्यक सार्वजनिक	आवश्यक सार्वजनिक संरचनाको मात्रा, प्रकृति	२ वर्ष	१० लाख	पूर्वाधार शाखा, विषयगत निकायहरू	प्रदेश, संघिय सरकार, विकास साझेदार	मध्यम	आन्तरिक श्रोत र विकास	प्राविधिक जनशक्ति र श्रोत साधन	चाहिने मात्रा, प्रकृति र

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	संरचनाको संख्या, आकार र श्रोतको आंकलन गर्ने ।	र श्रोत आंकलन बमोजिम योजना तर्जुमा गर्ने आधार तयार हुनेछ				निकायहरू		साझेदार निकायहरू		स्रोत स्पष्ट भएको
	विपद् जोखिमबाट प्रभावित विद्यालयहरू र सार्वजनिक भवनहरूको लागि लगत सहित योजना तयार गर्ने	विपद् जोखिमबाट प्रभावित विद्यालयहरू र सार्वजनिक भवनहरूको लागि लगत सहित योजना तयार हुने	२ वर्ष	८० लाख	पूर्वाधार शाखा,	प्रदेश, संघीय सरकार, विकास साझेदार निकायहरू	उच्च	आन्तरिक श्रोत र विकास साझेदार निकायहरू	प्राविधिक जनशक्ति र स्रोत साधन	सार्वजनिक संरचनाको स्थिति स्पष्ट भएको
१.३ क्षेत्रगत विकास आयोजनाहरूको लागि विपद् र जोखिम परिक्षण र लेखाजोखा प्रणालीको स्थापना	जनवायुको अवस्था र धरातलीय चाप अनुरूप विकास आयोजनाको लेखाजोखा गर्ने ।	बदलिदो जलवायुको स्थिति र भू उपयोग गर्ने शैली अनुरूपका योजना तर्जुमाको आधार तय हुने	१ वर्ष	१५ लाख	पूर्वाधार शाखा,	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	उच्च	आन्तरिक श्रोत र विकास साझेदार निकायहरू	प्राविधिक जनशक्ति र स्रोत साधन	भावि योजना तर्जुमाको लागि चाहिने आधार तय भएको
	लेखाजोखा प्रणालीका लागि चाहिने सूचक तयार गर्ने	धरातलीय यथार्तता अनुरूपका सूचक तयार हुने ।	१ वर्ष	१० लाख	पूर्वाधार शाखा,	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	उच्च	"	प्राविधिक जनशक्ति र स्रोत साधन	सूचकहरू तयार भएको
१.४ सिमाका जोखिमहरू लेखाजोखा गर्ने	हिमाली र उच्च पहाडी क्षेत्रमा पर्नसक्ने जलवायुको प्रभाव अध्ययन गर्ने	हिमाली र उच्च पहाडी क्षेत्रमा परेको जलवायुको परिवर्तनको असर स्पष्ट हुने ।	२ वर्ष	१५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	प्रदेश, संघीय सरकार, विपयगत विकास साझेदार निकायहरू	मध्यम	"	प्राविधिक जनशक्ति र स्रोत साधन	हिउँ, जंगल, वन्यजन्तु र जडोबुटि को अवस्था स्पष्ट भएको
	स्थानीय जलविद्युत	जलविद्युत आयोजनाका	१ वर्ष	१०	वातावरण तथा	"	उच्च	"	प्राविधिक	संभावित

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	आयोजना स्थल र प्रभावित क्षेत्रमा पर्नसक्ने असरको लेखाजोखा गर्ने	संरचनाले पार्नसक्ने संभावित असरको लेखाजोखा हुने ।		लाख	विपद् व्यवस्थापन शाखा				जनशक्ति र स्रोत साधन	असरहरूको स्थिति स्पष्ट हुने ।
१.५ विपद्को विस्तारित प्रभावलाई कम गर्ने	मध्यपहाडी सडक, सेती लोकमार्ग र साफे-बाजुरा सडक सहित पालिकाका सहायक सडक निर्माणबाट सिर्जित हुने संभावित जोखिमको लेखाजोखा गर्ने ।	सडकको स्तरउन्नति र ट्रयाक खोल्ने कार्यबाट पर्नसक्ने असरको लेखाजोखा हुने	२ बर्ष	१५ लाख	पूर्वाधार शाखा, र वातावरण शाखा	प्रदेश, संघीय सरकार, विषयगत विकास साझेदार निकायहरू	मध्यम	"	प्राविधिक जनशक्ति र स्रोत साधन	संभावित असरको स्थिति स्पष्टभएको
	बुढीगंगा जलविद्युत आयोजनाको निर्माण तथा सन्चालन बाट सिर्जित संभावित जोखिमको लेखाजोखा गर्ने	बिद्युत पावर हाउस, जलाशय, प्रसारण समेत बाट पर्नसक्ने असरको लेखाजोखा हुने	२ बर्ष	१५ लाख	पूर्वाधार शाखा, र वातावरण शाखा	प्रदेश, संघीय सरकार, विषयगत विकास साझेदार निकायहरू	मध्यम	"	प्राविधिक जनशक्ति र स्रोत साधन	जलविद्युत आयोजनाको संभावित जोखिमको स्थिति स्पष्ट भएको
	सडकहरूको स्तरउन्नति गर्ने	कम्तिमा पनि मुख्य सडकको स्तरउन्नति हुने	३	५ करोड	पूर्वाधार शाखा, र वातावरण शाखा	"	मध्यम	"	"	सडकहरूको स्तरउन्नति भएको

३.२.२ प्राथमिकताका क्षेत्र २ स्थानीय तहमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण

प्राथमिकताका कार्य	
२.१	साँफेवगर नगरपालिकाका सबै विषयगत शाखाहरूको भुमिका र जिम्मेवारी निर्धारण गर्ने ।
२.२	प्रभावकारी कार्यका लागि नगरपालिकाको नीतिगत र कानुनी व्यवस्था सुदृढ गर्ने ।
२.३	प्रभावकारी विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताको लागि नगरपालिकाको संगठनात्मक संगठन, संरचना र मानव शंसाधन कार्यको समिक्षा गरी अध्यावधिक गर्ने ।
२.४	विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचालाई नगरपालिकाको आवधिक, वार्षिक र विषयगत योजना र कार्यक्रममा समाहित गर्ने ।
२.५	विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल विषयसंग सम्बन्धीत विद्यमान नीति, ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधिको समयानुकूल संशोधन, परिमार्जन र एकिकरण गर्ने ।

तालिका नं. २१: प्राथमिकताका क्षेत्र २ अन्तर्गतको योजना

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
२.१ साँफेवगर नगरपालिकाका सबै शाखाहरूको भुमिका र जिम्मेवारी निर्धारण गर्ने ।	विपद् तथा वातावरण शाखा र अन्य सबै शाखाहरूको भुमिका र जिम्मेवारी स्पष्ट हुने	विपद् तथा वातावरण को कार्यमा सबै शाखाहरूको भुमिका र जिम्मेवारी स्पष्ट भएको हुनेछ ।	१ वर्ष	५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका	उच्च	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	स्पष्ट कार्य विवरण, जिम्मेवारी र जवाफदेहिताको निर्धारण भएको
२.२ कार्य प्रभावकारिताका लागि नगरपालिकाको नीतिगत र कानुनी व्यवस्था सुदृढ गर्ने ।	नगरपालिकाका अन्य नीतिगत प्रावधानसंग विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलता सम्बन्धी नीतिगत र कानुनी प्रावधानको तादात्म्यता कायम राख्ने ।	नीतिगत र कानुनी स्पष्टता तथा एकरूपता हुनेछ ।	२ वर्ष	५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका र विषयगत निकाय हरू ।	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	समग्र नीति र ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि जारी भएको

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	नीतिगत प्रावधान र प्रवन्ध गरी कार्यगत समन्वय मार्फत प्रभावकारिता बढाउने ।	पारस्परिक सहकार्य र समन्वयबाट विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताको काम मूलप्रवाहिकरण हुने ।	२ वर्ष	१० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका र विषयगत निकाय हरू ।	उच्च	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलता अभिवृद्धि भएको
	विपद् तथा प्रकोपको कारण विस्थापित भएका र हुनसक्ने अवस्थालाई सम्बोधन गर्न पालिकास्तरीय नीति र कार्यविधि अध्यावधिक गर्ने	विपद् तथा प्रकोपको कारण विस्थापित भएका र हुनसक्ने घरधुरी र परिवारको व्यवस्थित, मर्यादित, नियमितताको सुनिश्चित हुने	निरन्तर	२ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन र प्रशासन शाखा	नगर कार्यपालिका र विषयगत निकाय हरू ।	उच्च	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	विस्थापित हरूको घरधुरी र परिवारको व्यवस्थित, मर्यादित, नियमितताको सुनिश्चित भएको
२.३ प्रभावकारी विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताका लागि नगरपालिकाको संगठनात्मक संगठन, संरचना र मानव शंसाधन कार्यको समिक्षा गरी अध्यावधिक गर्ने ।	विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताको कामलाई मुलप्रवाहीकरण गर्ने, बिद्यमान संगठन, संरचनाको पुनरावलोकन गर्ने ।	विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलताको लागि चाहिने संगठन, संरचना र जनशक्तिको मात्रा यकिन हुने	१ वर्ष	५ लाख	प्रशासन शाखा	नगर कार्यपालिका	उच्च	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	आवश्यक जनशक्तिको स्थिति स्पष्ट हुने
	विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताको काममा खटिने जनशक्तिको क्षमता विकास गर्ने ।	विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताको सक्षम जनशक्तिको विकास हुने ।	निरन्तर	बार्षिक ५ लाख	प्रशासन शाखा	नगर कार्यपालिका	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	क्षमतावान जनशक्ति तयार हुने ।

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	नगरपालिकाको संगठनात्मक संगठन, संरचना र मानव शंसाधन कार्यमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी गराउने	नगरपालिकाको संगठनात्मक संगठन, संरचना र मानव शंसाधनमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण हुने	निरन्तर	बार्षिक २ लाख	महिला तथा बालबालिकाशाखा	नगर कार्यपालिका	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	क्षमतावान जनशक्ति तयार हुने ।
२.४ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचालाई नगरपालिकाको आवधिक, बार्षिक र विषयगत योजना र कार्यक्रममा समाहित गर्ने	कार्यढाँचाको प्राथमिक कार्यलाई नगरपालिकाको दिर्घकालिन र आवधिक योजनामा समाहित गर्ने ।	विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमलाई विकास प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण भएको हुने ।	निरन्तर	२० लाख	योजना शाखा	नगर कार्यपालिका	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलता अभिवृद्धि हुने ।
	बार्षिक र विषयगत योजना तथा कार्यक्रममा कार्यढाँचाका प्राथमिक कार्यलाई समाहित गर्ने ।	चालु योजना र कार्यक्रममा कार्यढाँचाका कार्यहरु समेटिने ।	निरन्तर	२० लाख	आर्थिक प्रशासन शाखा	नगर कार्यपालिकाका विषयगत निकाय	उच्च	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलता अभिवृद्धि हुने ।
२.५ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील विषयसंग सम्बन्धीत बिद्यमान नीति, ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यढाँचा	नगरपालिकाको लागि चाहिने ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, कार्यढाँचा र	विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलका लागि चाहिने नीतिगत प्रावधानको सूची तयार	१ वर्ष	३ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिकाका विषयगत निकाय	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	नीतिगत प्रावधानको स्पष्टता हुने ।

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
कार्यविधिको समयानुकूल संशोधन, परिमार्जन र एकिकरण गर्ने ।	योजनाको सूची तयार गर्ने ।	हुने ।								
	बिद्यमान ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, कार्यढाँचा र योजनाको पुनवरावलोकन गर्ने	बिद्यमान नीतिगत प्रावधानको समिक्षा हुने ।	१ वर्ष	२ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिकाका विषयगत निकाय	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	नीतिगत प्रावधानहरूको अध्यावधिक गर्ने ।
	आवश्यक ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, कार्यढाँचा र योजना समेतको तर्जुमा र संशोधन गर्ने	आवश्यक नीतिगत प्रावधानको तर्जुमा हुने ।	निरन्तर	बार्षिक ५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिकाका विषयगत निकाय	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	नीतिगत स्पष्टता र प्रावधानहरूको प्रयासता हुने ।

३.२.३ प्राथमिकताका क्षेत्र ३ - उत्थानशीलता वृद्धिका लागि विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम न्यूनीकरणमा नीजि तथा सार्वजनिक लगानी

प्राथमिकताका कार्य	
३.१	साफेवगर नगरपालिकाका सबै विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था र सार्वजनिक भवनहरू जलवायु परिवर्तन लगायत बहुप्रकोप जोखिमबाट सुरक्षित बनाउने ।
३.२	सम्भावित उच्च जोखिमयुक्त वस्ती र घरहरूको पुनस्थापना गर्ने (एकिकृत वस्ती विकास गर्ने)
३.३	नमुना उत्थानशिल समुदायको विकास गर्ने (उदाहरणको लागि एक पालिका एक टोल)
३.४	जोखिमको आधारमा स्थानीय परम्परागत वस्तुकलालाई प्रवलीकरण र प्रोत्साहन गर्न आर्थिक र प्राविधिक सहयोग गर्ने ।
३.५	आवश्यक पूर्वाधार जस्तै: सडक, बिद्युत, स्वास्थ्य, खानेपानी आपूर्तिलाई उत्थानशील बनाउने ।

तालिका नं. २२: प्राथमिकताका क्षेत्र ३ अन्तर्गतको योजना

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
३.१ साँफेवगर नगरपालिकाका सबै विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक भवनहरू लाई जलवायु परिवर्तन लगायत बहुप्रकोप जोखिमबाट सुरक्षित बनाउने ।	सबै सार्वजनिक भवनहरूको भुकम्पीय परिक्षण गर्ने ।	पुनःनिर्माण वा प्रबलिकरण गर्नुपर्ने । भवनहरूको तथ्याङ्क तयार हुने ।	४ वर्ष	१० लाख	प्राविधिक शाखा	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्ति को कमि	सबै संरचनाको जोखिम स्थिति स्पष्ट हुनेछ ।
	बहुप्रकोप जोखिम अध्ययन गर्ने	बहुप्रकोप जोखिमको लेखाजोखा हुने ।	४ वर्ष	२५ लाख	प्राविधिक शाखा	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्ति को कमि	नगरपालिका को बहुप्रकोप जोखिम स्पष्ट हुने ।
३.२ संभावित उच्च जोखिमयुक्त वस्ती र घरहरूको पुनस्थापना गर्ने । (एकिकृत वस्ती विकास गर्ने)	उच्च जोखिमयुक्त वस्तीको स्थानान्तरण गर्ने ।	जोखिम रहित वस्तीको विकास हुने ।	४ वर्ष	२० करोड	प्राविधिक शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरू	मध्यम	विकास साझेदार	स्रोत र प्राविधिक जनशक्ति को कमि	सुरक्षित आवास हुने ।
	एकिकृत वस्ती विकासलाई प्रश्रय दिने ।	व्यवस्थित वस्तीमा पूर्वाधार सेवा विस्तार गर्ने सहज हुने ।	४ वर्ष	५ करोड	प्राविधिक शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरू	मध्यम	विकास साझेदार	स्रोत र प्राविधिक जनशक्ति को कमि	व्यवस्थित आवास हुने ।
३.३ नमुना उत्थानशिल समुदायको विकास गर्ने (एक नगरपालिका एक टोलको विकास)	एक नगरपालिका एक जलवायुमैत्री गाऊको विकास हुने ।	जलवायुमैत्री नगरपालिका भित्र गाऊको योजना बनेको हुनेछ ।	बहु बर्षिय	५ करोड	प्राविधिक शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरू	मध्यम	विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्ति को कमि	जलवायुमैत्री गाऊको नमुना विकास हुनेछ ।
३.४ जोखिमको आधारमा स्थानिय परम्परागत	स्थानीय परम्परागत वास्तुकलाको पहिचान	धरातलीय यथार्थता अनुरूपको वास्तुकलाको	निरन्तर	बार्षिक १ करोड	प्राविधिक शाखा	नगर कार्यपालिका,	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र	प्राविधिक जनशक्ति	परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधिको

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
वास्तुकलालाई प्रवर्द्धन र प्रोत्साहन गर्ने आर्थिक र प्राविधिक सहयोग गर्ने ।	र प्रवर्द्धन गर्ने ।	विकास हुने ।				विषयगत निकायहरू		विकास साझेदार	को कमि	संरक्षण हुने ।
	परम्परागत वास्तुकलाको उपयोगलाई प्रोत्साहन गर्न आर्थिक र प्राविधिक सहयोग गर्ने	स्थानीय र मौलिक सौन्दर्ययुक्त संरचनाको उपयोगले प्रश्रय पाउँछ ।	निरन्तर	२ करोड	प्राविधिक शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरू	मध्यम	विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्ति को कमि	वस्ती र संरचना सवल र सौन्दर्यकृत हुने ।
३.५ अत्यावश्यक पूर्वाधार जस्तै: सडक, विद्युत, स्वास्थ्य, खानेपानी आपूर्तिलाई उत्थानशील बनाउने ।	पूर्वाधार संरचनाको विकास गर्दा जोखिम लेखाजोखा गर्ने ।	नयाँ संरचना बनाउँदा जोखिम संवेदनशीलता कायम हुने ।	निरन्तर	बार्षिक २ करोड	प्राविधिक शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरू	उच्च	विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्ति को कमि	जोखिम रहित संरचनाको विकास हुने ।
	बिद्यमान पूर्वाधार संरचनाको जोखिम लेखाजोखा गर्ने ।	संरचनाको स्तरोन्नति गर्ने आधार तयार हुने ।	२ वर्ष	३० लाख	प्राविधिक शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरू	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्ति को कमि	जोखिमयुक्त संरचनाको पहिचान हुने ।
	जलवायु परिवर्तन र धरातलीय चाँप अनुरूप जोखिम उत्थानशीलता बढाउने ।	बिपद् तता जलवायु उत्थानशीलता अभिवृद्धि हुने ।	निरन्तर	बार्षिक १ करोड	प्राविधिक शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरू	उच्च	विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्ति को कमि	सामना गर्नसक्ने क्षमताको विकास हुने ।

३.२.४ प्राथमिकताका क्षेत्र ४- प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

साँफेवगर नगरपालिका, अछामको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचा, २०८१

प्राथमिकताका कार्य	
४.१	स्थानीय स्तरको आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य केन्द्रको स्थापना र योजनाको तयारी ।
४.२	स्वयम् सेवक समूहको गठन र परिचालन ।
४.३	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य कार्यदल गठन र परिचालन
४.४	आवधिक अभ्यास र नमुना घटना अभ्यास संचालन ।
४.५	एम्बुलेन्स, बारुणयन्त्र जस्ता विपद् प्रतिकार्यमा उपयोग हुने साधनका लागि नीजि क्षेत्रसंग सहकार्य गर्ने
४.६	छिमेकी गाउँपालिका तथा नगरपालिकासंग सहकार्य ।

तालिका नं. २३: प्राथमिकताका क्षेत्र ४ अन्तर्गतको योजना

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
४.१ स्थानीय स्तरको आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य केन्द्रको स्थापना र योजनाको तयारी ।	स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रको स्थापना	स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रको संचालन	६ महिना	२५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	उपकरणको यथेष्टता	आकस्मिक सेवा संचालन
	स्थानीय आपतकालीन प्रतिकार्य निर्देशिकाको तर्जुमा	स्थानीय आपतकालीन प्रतिकार्य संचालनमा स्पष्टता	६ महिना	१५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत क्षेत्रहरु	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	आकस्मिक सेवा संचालनमा चुस्तता
	आपतकालीन सामग्रीहरुको उपलब्धता र व्यवस्थापन	आपतकालीन सामग्रीहरुको मौजदात	१ वर्ष	५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत क्षेत्रहरु, रेडक्रस	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	आकस्मिक सेवा प्रदायकको कार्यक्षमता बढने ।

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, पूर्व सुचना प्रणाली तालिम	तालिम प्राप्त जनशक्ति	निरन्तर	५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत क्षेत्रहरू, रेडक्रस	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	आकस्मिक सेवा प्रदायकको कार्यक्षमता बढने ।
४.२ स्वयमसेवक समूहको गठन र परिचालन	नगरपालिकाका हरेक वडाहरूमा स्वयम् सेवक व्युत्प्रेको गठन र संचालन गर्ने ।	स्वयम् सेवा गर्न चाहानेहरूको लागि आवश्यक संयन्त्र निर्माण हुने ।	निरन्तर	बार्षिक २ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका	मध्यम	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	स्वयम् सेवक व्यवस्थापनमा चुस्तता हुने ।
	स्वयमसेवा गर्न चाहानेहरूको लगत व्युत्प्रे मार्फत दर्ता तथा अध्यावधिक गर्ने	स्वयम् सेवकको दर्ता र अध्यावधिक लगत तयार हुने ।	निरन्तर	बार्षिक १ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका	मध्यम	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	स्वयम् सेवा गर्ने चाहनेहरूको लगत अध्यावधिक हुने
	विपद्को समयमा स्वयमसेवक परिचालन गर्ने ।	विपद्को समयमा स्वयमसेवक परिचालन गर्न सहज हुने ।	निरन्तर	बार्षिक २ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका	मध्यम	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	स्वयम् सेवक परिचालन प्रभावकारी हुने
४.३ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य कार्यदल गठन र परिचालन	खोज तथा उद्धार कार्यदल, प्राथमिक उपचार कार्यदल, पूर्व सुचना प्रणाली कार्यदल गठन गर्ने	प्रतिकार्यमा विपद् बाट जोगिन सहयोग गरेको ।	६ महिना	२ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	प्राविधिक शाखा	उच्च	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	तालिम प्राप्त जनशक्ति
	द्रुत प्रतिकार्य टोली गठन गर्ने	द्रुत प्रतिकार्य टोली परिचालन भएको ।	६ महिना	२ लाख	वातावरण तथा विपद्	प्राविधिक शाखा	उच्च	आन्तरिक स्रोत	कार्य प्राथमिकता	तालिम प्राप्त जनशक्ति

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
					व्यवस्थापन शाखा					
४.४ आवधिक अभ्यास र नमुना घटना अभ्यास संचालन	समय तालिका बनाएर जल तथा मौसमजन्य विपद् प्रतिकार्यको नमुना घटना अभ्यास गर्ने	बाढि, पहिरो, हिमपात, हावाहुरी जस्ता प्रकोपको सामना गर्नसक्ने क्षमताको विकास हुने ।	निरन्तर	वार्षिक ३ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका र विषयगत क्षेत्र सुरक्षा निकाय	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	विपद् प्रतिकार्य क्षमता अभिवृद्धि हुने ।
	विशिष्ट प्रकृतिका विपद्जन्य घटनाको प्रतिकार्यका लागि नमुना घटना अभ्यास गर्ने ।	भुकम्प, महामारी, सडक दुर्घटना बाढी जस्ता विपद्को सामना गर्नसक्ने क्षमताको विकास हुने ।	निरन्तर	वार्षिक ३ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका र विषयगत क्षेत्र, सुरक्षा निकाय	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	कार्य प्राथमिकता	विपद् प्रतिकार्य क्षमता अभिवृद्धि हुने ।
४.५ एम्बुलेन्स, बारुणयन्त्र जस्ता विपद् प्रतिकार्यमा उपयोग हुने साधनका लागि नीजि क्षेत्रसंग सहकार्य गर्ने	स्थानीय तहमा उपलब्ध विपद् प्रतिकार्यका लागि प्रयोग हुनसक्ने सवारी साधनको लागत राख्ने ।	विपद् प्रतिकार्यको समयमा आवश्यकपर्ने उपकरणको उपयोग गर्न सहज हुने ।	२ वर्ष	५० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, नीजि सहयोगी निकाय	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	नीजिक्षेत्र को चासो र सहभागिता	सरकारी र नीजिक्षेत्रका बिचको सहकार्यबाट विपद् प्रतिकार्य हुने ।
	विपद्को समयमा उपयोग गरिने साधनको मालिक संग स्टेण्डवाई हुन सम्झौता गर्ने ।	विपद् प्रतिकार्यको समयमा आवश्यकपर्ने उपकरणको तत्काल उपयोग गर्न सकिने ।	निरन्तर	वार्षिक ३ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	नीजिक्षेत्र को चासो र सहभागिता	सरकारी र नीजिक्षेत्रका बिचको सहकार्यबाट विपद् प्रतिकार्य हुने ।

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
४.६ छिमेकी गाउँपालिका तथा नगरपालिका संग सहकार्य ।	जलाधार, ढल निकास, आवागमन, आश्रय आपूर्ति जस्ता अत्यावश्यक कुराको व्यवस्थापनका लागि छिमेकी गाउँ वा नगरपालिकासँग सहकार्य गर्ने ।	विपद्को असर बिस्तारै कम हुने ।	निरन्तर	थप लागत नचाहिने	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका प्रदेश, केन्द्रिय सरकार	मध्यम	नचाहिने	समन्वय र सहकार्य	विपद् सम्भावित असरलाई समयमै कम गर्न वा रोक्न सकिने ।
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति संगको समन्वयमा छिमेकी गाउँपालिका वा नगरपालिकासँग सहकार्य गर्ने ।	विपद् प्रतिकार्यका लागि चुस्तता कायम गर्ने सहज हुने ।	निरन्तर	थप लागत नचाहिने	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मध्यम	नचाहिने	समन्वय र सहकार्य	विपद् सम्भावित असरलाई समयमै कम गर्न वा रोक्न सकिने ।

३.२.५ प्राथमिकताका क्षेत्र ५- पुनर्लाभ, पुनस्थापना र पुननिर्माण कार्यमा बढवा

प्राथमिकताका कार्य	
५.१	पुनर्लाभ योजना: बहुप्रकोपका कारण भविष्यमा सिर्जना भई क्षतिग्रस्त हुने नीजि आवास र वस्तीहरूको पुनस्थापना र पुननिर्माणको योजना ।
५.२	बहुप्रकोपको कारणले क्षतिग्रस्त सार्वजनिक पूर्वाधार, नीजि आवास र वस्तीहरूको पुनर्लाभ, पुनस्थापना र पुननिर्माण ।

तालिका नं. २४: प्राथमिकताका क्षेत्र ५ अन्तर्गतको योजना

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
५.१ पुनर्लाभ योजना: बहुप्रकोपका कारण भविष्यमा सिर्जना भई क्षतिग्रस्त हुने नीजि आवास र वस्तीहरूको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणको योजना ।	नीजि आवास र वस्तीहरूको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणका योजनाको तर्जुमा गर्ने	नीजि आवास पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणका लागि नीति, योजना र कार्यक्रमको स्पष्टता	१ वर्ष	१० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, बिषयगत निकायहरू	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक र व्यवसायिक जनशक्तिको कमि ।	पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणका कार्यमा चुस्तता हुने ।
	पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणका योजनालाई समय सापेक्ष अध्यावधिक गर्ने ।	पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण योजनाहरूको समय सापेक्ष अद्यावधिक हुने ।	निरन्तर	बार्षिक ३ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	"	मध्यम	आन्तरिक स्रोत	प्राथमिकताका कार्य	वस्तुपरक र अध्यावधिक योजना तर्जुमा भएको हुने ।
५.२ बहुप्रकोपको कारणले क्षतिग्रस्त सार्वजनिक पूर्वाधार, नीजि आवास र वस्तीहरूको पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण ।	पुनर्लाभका लागि चाहिने निर्देशिका तयार गर्ने	आश्रयस्थल र अस्थायी आवासका लागि चाहिने योजना सहित निर्देशिका तयार हुने ।	१ वर्ष	५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	"	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राथमिकताका कार्य	पुनर्लाभको निर्देशिका तयार हुने ।
	विपद् प्रभावित नीजि आवासको प्रवलीकरण गर्ने योजना र कानुनी आधार तय गर्ने ।	प्रवलीकरण गर्नुपर्ने निजी आवासको घरधनीहरू लाबान्वीत हुने ।	१ वर्ष	५० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	"	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राथमिकताका कार्य	प्रवलीकरणको आधार तयार हुने ।
	बहुप्रकोपको कारणले क्षतिग्रस्त सार्वजनिक	पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण कार्यमा	५ वर्ष	१० करोड	वातावरण तथा विपद्	नगर कार्यपालिका,	उच्च	स्रोत परिचालनका	प्राथमिकताका कार्य	पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना र

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	पूर्वाधारको पुनर्लाभ, पुनस्थापना र पुननिर्माण गर्ने	सहयोग हुने			व्यवस्थापन शाखा	बिषयगत निकायहरु, प्रदेश र केन्द्रिय सरकार		लागि समन्वय ।		पुननिर्माण हुने
	बहुप्रकोपको कारणले क्षतिग्रस्त नीजि आवास र वस्तीहरुको पुनर्लाभ, पुनस्थापना र पुननिर्माण	पुनर्लाभ, पुनस्थापना र पुननिर्माण कार्यमा सहयोग हुने	५ वर्ष	१० करोड	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	"	उच्च	स्रोत परिचालनका लागि समन्वय ।	प्राथमिकताका कार्य	पुनर्लाभ, पुनस्थापना र पुननिर्माण हुने
	जलवायुजन्य प्रकोपको कारण क्षतिबाट प्रभावितलाई सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभुति गर्ने ।	जोखिममा परेकाको सुरक्षा हुने ।	२ वर्ष	५० लाख	सामाजिक सुरक्षा शाखा	नगरपालिका र वातावरण तथा विपद् शाखा	मध्यम	तत्पर्ता	प्राविधिक जनशक्ति को कमि ।	जोखिममा परेकाको सुरक्षा हुने ।
	सामाजिक सामन्जस्यता साँस्कृतिक अन्तरसम्बन्ध र जीविकोपार्जनका आधार तयार गर्ने	सवल र उत्थानशील समाजको निर्माण हुने ।	२ वर्ष	२० लाख	सामाजिक सुरक्षा शाखा	नगरपालिका र वातावरण तथा विपद् शाखा	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार नीकायहरु	प्राविधिक र व्यवसायिक जनशक्ति को कमि ।	सवल र उत्थानशील समाजको निर्माणमा टेवा पुग्ने

३.२.६ प्राथमिकताका क्षेत्र ६- तालिम र क्षमता अभिवृद्धि

प्राथमिकताका कार्य	
६.१	भवन र पुर्वाधार निर्माणमा संलग्न जनशक्तिलाई तालिम र प्रमाणीकरण ।
६.२	सरोकारवालाहरूलाई विपद्संग सम्बन्धित वित्तीय विषयमा तालिम दिने ।
६.३	विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता संग सम्बन्धित बदलिदो आयाम प्रति सम्बन्धित पदाधिकारीको क्षमता विकास गर्ने ।
६.४	अस्थायी, स्थायी वा कहिलेकाँही बसाई सराई गर्नेको लागि बसाईसराई, वातावरण तथा जलवायु अनुकूलनको समायोजन सम्बन्धी सचेतीकरण कार्यक्रमको व्यवस्थापन गर्ने

तालिका नं. २५: प्राथमिकताका क्षेत्र ६ अन्तर्गतको योजना

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
६.१ भवन र पुर्वाधार निर्माणमा संलग्न जनशक्तिलाई तालिम र प्रमाणीकरण ।	डकर्मी, सिकर्मी, प्लम्बर र अन्य विषयमा तालिम संचालन गरी दक्षताको प्रमाणीकरण गर्ने ।	दक्ष जनशक्तिको उत्पादन भएको हुनेछ ।	१ वर्ष	५० लाख	पूर्वधार शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	हरेक विषयमा कम्तिमा ३० जना तालिम प्राप्त हुनेछन् ।
	एकिकृत जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी समुदायलाई तालिम दिने ।	समुदायको सहभागितामा अनुकूलन क्षमताको अभिवृद्धि हुनेछ ।	२ वर्ष	५० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	"	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	समुदायका ५०% जनशक्ति अनुकूलन क्षमतामा तालिम प्राप्त हुनेछन् ।
६.२ सरोकारवालालाई विपद्संग सम्बन्धित वित्तीय विषयमा तालिम दिने ।	विपद् तथा जलवायु जोखिम वित्त व्यवस्थापनका	जलवायु कोष, विपद् व्यवस्थापन कोष, हरित अर्थतन्त्र, जोखिम	३	१० लाख	कर्मचारी प्रशासन शाखा	"	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	विपद् तथा जलवायु वित्त व्यवस्थापन गर्ने

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	बिषयमा क्षमता विकास गर्ने ।	हस्तान्तरण जस्ता बिषयमा क्षमता विकास हुने ।						साझेदार		क्षमताको विकास हुने ।
	नियमित तथा चालु बजेट व्यवस्थापनसंग विपद् तथा जलवायु वित्त व्यवस्थापनको कामको क्षमता बढाउने ।	वृहत दायरा र भरपर्दो तथा दीगो स्रोत व्यवस्थापन हुने ।	३ वर्ष	२५ लाख	आर्थिक तथा कर्मचारी प्रशासन शाखा	"	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	विपद् तथा जलवायु वित्त व्यवस्थापन गर्ने क्षमताको विकास हुने ।
६.३ विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलतासंग बदलिदो आयामप्रति सम्बन्धित पदाधिकारीहरूको क्षमता विकास गर्ने ।	जलवायु र धरातलीय चापमा परेको असरका बिषयमा अवस्था ट्र्याकिङ र बिक्षेपण गर्ने ।	गतिशिल परिवर्तनमा उत्पन्न स्थितिका बारेमा जानकारी हुनेछन ।	४ वर्ष	५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, बिषयगत निकायहरू	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	बदलिदो परिवेशको सामना गर्ने क्षमताको विकास हुने ।
	बदलिदो परिवेश अनुरूप अपनाउनुपर्ने उपायहरू प्रति सजग हुने ।	बचाउ, रोकथाम, आत्मसाथ र अनुकूलन गर्नुपर्ने कुराको जानकारी हुने ।	४ वर्ष	५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, बिषयगत निकायहरू	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	"
६.४ अस्थायी, स्थायी वा कहिलेकाँही बसाई सराई गर्नेको लागि बसाईसराई, वातावरण तथा जलवायु अनुकूलनको समायोजन सम्बन्धी सचेतीकरण	दक्ष तालिम प्राप्त व्यक्तीको सहयोगमा सचेतना गोष्ठीको लागि तयारी गर्ने, पालिकाबाट त्यस कार्यको लागि बजेट	बसाईसराई सम्बन्धी जोखिम तथा समाधानका उपायहरूको पहिचान भएको, बसाईसराई, वातावरण	३ वर्ष	२ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, बिषयगत निकायहरू	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	बसाई सराई गर्नेको लागि तालिमको आधार तयार हुने

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
कार्यक्रमको व्यवस्थापन गर्ने	विनियोजनको व्यवस्था गर्ने,	संरक्षण तथा जलवायु अनुकूलनको समायोजनको महत्व महशुशीकरण भएको								
	प्रभावित स्थानहरूमा सचेतना गोष्ठीको आयोजना गर्ने	विस्थापित र बसाई सराई गर्नेको लागि सुरक्षित, व्यवस्थित र नियमित बारे स्पष्ट हुने	५ वर्ष	३० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरू	उच्च	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	विस्थापित र बसाई सराई गर्नेको लागि सुरक्षित, व्यवस्थित र नियमित आधार तयार भएको

३.२.७ प्राथमिकताका क्षेत्र ७- बहुप्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली

प्राथमिकताका कार्य	
७.१	बहुप्रकोप पुर्वसूचना प्रणालीमा सम्बन्धित निकायसंग सहकार्य गर्ने ।
७.२	प्रकोपको सूचना विशेष क्षेत्र र वर्गलाई प्रभावकारी हुनेगरी प्रवाह गर्ने (एसएमएस, सामाजिक सन्जाल, आमसंचार, एफएम रेडियो, टेलिभिजन, साईरन)

तालिका नं. २६: प्राथमिकताका क्षेत्र ७ अन्तर्गतको योजना

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
७.१ बहुप्रकोप पुर्वसूचना	संभावित विपद् र	विपद्को सूचना समयमै	निरन्तर	३ लाख	वातावरण तथा	नगर	उच्च	आन्तरिक	प्राविधिक	आवश्यक

साँफेवगर नगरपालिका, अछामको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यढाँचा, २०८१

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
प्रणालीमा सम्बन्धित निकायसंग सहकार्य गर्ने ।	विपद्को समय त्यसबाट उत्पन्न स्थितिका बारेमा संप्रेषण गर्न सूचना तयार गर्ने ।	सबैले प्राप्त गर्न सक्ने छन् ।			विपद् व्यवस्थापन शाखा	कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु		स्रोत र विकास साझेदार	जनशक्तिको कमि	पूर्वसूचनाको व्यवस्थापना भएको हुनेछ
	बिभिन्न संचार माध्यम तथा सम्बन्धित निकायहरुको माध्यमले पूर्वसूचना संप्रेषण गर्ने ।	आवश्यक क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायमा पूर्वसूचना संप्रेषण हुनेछ ।	निरन्तर	बार्षिक ३ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	उच्च	"	"	सबैमा पूर्वसूचनाको पहुँच हुनेछ ।
७.२ प्रकोपको सूचना विशेष क्षेत्र र वर्गलाई प्रभावकारी हुनेगरी प्रवाह गर्ने ।	गाउँगाउँमा पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने ।	पूर्वसूचना प्रणालीको सन्जाल चुस्त हुनेछ	निरन्तर	बार्षिक ३ लाख	"	"	उच्च	"	"	सबैको लागि पूर्वसूचना प्रणालीको सन्जाल चुस्त हुनेछ ।
	स्थानीय भाषा, सस्कृतिसमैत्री विपद्को सूचना संप्रेषण गर्ने ।	पूर्वसूचना प्रणालीमा सबैको पहुँच पुग्नेछ ।	निरन्तर	बार्षिक ३ लाख	"	"	उच्च	"	"	समयमै सबैले पूर्वसूचना पाउनेछन ।

३.२.८ प्राथमिकताका क्षेत्र ८- विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन

प्राथमिकताका कार्य	
८.१	जोखिम हस्तान्तरण संयन्त्र स्थापना ।

८.२	सामाजिक सुरक्षा संयन्त्र ।
८.३	विपद् व्यवस्थापन कोष ।
८.४	विकास साझेदारहरुलाई सहभागी गराउने ।
८.५	जोखिम सिर्जना गर्नेले सोको भार बहन गर्नुपर्ने व्यवस्था ।

तालिका नं. २७: प्राथमिकताका क्षेत्र ८ अन्तर्गतको योजना

प्राथमिकताका कार्य	रणनीतिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
८.१ जोखिम हस्तान्तरण संयन्त्र स्थापना ।	सार्वजनिक तथा निजी आवासिय भवनहरुको स्थानीय विपद् जोखिम वीमा योजना तर्जुमा गर्ने	विपद् जोखिम वीमा कार्यान्वयनका लागि योजना र कार्यविधि तयार भएको हुने ।	१ वर्ष	५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	उच्च	आन्तरिक स्रोत	प्राविधिक जनशक्तिको कमि ।	योजना र कार्यविधि तयार भएको हुनेछ ।
	जलवायुजन्य जोखिमको क्षेत्रमा काम गर्नेहरुको जीवन वीमा साथै क्षति हुनसक्ने सम्पत्तिको पनि वीमा गर्ने ।	जलवायुजन्य जोखिमको क्षेत्रमा काम गर्नेहरुको जीवन वीमा भएको हुनेछ ।	निरन्तर	बार्षिक ५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	उच्च	"	"	वीमा संस्कृतिको विकास भएको हुनेछ ।
८.२ सामाजिक सुरक्षा संयन्त्र ।	विपद् तथा जलवायुको जोखिममा रहेका समुदायलाई थप सहुलियतपूर्ण कार्यक्रम संचालन	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, दिर्घरोगी, अपाङ्गता, एकल महिला समेतको	निरन्तर	बार्षिक ५ लाख	सामाजिक सुरक्षा र वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	उच्च	'	नीतिगत प्रावधान र सम्बन्ध, समन्वय	सामाजिक संरक्षण हुने ।

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	गर्ने ।	बिशेष प्राथमिकतामा रहने			शाखा					
	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा आवद्ध हरुलाई थप सहूलियत दिने ।	कमजोरलाई विपद्को सामना गर्नका लागि थप मद्दत पुग्ने ।	निरन्तर	वार्षिक १० लाख	"	"	"	"	"	सामाजिक संरक्षण हुने ।
८.३ विपद् व्यवस्थापन कोष	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र परिचालन गर्ने ।	संघ, प्रदेश सरकार बाट स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा रकम निकासामा आफ्नो योगदान समेत थपगरी व्यवस्थापन भएको	५ वर्ष	२५ लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, बिषयगत निकायहरु	मध्यम	"	"	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषको गठन र परिचालन भएको हुने ।
	जलवायु वित्त र हरित अर्थतन्त्र प्रश्रयका लागि आवश्यक कोषको गठन र परिचालन गर्ने ।	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा स्थापित जलवायु वित्तको स्थानीय सरकार मार्फत परिचालन हुने ।	निरन्तर	थप लगानी नचाहिने	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, बिषयगत निकायहरु	मध्यम	"	"	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहायता परिचालन हुने ।
	विपन्न, कम आयस्रोत भएका र जलवायु विपद्का कारण बसाईसराई हुनेको लागि कोष	विपन्न, कम आयस्रोत भएका र जलवायु विपद्का कारण बसाईसराई हुनेको लागि कोषको	निरन्तर	१० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, बिषयगत निकायहरु	मध्यम	"	"	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहायता परिचालन हुने ।

प्राथमिकताका कार्य	रणनितिक उपाय	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	बजेटको स्रोत	चुनौती	सूचक
	विनियोजन गर्ने	व्यवस्थापन भएको								
८.४ विकास साझेदारहरुलाई सहभागी गराउने ।	विकास साझेदार हरुलाई परिचालन गर्नको लागि स्थानीय कार्यविधि तर्जुमा गर्ने	विकास साझेदार र विषयगत निकाय तथा कार्यपालिका लाई कार्यक्रम साझेदारी गर्न सहज हुने ।	१ वर्ष	१० लाख	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	मध्यम	आन्तरिक स्रोत र विकास साझेदार	नीतिगत प्रावधान र सम्बन्ध, समन्वय	कार्यविधि जारी भएको हुने ।
	विकास साझेदार हरुलाईसंग सहकार्य गर्ने ।	संघले जारी गरेको विकास सहायता नीति र विकास साझेदार परिचालन निर्देशिका अनुसार स्थानीय कार्यविधि अनुरूप सहकार्य हुने	निरन्तर	थप लागत नचाहिने	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	मध्यम	लगानी नचाहिने	"	विषयगत साझेदारहरु संग सहकार्य भएको हुने ।
८.५ जोखिम सिर्जना गर्नेले सोको भार बहन गर्नुपर्ने ब्यवस्था ।	जोखिम निम्त्याउने जोकोही लाई स्थितिको भार बहन गर्नुपर्ने प्रावधान तर्जुमा गर्ने ।	जोखिम सर्जकहरु निरुत्साहित हुने ।	निरन्तर	थप लागत नचाहिने	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	नगर कार्यपालिका, विषयगत निकायहरु	उच्च	लगानी नचाहिने	"	जोखिम सिर्जना गर्नेले सोको भार बहन गर्ने प्रणाली बस्ने । (Polluters pay principle-ppp)

परिच्छेद ४ कार्यढाँचाको कार्यान्वयन, बजेटको विनियोजन र विकास योजनामा मूल प्रवाहीकरण

४.१ कार्यढाँचाको कार्यान्वयन

क) साफेवगर नगरपालिकाले जारी गरेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५ को प्रावधान र यो विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा २०८१ मा लक्षित प्राथमिक क्षेत्र र कार्यहरूको कार्यान्वयनका लागि सूचीकृत रणनीतिक उपाय अवलम्बन गरी तोकिएको समय सीमा भित्र यसको अपेक्षित प्रतिफललाई हासिल गर्नका लागि नगरपालिकाले आफ्ना विषयगत क्षेत्र तथा शाखा, महाशाखा मार्फत यो कार्यढाँचाको कार्यान्वयनका लागि नेतृत्व र आवश्यक समन्वय गर्नेछ ।

ख) साफेवगर नगरपालिका भित्र क्रियाशील सरकारी निकायहरूले आआफ्ना वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्दा गराउँदा यो कार्यढाँचाको प्रावधानलाई आधार मानेर कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने गराउने छन् ।

ग) साँफेवगर नगरपालिकाबाट सञ्चालित स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालन गर्दा यो कार्यढाँचाको कार्यान्वयनलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

घ) यो कार्यढाँचा कार्यान्वयनका लागि संघ र प्रदेश सरकारको आवश्यक सहयोग लिइनेछ । साथै यस क्रममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग आवश्यक सहयोग र सहकार्यका साथ यो कार्य ढाँचाको कार्यान्वयन गरिनेछ ।

ङ) साँफेवगर नगरपालिकामा मानवीय क्षेत्रमा क्रियाशील विकास साझेदार तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू, सामुदायिक संघसंस्थाहरू, निजी क्षेत्र, व्यावसायिक प्रतिष्ठान, प्राज्ञीक निकाय, स्वयंसेवक, समुदाय र नागरिक समाज समेत को सहयोग र सहभागितामा यो कार्यढाँचाको कार्यान्वयन गरिनेछ ।

च) कार्य ढाँचाको कार्यान्वयन गर्न साँफेवगर नगरपालिका का बासिन्दाको क्षमता विकास गरी स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गरिनेछ ।

छ) कार्यढाँचाको कार्यान्वयन गर्दा गराउँदा महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, दीर्घरोगी, गर्भवती र सुत्केरी महिला समेतको स्थिति विद्यमान स्थिति र लैङ्गिक संवेदनशीलता समेतलाई विशेष ध्यान दिइनेछ ।

ज) साँफेवगर नगरपालिकाको दीर्घकालीन, आवधिक, वार्षिक र चालु योजना तथा कार्यक्रम मार्फत यो कार्यढाँचाका प्राथमिक कार्य सञ्चालन गर्दा गराउँदा नगरपालिकाले हरित अर्थतन्त्रको प्रवर्धन गैरसरकारी क्षेत्रसँगको कार्यक्रम साझेदारी जस्ता मोडेल समेत अपनाएर कार्यान्वयन गर्ने गराउनेछ ।

झ) नगरपालिका का विद्यमान नीतिगत प्रावधानको पुनरावलोकन गर्नेछ र यो कार्यढाँचा कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने निर्देशिका कार्यविधि मापदण्ड जस्ता प्रावधानको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने गराइनेछ ।

४.२ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि लगानी न्यूनतम लक्ष्य

४.२.१ सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय

क) साँफेवगर नगरपालिकाले सम्बद्ध संघीय निकाय, प्रदेश सरकार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अछामसँग सम्पर्क समन्वय र सहकार्य गरी यो कार्यढाँचाको कार्यान्वयन गर्ने गराउनेछ ।

ख) साँफेवगर नगरपालिकाले नेपाल सरकारको प्रचलित वैदेशिक सहायता परिचालन नीतिको प्रावधानसँग तारताम्यता हुनेगरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलताका लागि वैदेशिक सहायता परिचालन निर्देशिका २०७७ र प्रचलित कानून अनुसार विकास साझेदारहरू सँगको सहयोग परिचालन गर्नेछ ।

ग) साँफेवगर नगरपालिकाले मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्र संघीय निकाय, गैरसरकारी तथा सामाजिक संघसंस्था, निजी क्षेत्र, व्यवसायिक प्रतिष्ठान, प्राज्ञिक निकाय, स्वयंसेवक लगायत सङ्गठित संघसंस्थाहरूबाट मानवीय सहायता परिचालन गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूका २०८१ मा सूचिकृत प्राथमिक कार्य र क्रियाकलापलाई कार्यान्वयन गर्ने गराउनेछ।

घ) साँफेवगर नगरपालिकामा क्रियाशील सम्बद्ध संघीय निकाय, प्रदेश सरकार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अछाम मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत सामाजिक संघसंस्था, निजी क्षेत्र, व्यावसायिक प्रतिष्ठान प्राज्ञिक निकाय, नागरिक समाज, समुदाय स्वयंसेवक लगायत सामाजिक तथा सांगठनिक सेवाका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूका २०८१ मा प्राथमिक कार्य र क्रियाकलापहरूलाई आत्मसात गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने छन् भन्ने अपेक्षा राखिएको छ।

४.२.२ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन लगानी बजेट

क) साँफेवगर नगरपालिका र यस अन्तर्गतका निकायहरूले आ-आफ्नो वार्षिक बजेटमा विपद् तथा जलवायु जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई मूल प्रवाहीकरण गर्नेगरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूका २०८१ मा सूचिकृत प्राथमिक कार्य र क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकतामा राखी नीति, योजना कार्यक्रम र बजेटको व्यवस्थापन गर्ने गराउने छन्

ख) साँफेवगर नगरपालिका मा क्रियाशील संघीय निकाय र प्रदेश सरकार अन्तर्गतका कृषि, पशुसेवा, सडक, सिँचाई, शिक्षा, सञ्चार, विद्युत, स्वास्थ्य, खानेपानी, सामाजिक सुरक्षा, संरक्षण, भूमि व्यवस्थापन र यातायात व्यवस्था लगायतका काम हेर्ने विषयगत कार्यालय आयोजना तथा मानवीय क्षेत्रमा क्रियाशील संघ संस्थाहरूले आआफ्नो वार्षिक नीति योजना बजेट र कार्यक्रम मार्फत विपद् तथा जलवायु जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने गराउने छन् ।

ग) साँफेवगर नगरपालिका स्थित मानवीय क्षेत्रमा क्रियाशील सामाजिक संघ संस्था, निजी क्षेत्र, व्यावसायिक प्रतिष्ठान, प्राज्ञिक निकाय, नागरिक समाज, स्वयंसेवक लगायत सामाजिक तथा संगठित सङ्घसंस्थाहरूले आआफ्नो वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा विपद् तथा जलवायु जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने गरी यथोचित नीति, योजना बजेट र कार्यक्रमको व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने छन्।

४.३ आवधिक र वार्षिक योजनामा मूलप्रवाहीकरण

४.३.१ विपद् व्यवस्थापन कोष

क) साँफेवगर नगरपालिकामा नगरपालिकाले जारी गरेको ऐन, नियमको प्रावधान बमोजिम एउटा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष रहनेछ। उक्त कोषको परिचालन गर्दा गराउँदा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूका २०८१ मा सूचिकृत प्राथमिक कार्य र क्रियाकलापलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयन गरिनेछ।

ख) साँफेवगर नगरपालिकाबाट सञ्चालित स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषको सञ्चालन गर्दा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष अछामसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ। संघले सञ्चालन गरेको केन्द्रीय विपद् व्यवस्थापन कोष र प्रदेश सरकारले सञ्चालन गरेको प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोषबाट स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक रकमको निकासालिनका लागि संघले जारी गरेको विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि २०७८ बमोजिम नगरपालिकाले पहल गर्नेछ।

ग) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा संकलित रकम विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूका २०८१ मा सूचिकृत प्राथमिक कार्य र क्रियाकलापका अतिरिक्त विपद् तथा जलवायु जोखिम न्यूनीकरण पूर्व तयारी र पुनर्लाभ तथा पुनस्थापना लगायतका कार्यमा परिचालन गरिनेछ।

४.३.२ आवधिक तथा वार्षिक योजनामा मूलप्रवाहीकरण

क) विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूको २०८१ मा सूचीकृत प्राथमिक कार्य र क्रियाकलापको कार्यान्वयन सुनिश्चितताका लागि साँफेवगर नगरपालिकाको दीर्घकालीन, आवधिक र वार्षिक तथा चालु योजना तर्जुमा गर्दा कार्यहरूको प्रावधानलाई योजनामा एकाकार गरी योजनाको तर्जुमा गरिनेछ।

ख) साँफेवगर नगरपालिकाले वार्षिक नीति, योजना, बजेट र कार्यक्रम बनाउँदा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूको २०८१ मा सूचीकृत प्राथमिक कार्य र क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकताका साथ समाहित गरी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने स्रोतको सुनिश्चितताका पहल गरिनेछ।

ग) माथि (ख) मा उल्लेखित प्रावधानको कार्यान्वयन गर्दा गराउँदा साँफेवगर नगरपालिका स्थित मानवीय क्षेत्रमा क्रियाशील राष्ट्र संघिय निकाय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्था, निजी क्षेत्र, व्यावसायिक प्रतिष्ठान, प्राज्ञिक निकाय, नागरिक समाज, स्वयंसेवक लगायत स्थानीय सामाजिक तथा संगठित संघसंस्थाहरूलाई विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूको २०८१ मा सूचीकृत प्राथमिक कार्य र क्रियाकलापको कानूनको लागि परिचालन गर्न सकिनेछ।

४.४ अनुगमन, मूल्याङ्कन र सिकाई

४.४.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

क) साँफेवगर नगरपालिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले यो स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूको २०८१ को कार्यान्वयन स्थितिको अनुगमन गर्नेछ। समितिले अनुगमन गर्दा आवश्यक उपसमितिको गठन गर्न सक्नेछ। उपसमितिको गठन तथा कार्यहरूको अनुगमन सम्बन्धी अन्य कुरा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले आफै निर्धारण गर्नेछ।

ख) स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूको २०८१ को कार्यान्वयन अवस्थाको मूल्याङ्कन साँफेवगर नगरपालिकाले गर्नेछ। साँफेवगर नगरपालिकाले यो कार्यहरूको मूल्याङ्कन गर्दा उपसमितिको गठन गर्न सक्नेछ। उपसमितिको गठन तथा कार्यहरूको मूल्याङ्कन सम्बन्धी अन्य कुरा साँफेवगर नगरपालिकाले आफै निर्धारण गर्नेछ।

४.४.२ सिकाई र पुनरावलोकन

क) स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूको २०८१ को वार्षिक वा आवधिक अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट प्राप्त सिकाई र बुझाइ लाई साँफेवगर नगरपालिकाले कार्यहरूको पुनरावलोकनको आधारका रूपमा ग्रहण गर्नेछ।

ख) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको गतिशील र बदलिँदो आयामलाई साँफेवगर नगरपालिकाले कार्यहरूको पुनरावलोकनको आधारका रूपमा ग्रहण गर्नेछ।

ग) साँफेवगर नगरपालिकाले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूको २०८१ को सिकाई र पुनरावलोकनका आधारहरूलाई संस्थागत अभिलेखमा राख्नेछ।

घ) साँफेवगर नगरपालिकाले उपयुक्त सिकाई र सुझावका आधारमा हरेक दुई वर्षमा यो स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरूको २०८१ को पुनरावलोकन गर्नेछ।

परिच्छेद ५ अनुसूचीहरू

अनुसूची: १ विपद् व्यवस्थापन समिति, नामावली साफेवगर नगरपालिका

विपद् व्यवस्थापन समिति, साफेवगर नगरपालिका, अछाम को विवरण				
क्र. स.	पद	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	संयोजक	श्री राजेन्द्र बहादुर कुँवर	नगर प्रमुख, साफेवगर नगरपालिका	९८४८६४९०२६
२	सदस्य	श्री शिव बहादुर कुँवर	नगर उपप्रमुख, साफेवगर नगरपालिका	९८४०२९५९२१
३	सदस्य	श्री डुबिन्द्र प्रसाद अर्याल	श्री प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	
४	सदस्य	श्री ललित बोगटि	श्री सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति संयोजक	९८५८४८०१११
५	सदस्य	श्री हिक्मत कडायत	श्री आर्थिक विकास समिति संयोजक	९८६८४३६७५९
६	सदस्य	श्री जनक बडादुर कडायत	श्री सामाजिक विकास समिति संयोजक	९८६८४४९३१७
७	सदस्य	श्री मिन बहादुर बोहरा	श्री पूर्वाधार विकास समिति संयोजक	९८४८६५३३८२
८	सदस्य	श्री उमा उपाध्याय	श्री वातावरण तथा व्यवस्थापन समिति संयोजक	
९	सदस्य	श्री कुल बहादुर कुँवर	श्री विद्येक समिति संयोजक	९८६४८१७४८५
१०	सदस्य	श्री देबसरा कुमारी थापा	श्री सामाजिक विकास शाखा प्रमुख	
११	सदस्य	श्री निराजन शाह	श्री पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख	
१२	सदस्य	श्री	श्री सशस्त्र प्रहरी बल, खसड गुल्म	
१३	सदस्य	श्री	श्री ईलाका प्रहरी कार्यालय	
१४	सदस्य	श्री	श्री नगर प्रहरी प्रमुख	
१५	सदस्य	श्री चक्र बहादुर कुँवर	श्री नेपाल रेडक्रस सोसाईटि	
१६	सदस्य	श्री	श्री उद्योग वाणिज्य संघ	
१७	सदस्य	श्री	श्री गैर सरकारी संस्था महासंघ	
१८	सदस्य	श्री	श्री नेपाल पत्रकार महासंघ	
१९	सदस्य सचिव	श्री लक्ष्मण नाथ योगि	श्री शाखा प्रमुख	

अनुसूची २ पालिकास्तरीय तथा वडा स्तरीय गोष्ठी, लक्षित समुह छलफल तथा भिसिए सम्बन्धी फोटोहरु

	
<p>साँफेबगर नगरपालिका स्तरीय MECC nexus भड्यो स्क्रिनिङ तथा भसए गोष्ठी ।</p>	<p>साँफेबगर नपा २ मा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा सहभागीहरु बीच MRDF का राम बहादुर मिजार ले सहजीकरण गर्दै</p>
	
<p>साँफेबगर नपा १ बैजनाथ मन्दिर परिसारमा समुदायस्तरीय लक्षित समुह छलफल कार्यक्रम</p>	<p>साँफेबगर नपा २ जाल्पादेवीमा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री सेत बहादुर कुँवर लगायत स्थानीय सहभागीहरु</p>
	
<p>साँफेबगर नपा ४ मष्टामाण्डौ वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री नवराज बुढा लगायत स्थानीय बुढिजीविहरु</p>	<p>साँफेबगर नपा ७ रिडिकोटमा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री हिकमत कडायत लगायत स्थानीय बुढिजीविहरु</p>

	
<p>साँफेबगर नपा ६ रिह्यागाऊमा समुदायस्तरिय लक्षित समुह छलफल कार्यक्रम</p>	<p>साँफेबगर नपा ३ टोटासालमा समुदायस्तरिय लक्षित समुह छलफल कार्यक्रम</p>
	
<p>साँफेबगर नपा ८ गैरागाऊमा समुदायस्तरिय लक्षित समुह छलफल कार्यक्रम</p>	<p>साँफेबगर नपा १४ पातालकोट वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री सन्जु थापा लगायत स्थानीय बुद्धिजीविहरु</p>
	
<p>साँफेबगर नपा ३ सिद्धेश्वरमा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री कुल बहादुर कुँवर लगायत स्थानीय बुद्धिजीविहरु</p>	<p>साँफेबगर नपा १२ खप्तडमा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा कावा वडाध्यक्ष श्री रमेश कडायत लगायत स्थानीय बुद्धिजीविहरु</p>

साँफेबगर नगरपालिका १३ बाबलामा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री रुप बहादुर लगायत स्थानीय बुद्धिजीवि

साँफेबगर नगरपालिका ११ देवीस्थानमा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री राम बहादुर बोहरा लगायत स्थानीयहरू

साँफेबगर नगरपालिका घुघुरकोट १० अछाममा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री ललित बोगटी लगायत स्थानीय बुद्धिजीवि

साँफेबगर नगरपालिका ५मा वडास्तरीय VCA कार्यक्रममा वडाध्यक्ष श्री मङ्गर बहादुर कुँवर लगायत स्थानीय बुद्धिजीवि

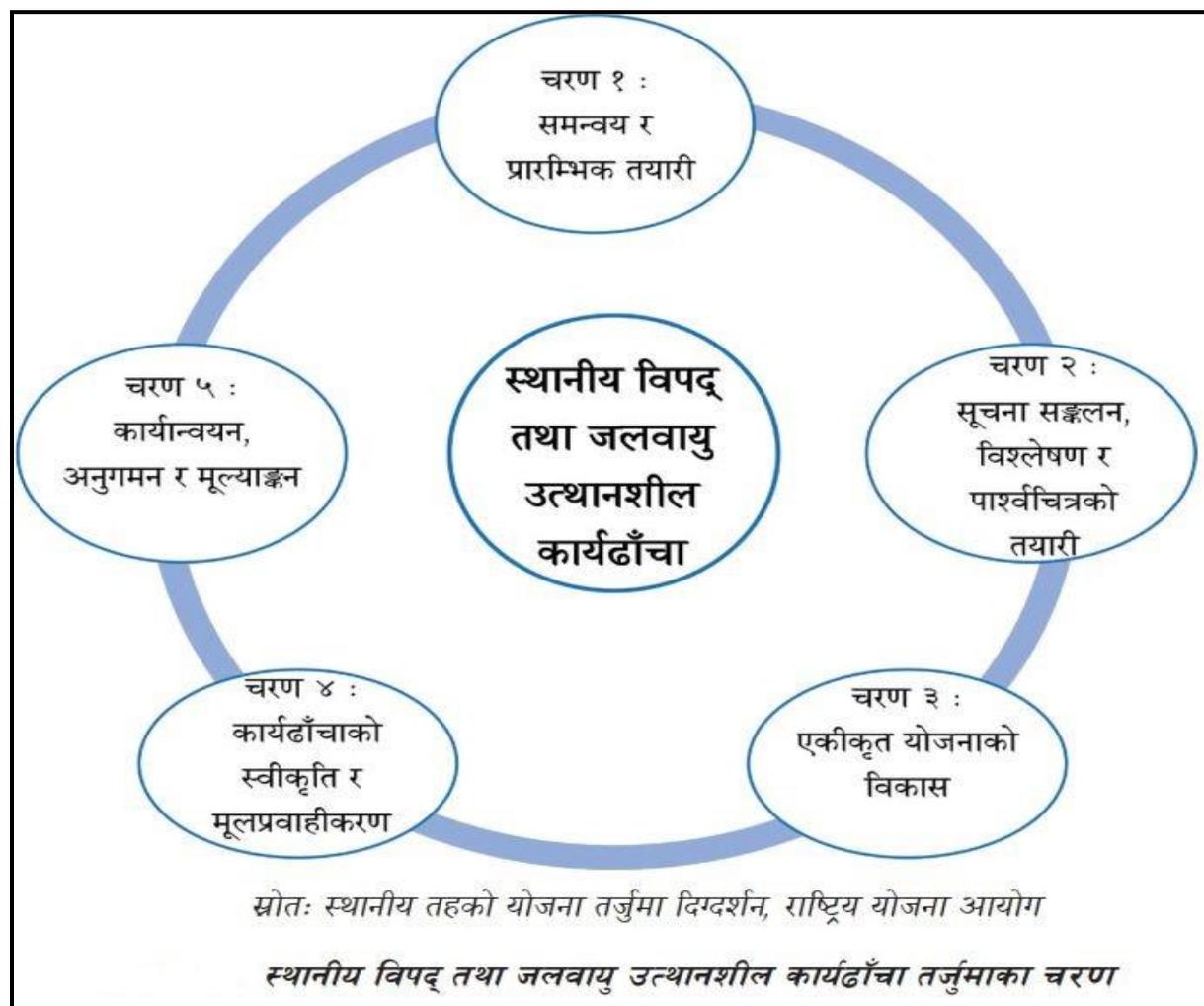

LDCRF माथि छलफल पश्चात वडाध्यक्ष र पालिकाका प्रतिनिधिहरूसँग IOM र MRDF का प्रतिनिधिहरू

रोजगारीको लागि भारतमा गएको समयमा समुदायका घरहरूको अवस्था

अनुसूची ३ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमाका चरणहरू

अनुसूची ४ नगरपालिकामा सरोकारवाला निकायहरू

क्रसं	संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र नम्बर
१	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	अछाम	
२	वाक नेपाल (WAC Nepal)	अछाम	
३	सम विकास	अछाम	
४	UNFPA	अछाम	
५	World Vision	अछाम	
६	वन डिभिजन कार्यालय	अछाम	
७	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	अछाम	
८	पशुसेवा तालिम केन्द्र	धनगढी	
९	प्रधानमन्त्री ऋषी आधुनिकीकरण परियोजना	अछाम	

अनुसूची ५ नगरपालिका तथा वडा स्तरीय भिसिए र लक्षित समुह छलफल सम्पन्न बैठकहरू

क्र.सं.	स्थान	कार्यक्रम	मिति (नेपाली)	मिति (अंग्रेजी)	महिला	पुरुष	जम्मा
१	साँफेबगर, नगरपालिका स्तरिय	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण, भिडियो प्रस्तुति	६ माघ २०८१	१९-जन- २०२५	८	२०	२८
२	साँफेबगर, नगरपालिका स्तरिय	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना उपर सुझाव संकलन	३१ बैसाख २०८२	१४-मे- २०२५	४	२१	२५
३	साँफेबगर डल्फिन होटल, नगरपालिका स्तरिय	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना उपर सुझाव संकलन तथा अनुमोदन प्रक्रिया	१ जेठ २०८२	१५-जन- २०२५	८	२०	२८
४	बैजनाथ	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	७ माघ २०८१	२०-जन- २०२५	५	२०	२५
५	बैजनाथ मन्दिर	लक्षित समुह छलफल (FGD)	८ माघ २०८१	२१-जन- २०२५	१६	१०	२६
६	कालिमाटी टोल	”	८ माघ २०८१	२१-जन- २०२५	२२	५	२७
७	जल्पादेवी	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	९ माघ २०८१	२२-जन- २०२५	११	१६	२७
८	बग्भिडी	लक्षित समुह छलफल (FGD)	१८ माघ २०८१	३१-जन- २०२५	१६	५	२१
९	सिद्धेश्वर	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	१८ माघ २०८१	३१-जन- २०२५	१५	९	२४
१०	तोटासाल	लक्षित समुह छलफल (FGD)	१४ माघ २०८१	२७-जन- २०२५	३	६	९
११	मष्टमाण्डौ	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	१० माघ २०८१	२३-जन- २०२५	१६	१४	३०
१२	पटकारी	लक्षित समुह छलफल (FGD)	१४ माघ २०८१	२७-जन- २०२५	१६	४	२०
१३	नवठाना	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	२५ माघ २०८१	०७-फेब्रुअरी- २०२५	१३	११	२४
१४	कहडा	लक्षित समुह छलफल (FGD)	१७ माघ २०८१	३०-जन- २०२५	९	१०	१९
१५	भागेश्वर	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	१४ माघ २०८१	२७-जन- २०२५	१९	९	२८
१६	ऋत गाउ	लक्षित समुह छलफल (FGD)	१३ माघ २०८१	२६-जन- २०२५	१२	५	१७
१७	रिडिकोट	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	१२ माघ २०८१	२५-जन- २०२५	३	२२	२५
१८	नवगाउँ	लक्षित समुह छलफल (FGD)	१३ माघ २०८१	२६-जन- २०२५	१२	१	१३
१९	चण्डिका	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	१५ माघ २०८१	२८-जन- २०२५	२	१५	१७

२०	गैरा गाउँ	लक्षित समुह छलफल (FGD)	१५ माघ २०८१	२८-जन- २०२५	११	२	१३
२१	बुद्धकोट	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	२४ माघ २०८१	०६- फेब्रुअरी -२०२५	४	२८	३२
२२	बुद्धकोट	लक्षित समुह छलफल (FGD)	१९ माघ २०८१	०१-Feb- २०२५	११	९	२०
२३	घुघुरकोट	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	२३ माघ २०८१	०५-Feb- २०२५	७	१३	२०
२४	देवीस्थान	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	२२ माघ २०८१	०४-Feb- २०२५	१०	१७	२७
२५	खसड	”	२० माघ २०८१	०२-Feb- २०२५	१५	३२	४७
२६	ताल्नो टुका	लक्षित समुह छलफल (FGD)	२० माघ २०८१	०२-Feb- २०२५	२५	१४	३९
२७	बबला	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	२१ माघ २०८१	०३-Feb- २०२५	१५	५०	६५
२८	बबला	लक्षित समुह छलफल (FGD)	२१ माघ २०८१	०३-Feb- २०२५	४	१६	२०
२९	पातालकोट	संकटासन्नता, तथा क्षमता विश्लेषण (VCA)	१६ माघ २०८१	२९-Jan- २०२५	४	१७	२१
					२९६	३६०	६५६

अनुसूची ६ पालिकाको बैठकमा उपस्थित सहभागीहरुको नामावली

NEPAL: Promoting a Human Security and Gender Equality-Based Approach to Migration and Adaption to Climate Change

Municipality level Workshop on VCA & MECC screening, *Saulbagan, Beldaha*
19-Jan-2025

Participant Attendance Sheet

SN	Name of Participants	Organization	Designation	Gender			Email	Contact No.	Permission Collect image/video/quote	Signature
				M	F	O				
1	<i>Rajendra B. Kunwar</i>	<i>Saulbagan Municipality</i>	<i>Mayor</i>	✓				<i>9841643123</i>	✓	<i>[Signature]</i>
2	<i>Shiv B. Kunwar</i>	<i>"</i>	<i>Deputy Mayor</i>	✓				<i>9851152837</i>	✓	<i>[Signature]</i>
3	<i>Yee Pat Khand</i>	<i>"</i>	<i>Chairman</i>	✓				<i>984849220</i>	✓	<i>[Signature]</i>
4	<i>Makhat B. Kunwar</i>	<i>"</i>	<i>05</i>	✓				<i>9848604979</i>	✓	<i>[Signature]</i>
5	<i>Kul Bdr. Kunwar</i>	<i>"</i>	<i>ward chairman-3</i>	✓				<i>984817485</i>	✓	<i>[Signature]</i>
6	<i>Nanda B. Thakela</i>	<i>"</i>	<i>ward chairman-1</i>	✓				<i>9865769299</i>	✓	<i>[Signature]</i>
7	<i>Nirajan Shah</i>	<i>Saulbagan Municipality</i>	<i>Engineer</i>	✓			<i>ernirajshah@gmail</i>	<i>9870067600</i>	✓	<i>[Signature]</i>
8	<i>RDP Bahadur Kumbhar S.B.M</i>	<i>"</i>	<i>"</i>	✓				<i>985879158</i>	✓	<i>[Signature]</i>
9	<i>[Signature]</i>	<i>"</i>	<i>ward-1</i>	✓				<i>9848552518</i>	✓	<i>[Signature]</i>
10	<i>Hakmat Pradayat</i>	<i>Saulbagan</i>	<i>ward chairman</i>	✓			<i>hakmatpradayat@gmail.com</i>	<i>9858424091</i>	✓	<i>[Signature]</i>

NEPAL: Promoting a Human Security and Gender Equality-Based Approach to Migration and Adaption to Climate Change

Municipality level Workshop on VCA & MECC screening, *Saulbagan, Beldaha*
19-Jan-2025

Participant Attendance Sheet

SN	Name of Participants	Organization	Designation	Gender			Email	Contact No.	Permission Collect image/video/quote	Signature
				M	F	O				
1	<i>Laxmi Red Shama</i>	<i>Saulbagan</i>	<i>CAO</i>	✓			<i>sharmalaxmi@gmail</i>	<i>9858430111</i>	✓	<i>[Signature]</i>
2	<i>Ram Bdr Mijar</i>	<i>MRDF</i>	<i>PC/FC</i>	✓			<i>rammijar@gmail.com</i>	<i>9841535578</i>	✓	<i>[Signature]</i>
3	<i>Sumire Mijar</i>	<i>MRDF</i>	<i>LAPA content</i>	✓			<i>sumiremijar@gmail.com</i>	<i>9845752530</i>	✓	<i>[Signature]</i>
4	<i>Bikash Bista</i>	<i>MRDF</i>	<i>"</i>	✓			<i>bikashbista93@gmail.com</i>	<i>9848022559</i>	✓	<i>[Signature]</i>
5	<i>Dhruvika Giel</i>	<i>IOM</i>	<i>DFP</i>	✓			<i>dhruvika@iom-nepal</i>	<i>98484527</i>	✓	<i>[Signature]</i>
6										
7										
8										
9										
10										

NEPAL: Promoting a Human Security and Gender Equality-Based Approach to Migration and Adaption to Climate Change

Municipality level Workshop on VCA & MECC screening, *Saukalya, Achham*
19-Jan-2025

Participant Attendance Sheet

SN	Name of Participants	Organization	Designation	Gender			Email	Contact No.	Permission Collect image/video/quote	Signature
				M	F	O				
1	<i>(Signature)</i>								X	<i>(Signature)</i>
24	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>		✓			564245042	✓	<i>(Signature)</i>
22	Lalit Bogati	Saukalya Municipality	Ward Chairman	✓			lbogati55@gmail.com	984855609	✓	<i>(Signature)</i>
22	Arjun kdr. Bhanu	Saukalya Municipality	I T Officer	✓			itsaukalyamun@gmail.com	9770424302	✓	<i>(Signature)</i>
23	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>					9684228659	✓	<i>(Signature)</i>
28	Nirpa Bishwakarma	Saukalya Municipality	Law Section	✓			nirpa@gmail.com	8948600120	✓	<i>(Signature)</i>
27	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>		✓			9844679378	✓	<i>(Signature)</i>
26	Mim Rajanya	Saukalya Municipality	Ward Chairman	✓				9848673382	✓	<i>(Signature)</i>
25	Sap B. Kumbhar	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>		✓			9743070223	✓	<i>(Signature)</i>
29	Ujjwal Kumar	<i>(Signature)</i>	Mayor PA	✓				974922128	✓	<i>(Signature)</i>

NEPAL: Promoting a Human Security and Gender Equality-Based Approach to Migration and Adaption to Climate Change

Municipality level Workshop on VCA & MECC screening, *Saukalya, Achham*
19-Jan-2025

Participant Attendance Sheet

SN	Name of Participants	Organization	Designation	Gender			Email	Contact No.	Permission Collect image/video/quote	Signature
				M	F	O				
11	Janak Bahadur Karki	Saukalya Municipality	Ward Chair	✓			janakb.karki17@gmail.com	107001262	✓	<i>(Signature)</i>
22	Rajan K.C	Saukalya Municipality	Ward Chair					9848803210	✓	<i>(Signature)</i>
13	Devasara Kumeri Thapa	Saukalya Municipality	Officer 6th		✓		thapadevasara737@gmail.com	9848875807	✓	<i>(Signature)</i>
14	Ram kdr Bhanu	Saukalya Municipality	Ward Chair	✓				9851246211	✓	<i>(Signature)</i>
15	Anita Joshi	Saukalya Municipality	Ward Chair		✓		wsc-saukalya-mun@gmail.com	9848970173	✓	<i>(Signature)</i>
16	Janaki Shah	Saukalya Municipality	SANM		✓		shahjanaki59@gmail.com	9848693282	✓	<i>(Signature)</i>
17	Manisha Shungra	Saukalya Municipality	CPSD coordinator		✓		dhanganamanisha1995@gmail.com	986838558	✓	<i>(Signature)</i>
18	Mina K.C	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>		✓			9848959959	✓	<i>(Signature)</i>
19	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>		✓			9840235921	✓	<i>(Signature)</i>
20	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>	<i>(Signature)</i>		✓			9848876192	✓	<i>(Signature)</i>

आज मिति २०८२ साल वैशाख ३१ उतिक दिन साँफेबगर नगरपालिका नगर प्रमुख एवं स्थानिय विपद व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्री रजिन्द्र बहादुर कुवर ज्यूको अध्यक्षतामा EOM र MRDF को सहयोगमा स्थानिय विपद तथा उल्थाशील कार्यढाँचा (LDCRF) प्रस्तावित प्रथी हलफल तथा रायसुझाव संकलनका लागि सरोकारवालाहरूलाई नगरपालिका, उपस्थितिमा हलफल बैठक सम्पन्न गरियो।

उपस्थिति:-

क्र.सं.	नाम/थर	पद	संस्था	संकेत
१.	श्री रजिन्द्र बहादुर कुवर	नगर प्रमुख	साँफेबगर न.पा.	
२.	श्री शिव बहादुर कुवर	नगर उप-प्रमुख	"	
३.	श्री लक्ष्मण राय योगी	नि.प्र.प्र.अ.	"	
४.	श्री मङ्गर बहादुर कुवर	नगर प्रवक्ता	"	
५.	श्री कुल बहादुर कुवर	वडा अध्यक्ष	सा.न.पा. - ०५	
६.	श्री नवराम बुढा	"	" - ०६	
७.	श्री राम ब. बोहरा	"	" - ११	
८.	श्री राजु थापा	वडा अध्यक्ष	सा.न.पा. - १४	
९.	श्री हिमाल कुशुवा	"	" - ०६	
१०.	श्री लालिब. योगी	"	" - १०	
११.	श्री नन्द ब. बुढाला	"	" - ०७	
१२.	श्री जगत ब. बुढाला	वडा अध्यक्ष	सा.न.पा. १२	
१३.	श्री नन्द ब. बुढाला	" "	सा.न.पा. १	
१४.	श्री सिन ब. बोहरा	" "	" " ११.०६	
१५.	श्री कालु बिन्द कुवर	" "	" " " ०८	
१६.	श्री उमा बुढाला	" "	सा.न.पा. २	
१७.	श्री लक्ष्मी कुवर	" "	सा.न.पा. ३	
१८.	श्री लखवली बिन्द	का.वा. सदस्य	सा.न.पा. १३	
१९.	श्री हिरा साह	हृषीभावा प्रमुख	सा.न.पा.	
२०.	श्री विष्णु शर्मा	समितिका	सा.न.पा.	
२१.	श्री नरेश थापा	अध्यक्ष	सा.न.पा.	

- ११) कर्ण बहादुर कुंभर - ग.प.वि.प्रा. पञ्चसमेखावा
- १२) अनिल बस्नेत कार्यालय सफाई खाता नं. १०
- १३) यश बहादुर कुंभर खा. वि. वि. वि. खा. नं. १२
- १४) शक्ति बस्नेत - खा. नं. १०
- १५) प्रमिता व्याकुल - खा. नं. १०
- १६) प्रमिता रिजाल - आई. ओ. ए. खा.
- १७) राम बहादुर मिजार - MRDF - खा.

आज मिति २०७२ साल अष्टौ ०९ गतेका दिन यस साफेवार नगरपालिकाका नगर प्रमुख रने स्थानिय विपद व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्री रजिन्द्र बस्न्या कुवर ग्रेको अध्यक्षता IOM र MRDF को सहयोगमा स्थानिय विपद तथा उद्यानशिल कार्यदाँचा (LDCRF) प्रस्यौदे। प्राथी हलजल तथा वायुसुखाव मेरुलनका लागि सुरक्षावाला - ६६ सँग तपहिलको उपस्थितिमा हलजल बेँठ सम्पन्न गरियो :-

उपस्थिति

क्र.सं.	नाम/थर	पद	संस्था	हस्ताक्षर
१.	श्री रजिन्द्र ब. कुवर	नगर प्रमुख	साफेवार नगरपालिका	
२.	श्री शिव ब. कुवर	नगर उप-प्रमुख	"	
३.	श्री लक्ष्मी गाय योशी	वि.प्र.प्र.स	"	
४.	श्री मन्तर ब. कुवर	नगर प्रवक्ता	"	
५.	श्री नरेश सिंह ठकुराला	वडा अध्यक्ष	सा.न.पा - ०१	
६.	श्री रमेश ब. कुवर	"	सा.न.पा - ०२	
७.	श्री कुल ब. कुवर	"	" - ३	
८.	श्री नवराज कुँडा	"	" - ४	
९.	श्री मिन ब. कोइराला	"	" - ६	
१०.	श्री दिव्यप्रताप कुँडा	"	" - ६	
११.	श्री कालु सिंह कुँवर	"	" - ८	
१२.	श्री दुर्गा देवि वि.कु	सा.वा. "	" - ९	
१३.	श्री मन्तर ब. कुँडा	वडा अध्यक्ष	" - १२	
१४.	श्री राजु थापा	वडा अध्यक्ष	" - १४	
१५.	श्री राम उपस्थिति	सा.प्र.स	" - ०२	
१६.	श्री लक्ष्मी कुँवर	वडा अध्यक्ष	" - ०९	
१७.	श्री अरुणती विष्ट	सा.वा. अध्यक्ष	" - १३	
१८.	श्री रमेश रावत	सा.वा. प्रि	"	
१९.	श्री कर्म ब. कुँवर	सा.प.सा.प्र.	"	
२०.	श्री निराज श्रेष्ठ	इन्जिनियर	"	
२१.	श्री कृष्ण क. कुँवर	सा.प.सा.प्र.	"	

२२	श्री लोकाजित कुँवर	अभिजित	सी.टी. ७०३	
२३	श्री अश्वत्थ ठाकुर	IT अक्षय	ब्या. न. पा.	
२४	श्री नृप कठारत	जं. स्वा. नि.	सोपे, बासी स्वा. कुंवर	
२५	शक्ति वहादुर सायब			
२६	राम वल्लभ मित्रा		MRDF	
२७	प्रमोद ठाकुर		IOM	

प्रस्ताव :

- १) धन-व्यय सूचकांक ।
- २) अनुमोदना लगी कार्यापालिका चेरां जने व्यवस्था ।

निर्णय

प्रस्ताव नं १ मा हलफल गर्दा LDCRF निर्माण कार्यमा प्राथमिक रूपमा सहयोग गर्ने IOM तथा प्राविधिक कर्ममा सहयोग गर्ने MRDF लाई धन-व्यय प्रदान गर्ने निर्णय गरियो

प्रस्ताव नं २ मा हलफल गर्दा LDCRF कार्य निर्माण कार्य अचलाकोटद्वारे पालिका तथा सबै वडाहरूमा लक्षित समूह हलफल २ योजना निर्माण गर्ने सुझाव भई यस योजनाको अन्तिम प्रयत्न उपर हलफल भई LDCRF अन्तिम लगी प्रवृत्तमा अख्तियार LDCRF अनुमोदना लगी नगरपालिका मा प्रिण्टिङ्ग साथ प्रारम्भ गर्ने भन्ने निर्णय भई वरिष्ठको पारित गरियो ।